BIBLIOTECA Jud. Dâmbovița
SALA DE LECTURĂ

ANUL XXVI
3
(1 081)
Sîmbătă
22 ianuarie
1983
8 pagini
4 lei

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Luceafărul

Săptămînal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

PROFUND OMAGIU

Omagierea a 50 de ani de activitate eroică, revoluționară, și aniversarea zilei de naștere, iată, într-un moment unic, jubiliar, sensul și amplitudinea unui întreg destin, de excepție, o biografie care, la scara istoriei întregii țări, poartă pecetea și marca omului prin care ne definim de fapt propria noastră identitate. Și participăm cu emoție la această sărbătoare a celui dintîi președinte al României, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, personalitate proeminentă a lumii contemporane, avînd nu numai sentimentul ci și convingerea că în felul acesta străbatem cu ochii minții și-ai inimii nu numai un spațiu de timp bine delimitat în memorie, ci un întreg traiect al istoriei de luptă a partidului și a clasei muncitoare, a poporului pentru împlinirea sa în dreptate și libertate, într-un nou destin. Pentru că, într-adevăr, este emoționant și solemn de prestigios : o jumătate de secol de activitate revoluționară neîntreruptă și încă în primele rînduri ale partidului, în importante sarcini și răspunderi care i-au solicitat din plin calitățile și l-au format pentru tot ceea ce avea să urmeze și să-l consacre apoi, prin voința partidului și a țării, în instanța supremă a conducerii ; o jumătate de secol, așadar, în miezul celor mai complexe și mai fierbinți probleme, al celor mai complicate situații și experiențe, ceea ce este mai mult decît o biografie. Această jumătate de secol însumează în ea flacăra și retorta prin care s-au călit și s-au format generațiile. Excepția sau șansa de care au avut parte și despre care au vorbit și vorbesc acum, în acest moment omagial, generațiile, și pentru care întreaga națiune română își deschide calda sa bătaie de inimă este marea, inconfundabila și omniprezenta personalitate, întemeierea luptei, muncii și vieții sale pe aspirațiile și forțele poporului său, pe năzuințele și adîncimea de spirit ale celor din rîndul cărora s-a ridicat.

Istoria l-a găsit totdeauna la datorie, Congresul al IX-lea l-a confirmat. Și l-au confirmat apoi : opera de industrializare socialistă, dezvoltarea armonioasă, echilibrată a tuturor zonelor țării, dezvoltarea socialistă a agriculturii, asigurarea progresului general, a bunăstării materiale și spirituale ; fundamentarea unui model economic viabil, participarea ascendentă a țării la schimbul internațional de valori ; știința și cultura, învățămîntul, creația — ca forțe ale progresului și deci investite ca factori instructivi și educativi în construcția societății și în construcția de conștiință ; l-au confirmat libertatea și climatul acesteia, deschiderea amplă pe care a inaugurat-o în toate domeniile de activitate ; democrația — al cărui fervent apărător și promotor neobosit este, spiritul eticii și echității pe care l-a introdus și îl apără în practica muncii și vieții sociale, unitatea dintre gînd și faptă, unitatea indestructibilă a poporului, solidaritatea, puterea și voința unică prin care ne descoperim noi energii și noi resurse pentru a ne propăși în independență și suveranitate, în pace și înțelegere între țări și popoare ; l-au confirmat și îl confirmă strălucit ecourile marilor sale inițiative de pace într-o lume pentru condiția căreia pledează și acționează neobosit și pe care o vede și îi insuflă încrederea că poate fi mai bună și mai dreaptă.

Congresul al XII-lea și Conferința Națională ale partidului, evenimentele cele mai apropiate de noi, ale etapei pe care o traversăm sînt, de asemenea, repere ale unei unanime și repetate confirmări : ale aceleia că în elaborarea politicii interne și externe a partidului și statului, a strategiei propriei noastre dezvoltări, în consens cu propriile noastre cerințe și posibilități, contribuția determinantă, rolul decisiv, fundamental sînt ale celui care aduce în istoria și biografia noastră 50 de ani de strălucită, eroică activitate revoluționară, secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, eroul pe care la aniversarea zilei sale de naștere, îl omagiem din toată inima, spunîndu-i LA MULȚI ANI !

Luceafărul

Renume

Mai sus de nori, de vifore și vînturi
E piscul către care noi suim,
Dar nu uităm străbunele pămînturi
Ce noi de mii de ani le moștenim.

Pe ele ne-am pus viții temelie
Cu singe ne-am scris cronica pe ele,
A noastre-au fost și pururi o să fie
Sub steaua ce-am ales-o printre stele.

Privește-n fală românime piscul
Cu stea de aur strălucind subt bolță,
El patriei îi este obeliscul,
Nălțat pe trudă, lupte și revoltă.

Putere nu-i în lume să-l doboare
Și-i crește veșnic falnicul renume
Cu raze luminoase ca din soare,
Sporind lumina și căldura-n lume.

Mihai Beniuc

Urare

Ianuarie, început de an, frumos ca o urare de inimă, lumină albă peste pămîntul de dragoste al Patriei. În tine stă ziua sub simbolul căreia i se adună gîndul de adîncă cinstire al unui popor întreg pentru bărbatul-erou care i-a împlinit destinul și dorul. Libertate, independență, suveranitate, bunăstare — nu simple cuvinte, cercuri ale vîrstei și demnității unei națiuni legate în arborele unității. România are un timp al său, inconfundabil la scară planetară — timpul Nicolae Ceaușescu. La ora cînd apar aceste rînduri sîntem împreună, un grup de scriitori, la Scornicești, vatra nașterii celui ce se așează în istoria noastre drept Marele Ctitor al comunismului de omenie. Și sîntem, și venim toți fiii țării cu o supremă dragoste și recunoștință, ca într-un legămînt suprem de a-l urma fără șovăire în ceasul hotărîtor al devenirii patriei.

În urarea străbună pe această nouă și eternă Cîmpie a Libertății care are contur de inimă, conturul României :

LA MULȚI ANI !

Nicolae Dan Fruntelată

Inima aceluiași pămînt

Nu era vorba de o documentare oficială. O nevoie interioară și atîta tot m-a îndemnat într-o vară a unui an obișnuit să-mi abat pașii de la șoseaua ce ducea spre Slatina și să urmez un drum pe marginea căruia douăsprezece sate se uniseră într-o singură comună, alcătuirea administrativă luînd numele de Scornicești. Dealurile blînde din jur lăsau privirile să alunece molcom peste întinderea uriașă de spice, și primul gînd a fost să le asemăn cu dealurile din nordul Moldovei, purtînd și ele, în vălureala dulce, nerostitul cîntec al veșniciei naturii. Nu eram singurul oaspete al acelor locuri unde truda țăranului simplu se făcea simțită la tot pasul, cu toate că el, omul acelui pămînt, la acel ceas de amiază se afla la trudă cerută de anotimpul celei de-a doua prașile. Ca într-un tablou gigantic se vedeau în depărtare, între cerul albastru și verdele gliei, contururi de oameni încremeniți, parcă, în huma din care se născuseră. Scorniceștiul părea pustiu, doar în fața unei case, într-un fel asemănătoare bojdeucii lui Creangă, cîțiva nelocalnici își trimiteau privirile peste gard, ca și cum l-ar fi interesat munca grăbită a unor rîndunele, singurele stăpîne pe pridvorul de lemn, sub streașina căruia cuiburile se înșirau ca niște mici stupine din găurile cărora capete mici și negre se arătau cu ciocurile deschise să-și primească hrana. Prin spațiul porții de lemn am pătruns înăuntru. Ușile erau deschise. Ușile a două cămăruțe cu paturile acoperite de velințe colorate, cu obiectele de uz casnic la locul lor, într-o nemișcare de-o clipă, așteptînd din moment în moment să apară gospodina cu apa de la fîntînă. Nu, gospodina n-avea să vină. Intrase în ființa

Petre Sălcudeanu

Continuare în pag. a 7-a

În consonanță cu spiritualitatea românească

Personalitățile muzicii universale, de ieri, de azi, de totdeauna, au scris despre sensibilitatea artistică a acestui **„popor teribil de muzical" !** — ca să utilizăm cuvintele renumitului muzicolog american **Irving Lowens**... Cu toate acestea, în trecut, în România, muzicienilor nu li s-au oferit condiții prielnice de viață, de muncă, ba mai mult chiar, meseria lor, nobilă, avînd menirea să înalțe sufletește pe oamenii de pretutindeni, să-i apropie, să-i disciplineze, să-i facă mai buni, a fost nu o dată disprețuită. În anii României zilelor noastre a fi muzician înseamnă a fi un educator al maselor, un exponent al frumosului, înfrățit cu binele și adevărul. De aceea s-au creat noi condiții — excelente ! — de lucru, de viață, s-au înființat conservatoare, licee de muzică, filarmonici, teatre lirice, ansambluri vocal-instrumentale etc. — toate simbolizînd o nouă cultură, o nouă concepție despre lume, și viață, care, la rîndul ei, a determinat o nouă estetică artistică. Tot atît de adevărat este că în perioada proletcultistă s-au făcut greșeli, trecîndu-se într-un con de umbră mari muzicieni, această atitudine culminînd cu minimalizarea și chiar jignirea unor tulburătoare personalități precum George Enescu, Dinu Lipatti, Mihail Jora, Dimitrie Cuclin, Mihail Andricu. În „epoca Nicolae Ceaușescu" — așa cum o numesc cei mai mari istorici din lume ! — au fost reconsiderați toți marii muzicieni ai patriei. Este semnificativ că, în timp ce în literatură au fost publicate, după ani de tăcere... — acum, în „epoca Nicolae Ceaușescu" ! — proză eminesciană, **Istoria literaturii române** a lui George Călinescu, **Trilogia Culturii** de Lucian Blaga — și cîte alte monumente ale spiritualității românești — în domeniul artei sonore au fost editate **Memoriile lui George Enescu**, studii despre muzicalitatea daco-romană, primele istorii ale muzicii noastre, sute de monografii... Ca

Doru Popovici

Continuare în pag. a 7-a

CTITORUL

Cu visuri îndrăznețe și-a scris copilăria
În cartea înțeleaptă a comunistei căi
Și din fîntîna țării și-a tras mereu tăria,
Ca să-i răsfrîngă dorul și soarta-n ochii săi.

Și dacă, prin obîrșii, el vine de departe —
Din prima rădăcină de singe voinicesc —
Era sortit cu firea mereu să țină parte
Celor ce sînt ai țării și-n țară veșnicesc.

Călătorindu-și vîrsta prin sevele iubirii
El s-a călit în lupte și-a devenit bărbat
Și-un neam întreg de inimi cu harul nemuririi
În pieptul său de ctitor s-au contopit și bat.

Născut să-ntruchipeze lumina libertății
Pe temelii străbune, aici lîngă Carpați,
S-a logodit prin fapte, spre binele cetății,
Cu soarta legendară a bravilor bărbați.

La cîrma vieții noastre aflat cu neodihnă
Printr-un destin romantic de comunist și om,
El știe să cuprindă și-ntreaga țării tihnă
Și rostul viu, de floare, al fiecărui pom.

El singur ni-i oglinda curată pentru visuri
Și-așa cum peste lume rotește un apel
Să nu se prăbușească pămîntul în abisuri,
Înalță-n demnitate un românesc drapel.

Măsura noastră-n toate și dragoste supremă
Și arhitect al păcii deschizător de zări,
El lumii-ntregi vorbește prin românească stemă
Și-o face prețuită, ca țară între țări.

Reașezînd în drepturi și cinstea și dreptatea
La mîndra ctitorie a României noi,
El, Omul — Ceaușescu, veghează libertatea,
Și definindu-i viața ne definim pe noi.

George Țărnea

Un singur gînd, o singură voință

În lumea contemporană România își rostește numele în alianță totală cu viața, gîndirea și opera celui căruia i-a încredințat cîrma destinului ei de trudă intensă, libertate, fericire și pace. O smulgere din inerția propriului nostru demers, o înfrîngere de vechi prejudecăți și o trezire puternică la realitate s-au petrecut atunci, în urmă cu optsprezece ani cînd, ca o dialectică a istoriei înseși, partidul și, prin el, poporul întreg, ridica la rangul suprem de cîrmuitor și răspunzător de destine un comunist cu purtări simple, firești și cu zîmbetul bunătății pe buze, dar cu toată abnegația și energia revoluției în suflet, de o mobilizatoare voință și de un patos ce iradia : Nicolae Ceaușescu. În istoria țării a început cel mai luminos capitol din cîte s-au înfăptuit vreodată. În graiul nostru au încăput cuvinte pe care le purtam de multă vreme în suflete și în minte dar a căror transformare în realitate avea să se petreacă abia atunci : demnitate națională, democrație, egalitate în drepturi a tuturor oamenilor muncii, indiferent de naționalitatea căreia îi aparțineau.

Sînt ardelean de obîrșie, m-am născut la Aiud, un loc fierbinte și drag spre care pașii mă poartă fără ca dorul să se poată curma. Am lăsat acolo o parte din viață și, mai ales, rude și prieteni, maghiari și români, deopotrivă, pe care căutîndu-i în peregrinările mele în satele județului Alba, unde cei mai mulți dintre ei au munci de răspundere în agricultură sau în uzinele unde au început să lucreze ca muncitori și astăzi sînt specialiști de înaltă calificare, îi găsesc statornic muncind, trudind alături în deplină înțelegere și colaborare, prieteni la locul de muncă și dincolo de porțile fabricii, limpeziți și uniți în destinul lor comun care le cere egal și tot egal îi și răsplătește, fără protecții și discriminări. Fără abatere, aceasta este realitatea și pentru așezările din județele Cluj, Sălaj, Oradea, Satu-Mare, Covasna, Harghita, acolo unde de sute de ani românii și maghiarii își au gospodăriile învecinate dar abia astăzi, prin dezlegările produse de socialism, au și un destin comun : de la țăranii la președinții de gospodării colective, de la muncitori la maiștri și ingineri, de la învățători la profesori, doctori, arhitecți, artiști, maghiarii au drepturi egale cu toți ceilalți cetățeni ai patriei noastre socialiste, după puterea muncii și calificarea lor. Dreptul la munca liberă și egală, toate drepturile cetățenești visate vreodată, nu au cunoscut niciodată un cadru atît de fertil ca în deceniile numite pe drept cuvînt epoca Ceaușescu. Reafirmarea

Horvath Dezideriu

Continuare în pag. a 7-a

● În acest număr : ● Cinci decenii de activitate revoluționară pentru idealul comunist, pentru fericirea patriei ● «Sîntem mulți ca boabele de grîu» ● Istoria care se scrie : EPOCA NICOLAE CEAUȘESCU ● Articole semnate de Nicolae Velea ● Nicolae Ciobanu ● Alex. Rudeanu ● A. Silvestri ● Versuri de ● Ion Cringuleanu ● C. Atomii ● Viorel Cozma ● Ion Fotopin ● Rodian Drăgoi ● Virgil Carianopol ● Marcel Bărăganu ● „Viața de șapte măsuri ale vieții" — poem de Ion Gheorghe ● Reeditări fundamentale : ● M. Eminescu : „Opere", vol. IX ● Vasile Pârvan : „Scrieri" ● G. Călinescu : „Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent" ● Breviar ● Revista străină ● Sport.

Cinci decenii
de activitate revoluţionară
pentru idealul comunist,
pentru fericirea patriei

«SÎNTEM MULŢI, CA BOABELE DE GRÎU»

Cînd şi cînd, fiecare priveşte în urmă, la anii de tinereţe, la anii copilăriei care s-au dus prin tunelul timpului. Oricît de greu ar fi fost anotimpul acela de început, îi păstrăm intactă amintirea, cu un fel de duioşie inegalabilă, intangibilă. Părăsindu-şi casa părintească atît de devreme, la 11 ani, băiatul din Scorniceşti avea să urmeze destinul anevoios, presărat cu riscuri nenumărate, al revoluţionarului de vocaţie, al patriotismul înnăscut : **„Educaţia patriotică nu este o noţiune abstractă, ci înseamnă dragostea faţă de satul, locul, comuna, casa unde omul s-a născut, faţă de tot ceea ce îl înconjoară. Dacă omul nu este educat de mic în spiritul dragostei pentru locul unde s-a născut, degeaba vorbim de educaţie patriotică, comunistă. Patriotismul înseamnă dragostea de muncă, de glie, de pămînt, de casa unde te-ai născut. Aceasta este patria, ea nu este ceva abstract !". (NICOLAE CEAUŞESCU).**

1

Casa copilăriei se păstrează, aşa cum se cuvine, ca muzeu, în Scorniceştii natali. Aici s-a născut preşedintele ţării, secretarul general al partidului : o casă albă, curată, modestă, cu două odăi şi-o tindă, în care au venit pe lume cei zece copii ai lui Andruţa Ceauşescu şi Alexandra Ceauşescu, trei fete şi şapte băieţi, **Nicolae** fiind al treilea copil în ordinea vîrstelor. Într-una din încăperile acestei case s-au rostit, la 16 ani împliniţi, de către **Nicolae**, cuvintele care exprimă un crez de-o viaţă :

— N-o să încetăm lupta. Sîntem mulţi ca boabele de grîu. Uniţi e cu neputinţă să nu învingem...

Ce se întîmplase în cei cinci ani trecuţi din clipa în care un băiat de 11 ani, privind încă o dată, peste umăr, tinda casei părinteşti, va fi încercat, totuşi, o stringere de inimă, omenească ? A plecat la Bucureşti să înveţe meserie, să se întreţină singur, cunoaşte Capitala ţării în perioada frămîntărilor sociale puternice, manifestaţiile şi grevele muncitoreşti ţinîndu-se lanţ, trece cu succes cele dintîi examene la şcoala vieţii, la şcoala luptătorilor revoluţionari.

Aşadar, de ce maltratează poliţiştii, la Prefectură, un tînăr de doar 16 ani şi de ce i se interzice, în cele din urmă, să locuiască în Bucureşti, fiind „trimis la urmă", la Scorniceşti ? Tocmai fiindcă — tenace şi perseverent revoluţionar — la o vîrstă la care alţii se mai socotesc copii, **Nicolae Ceauşescu ŞTIE** ce vrea, **PENTRU CE** luptă, **CUM** să lupte. Atunci cînd n-au trecut decît patru zile de la împlinirea vîrstei de 15 ani, o teribilă ameninţare apare pe cerul Europei şi al lumii întregi : în Germania au venit la putere hitleriştii ! Se păstrează fotografia de-atunci a tînărului căruia Parchetul Tribunalului Ilfov îi şi aduceau acuzaţii de genul acestora : „incitare la grevă", „răspîndire de manifeste"... În fotografie vedem un tînăr cu o frunte înaltă, cu o privire pătrunzătoare, concentrată, inteligentă, bărbie voluntară, şi iată că putem astăzi înţelege cum arăta reprezentantul tineretului democrat din Bucureşti la lucrările Comitetului Naţional Antifascist, în cadrul cărora a luat cuvîntul şi a fost ales membru al acestui comitet care, încă de la începutul începutului, cînd fascismul făcea abia cei dintîi paşi agresivi pe continent, mobilizează poporul român la lupta împotriva hitleriştilor. Sediul Comitetului Naţional Antifascist s-a aflat, o vreme, în casa de pe strada Foişorului nr. 9 (actualmente în sectorul IV), adăpostind şi sediul Comitetului local Bucureşti.

2

Arhivele — aceste oglinzi ale trecutului, înzestrate cu memorie — păstrează nenumărate documente de epocă, printre care şi Apelul Comitetului Naţional Antifascist, din care cităm :

> „Stringînd în jurul acţiunii antifasciste pe toţi cei care lucrează cu braţul sau cu mintea la oraşe şi la sate, vom putea stăvili în România triumful unui curent care poartă în el germenul de distrugere a tot ce e izvor de muncă şi gîndire. Facem apel la unirea tuturor forţelor muncitoreşti, intelectuale să formeze pretutindeni, în toate oraşele, satele, fabricile, birourile şi cartierele din ţară, comitete antifasciste".

Atunci, în 1933, au loc acţiuni muncitoreşti într-un număr de :

- 1 408 întreprinderi
- cu 67 040 participanţi

Apelul a găsit un ecou pe măsura gravităţii situaţiei, în toate straturile populaţiei, în grupările democratice, patriotice, antifasciste, tocmai fiindcă devenise limpede că România va dobîndi, în proiectele naziste, rolul de „poartă spre Orient", ceea ce i-ar fi primejduit existenţa, independenţa.

Pe formularul anume conceput pentru „înregistrarea evidenţei" luptătorilor revoluţionari, intitulat „Foaie matricolă a comuniştilor...", stă scris :

> Prefectura Poliţiei municipiului Bucureşti.
> Serviciul Poliţiei sociale
> Foaia matricolă a comunistului
> NICOLAE CEAUŞESCU
> [Prima însemnare din lungul şir de arestări].
> La 23 noiembrie 1933, arestat pentru dezordine de stradă, cu ocazia grevei...
> Următoarele — arestări succesive — acuzaţii identice :
> - răspîndire de manifeste revoluţionare
> - acţiuni contra regimului

Un tînăr ostaş-proletar se află pe baricadele antifasciste :

> Secţia a 4-a
> 11 oct. 1934
> 00398 [imprimat cu o maşină de numerotat]
> Notă.
> Şedinţa Comitetului tineretului antifascist din Sectorul IV Verde :
> În seara zilei de 9 octombrie curent, a avut loc şedinţa Comitetului tineretului antifascist din Sectorul IV Verde. În strada Cimpineanu nr. 7, cu participarea numiţilor... [numele lui Nicolae Ceauşescu printre altele — şi precizarea că vorbitorii au îndemnat] să se înceapă o acţiune mai pronunţată contra fascismului şi războiului prin intruniri şi demonstraţii în faţa întreprinderilor unde masa muncitoare este mai compactă... (dintr-o

Notă informativă a Siguranţei Statului).
Autorităţile burgheze consideră necesar să precizeze în documentele lor secrete :

● „agitator comunist periculos" (se caligrafiază în **Fişa de poliţie** ce i-a fost întocmită la 16 ani).

Şi măsurile represive nu întîrzie să fie luate :

> O delegaţie formată din dnii. P. Constantinescu-Iaşi, prof. universitar, Scarlat Callimachi... [şi alţii] s-a prezentat ieri la Ministerul de interne [protestul în manuscris poartă data de 12 noiembrie 1934], unde a predat d-lui Serghie Dimitriu, secretar general, următorul protest :
> Domnule Ministru,
> Subsemnaţii delegaţi ai Comitetului Naţional Antifascist [...], protestăm împotriva numeroaselor acte abuzive şi ilegale comise de organele în subordinea d-voastră, pe cuprinsul întregii ţări [urmează cinci puncte, cel de-al patrulea precizînd] 4. Maltratarea la Poliţia Capitalei a muncitorilor [numele lor, printre care] Ceauşescu, membru al Comitetului Naţional Antifascist. În faţa acestor acte de teroare care se comit împotriva aderenţilor şi organizaţiilor noastre, în timp ce presa cuzistă — fascistă din toată ţara, ce merge pînă la îndemnul şi ameninţarea cu moartea contra noastră, se bucură de întreaga libertate şi sprijin chiar, cerem intrarea în legalitate şi încetarea tuturor abuzurilor îndreptate contra noastră **(Protestul este reprodus de presa democrată a timpului).**

2

Cu exact o jumătate de veac în urmă, un utecist român de 15 ani militează pentru pace, pentru libertate, pentru dreptate socială, combătînd din răsputeri „ceaţa brună", fascismul. Din această perspectivă istorică, rezonanţa cuvintelor rostite recent de tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** capătă un ecou impresionant, căci vin de departe, din neostenita-i tinereţe revoluţionară :

„Pornind de la gravitatea situaţiei actuale, este necesar să intensificăm eforturile şi conlucrarea internaţională pentru oprirea încordării, soluţionarea problemelor pe calea tratativelor, oprirea cursei înarmărilor şi trecerea la dezarmare, în primul rînd la dezarmarea nucleară. Marea răspundere pe care o avem în faţa poporului nostru ne cere să facem totul pentru asigurarea păcii, a dreptului suprem al popoarelor, al oamenilor la existenţă, la viaţă, la dezvoltare liberă, independentă."

La Adunarea festivă organizată cu prilejul împlinirii a 45 de ani de activitate revoluţionară, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** îşi amintea cu emoţie de începuturile drumului anevoios şi plin de riscuri, aleş luptei revoluţionare:

> **„Deşi eram încă tînăr, Uniunea Tineretului Comunist, partidul mi-au încredinţat sarcini de răspundere atît în mişcarea antifascistă a tineretului, cît şi în conducerea organizaţiilor de tineret din Oltenia şi Prahova. Cu toate că aceştia au fost anii grei de luptă şi de înfruntare cu aparatul de represiune burghezo-moşieresc, trebuie să mărturisesc acum că-i consider printre cei mai frumoşi ani din viaţa mea de activist revoluţionar, din întreaga perioadă de apartenenţă la mişcarea revoluţionară, la Partidul Comunist Român".**

Consecvent cu sine, cu idealul de viaţă — socialismul şi comunismul — aşa cum, din fragedă tinereţe, o afirma răspicat :

— N-o să încetăm lupta. Sîntem mulţi ca boabele de grîu. Uniţi e cu neputinţă să nu învingem...

Măsura represivă luată de aparatul poliţienesc-judiciar oglindeşte, totodată, valoarea de luptător comunist a celui astfel îndepărtat — în intenţia autorităţilor — de focul bătăliilor muncitoreşti, tînărul care, cu puţin timp înainte, în vara lui 1934, fusese arestat la Craiova, unde se desfăşura, la Tribunalul militar, procesul conducătorilor eroicelor lupte din februarie 1933 ; asupra sa şi a celorlalţi trei tovarăşi au fost găsite 15 liste de subscripţie, 7 proteste ale muncitorilor şomeri din Bucureşti, plus un memoriu semnat de 200 de muncitori şi intelectuali clujeni — toate împotriva samavolniciilor, a încălcării drepturilor şi libertăţilor cetăţeneşti, cerînd categoric suspendarea înscenării judiciare, eliberarea acuzaţilor. Utecistul **Nicolae Ceauşescu**, interogat de comisarul şef al Direcţiei generale a poliţiei, în persoană, declară cu hotărîre c-a venit pentru „a face declaraţii în favoarea acuzaţilor," deoarece, categoric „muncitorimea se solidarizează cu ei".

MULŢI CA BOABELE DE GRÎU...

4

În Ordonanţa de trimitere în judecată — anul 1936 — stă scris :

> Nicolae Ceauşescu, **în vîrstă de 18 ani**, domiciliat în Bucureşti, strada Vasile Lascăr, este membru activ, agitator şi bun propagandist comunist, cunoscut de multă vreme ca atare de autorităţile Siguranţei şi Justiţiei...

A fost din nou arestat într-o comună din Dîmboviţa, pe nume Ulmi, la începutul anului, pe cînd participa la una din numeroasele şedinţe conspirative pe care le iniţiază de cînd i se încredinţase, în toamna lui 1935, conducerea Comitetului Regional Prahova al Uniunii Tineretului Comunist. Procesul s-a desfăşurat la Braşov, către sfîrşitul lunii mai, dinaintea Consiliului de Război al Corpului 5 armată, în boxa acuzaţilor aflîndu-se 21 de tineri, învinuiţi de „crimă împotriva liniştei publice" şi de „atentat la siguranţa statului', cînd, de fapt, toate acţiunile lor s-au înscris, constant, pe linia îmbunătăţirii condiţiilor de muncă şi de viaţă ale celor ce muncesc, a combaterii neînduplecate a fascismului, indiferent sub ce mască s-ar fi prezentat, adevăruri ce reies cu prisosinţă din Manifestul Comitetului regional Prahova al P.C.R. şi al U.T.C., conceput şi lansat în noiembrie 1935 :

> Comitetul regional din Prahova al P.C.R. şi U.T.C. din România, chemă toată muncitorimea şi ţărănimea prahoveană să lupte prin intruniri, proteste, greve şi demonstraţii de stradă împotriva scumpetei, taxelor de consumaţie pe obiectele de primă necesitate, împotriva execuţiilor silite, împotriva stării de asediu şi cenzurii, pentru libertatea de organizare, întrunire şi presă, pentru eliberarea tuturor antifaşciştilor închişi, pentru regim politic în închisori...

În 30 mai 1936 s-a ţinut, începînd de la orele 8,40 dimineaţa, şedinţele procesului de la Braşov. În acea dimineaţă de sfîrşit de primăvară, acuzaţii au străbătut drumul de la închisoare pînă la sala aşa-zisei judecăţi. Sală arhiplină. Procesul are un răsunet deosebit, căci acuzaţii, iată-i, în plină instanţă, devin acuzatori intransigenţi ai regimului burghez, demascînd pericolul nazismului, tendinţele de fascizare a României, pregătirile de război. Printre acuzaţii-acuzatori se distinge tînărul **Nicolae Ceauşescu**, astfel portretizat într-un articol apărut curînd după proces, în 11 iulie, în „Arena":

> ...Cunoscut în cercurile muncitoreşti din Bucureşti — e antifascist, sînt doi ani de cînd în casa publicistului Scarlat Callimachi, la prima conferinţă a Comitetului Naţional Antifascist, în jurul unei mese... s-a făcut auzită o voce subţirică a unui tinerel, al cărui cap întrecea cu puţin înălţimea mesei. Vorbea despre tinereţi şi pericolul fascist, şi în exprimarea lui aducea exemple luate din viaţa uceniciior şi care cîntăreau greu în aprecierea necesităţii luptei antifasciste. Era Ceauşescu... îl cunosc tinerii din Bucureşti. Şi mai ales cei din sectorul Negru... Era într-o simbătă seară. La şedinţa Comitetului Antifascist din sectorul Negru erau adunaţi 40—50 tineri. Ceauşescu printre ei. Poliţia, cu metodele ei de hipnoză cu vina de bou, fugărea şi atunci pe antifascişti. Toţi aceşti sînt arestaţi, tunşi, bătuţi şi reţinuţi pînă luni dimineaţă.
> Luni seara sediul se deschide din nou. Mereu, printre primii, Ceauşescu. Din nou poliţia, din nou arestări şi după o deţinere de alte două zile, din nou eliberaţi. Şi Ceauşescu iarăşi printre primii la deschiderea sediului, la munca de organizare a tineretului.
> Pentru pîine, pentru libertate, tînărul Ceauşescu va întîlni în ocnele ţării româneşti peste 1 500 de deţinuţi...
> La închiderea ziarului aflăm că tînărul Ceauşescu a fost condamnat la 2 ani [şi 6 luni pentru solidarizare cu tovarăşi din proces], alţi antifascişti la pedepse variind între 2 ani şi 2 luni.

Atunci, în 1936, împlinise la 26 ianuarie vîrsta de 18 ani. După mai bine de patru decenii, îşi reaminteşte consecventul revoluţionar :

> **„Au urmat apoi anii de închisoare, la Braşov şi Doftana, reîntîlnirea cu unii militanţi din activitatea trecută, cunoaşterea de noi militanţi ai partidului. Aceşti ani au constituit ani de puternică şcoală revoluţionară, atît pentru mine, cît şi pentru atîţia alţi militanţi comunişti, revoluţionari şi democraţi...**

Despre cum este viaţa — dacă **viaţă** poate fi numită — la penitenciarul Doftana, **Nicolae Ceauşescu** putuse afla mai devreme, nu numai din spusele tovarăşilor, ci şi din ceea ce presa democrată publica, precum „Clopotul", la 1 ianuarie 1934 :

> În toate închisorile din ţară, regimul la care sînt supuşi deţinuţii politici, intelectualii, medicii, inginerii, studenţii, ţăranii şi muncitorii etc. este îngrozitor.
> La penitenciarul Doftana sînt supuşi unui regim celular de izolare de zi şi de noapte — în celulele constituite din piatră, fier şi ciment, fără nici o încălzire — avînd numai o oră preumblare pe zi. Aşternutul propriu înfiinţat cu grele sacrificii cu ajutorul rudelor, mica bibliotecă — în care se îndeletnicesc cu muncă manuală şi intelectuală, cu ajutorul cărora îşi îmbunătăţesc hrana etc. — le-au fost luate. Ziarele şi revistele de orice natură le sînt interzise. Alimentaţia este mizerabilă şi de înfometare ; pe cale particulară, procurată de rude şi de prieteni este sabotată, sau pur şi simplu suprimată. Apă pentru baie nu există ; cei mai mulţi deţinuţi sînt grav bolnavi de tuberculoză şi alte boli. Îngrijirea medicală, dată fiind că medicul vizitează închisoarea o dată pe lună, este cvasiinexistentă.
> Toţi deţinuţii politici care pleacă sau sosesc la Doftana sînt bătuţi pînă la sînge fără nici un motiv, cu ciocane de fier, drugi, ciomege — legaţi în lanţuri şi aruncaţi în celebrele celule „H", pe cimentul gol, udat cu căldări de apă în întuneric şi infectă mizerie ; în ger, deseori fără nici o hrană.
> Pentru cel mai mic protest, pentru cele mai neînsemnate abateri — datorite regimului distrugător de sănătate şi în primul rînd al sistemului nervos — pedepsele sînt draconice, sîngeroase, începînd cu bătăi şi schingiuri şi terminînd cu celulele „H"... (citat dintr-un **Protest** înaintat instanţelor de judecată de către apărătorii unor inculpaţi pentru delicte politice şi de presă).

Şi aici, la Doftana, a cunoscut **Nicolae Ceauşescu** rigorile pretinsei „dreptăţi" burgheze, inclusiv în indescriptibila secţie „H", din 15 august 1936 pînă în ziua de 8 decembrie 1938. Eliberat...

5

Abia eliberat, el a luat din nou legătura la Bucureşti cu organizaţia tineretului comunist, în care s-a încadrat fără întîrziere... Din adînca ilegalitate în care se afla, partidul comunist a hotărît să transforme acest 1 Mai [1939] într-o zi de protest împotriva fascismului... A fost format un comitet ilegal de organizare, în cadrul căruia figura şi numele lui Nicolae Ceauşescu şi ale altor activişti ai partidului (Michel —P. Hamelet).

Un rol important în pregătirea uriaşei manifestaţii din 1 Mai 1939 l-au avut cercurile culturale ale tineretului muncitor de pe lîngă bresle de muncitori iniţiate de P.C.R. Prin asemenea forme, comuniştii puteau desfăşura o activitate legală în rîndurile tinerilor muncitori şi ucenici din unităţile industriale şi comerciale. În cadrul acestor cercuri s-a remarcat activitatea revoluţionară a tovarăşului **Nicolae Ceauşescu** şi a tovarăşei **Elena Petrescu (Ceauşescu)** pentru organizarea şi mobilizarea tineretului, aducînd astfel o contribuţie însemnată la desfăşurarea marii manifestaţii din primăvara lui 1939. Căci — de 1 Mai — peste douăzeci de mii de oameni scandau în Bucureşti, alte zeci de mii în diferite părţi ale ţării : „Jos fascismul !". „Vrem o Românie liberă şi independentă !"... Agenţilor de la Siguranţa Statului nu le venea să-şi creadă ochilor, răspînditi prin mulţime cum erau, în

raportul lor se poate citi : „Calea Victoriei avea aspectul unui cîmp de destăşurare a unei manifestaţii revoluţionare..." Printre membrii Comisiei conspirative de organizare se numără şi un tînăr care abia a împlinit vîrsta de 21 de ani : **Nicolae Ceauşescu.**

Într-un moment în care hitlerismul ameninţa, cucerea, ataca pretutindeni, comuniştii români au transformat sărbătorirea zilei de 1 Mai 1939 într-o puternică manifestare antifascistă şi antirăzboinică, aceasta numărîndu-se printre puţinele de acelaşi fel din întreaga Europă, o probă de curaj, de patriotism şi luciditate, aflată astăzi la loc de cinste în dosarul istoriei. În nucleul de bază al combatanţilor revoluţionari se află tînărul **Nicolae Ceauşescu**, dovedindu-şi din plin capacitatea politică dobîndită în nenumărate bătălii de clasă la care participă direct, trup şi suflet, încă din fragedă adolescenţă. Numele lui revine acum, din ce în ce mai des, nu numai pe buzele acelora care îi preţuiesc energia, combativitatea, intransigenţa, spiritul organizatoric, devotamentul fără margini faţă de cauza proletariatului, a poporului român, ci şi pe buzele duşmanilor de clasă, în „notele informative" ale poliţiei, ale inamicilor săi de moarte. Cînd, în toamna lui 1939, are loc în clandestinitate o şedinţă a cadrelor de bază ale activităţii revoluţionare de tineret, desemnate de P.C.R., la care s-a stabilit reorganizarea U.T.C.-ului şi a fost aleasă conducerea organizaţiei, **Nicolae Ceauşescu**, raportorul problemelor reorganizării şi întăririi organizaţiei revoluţionare de tineret, este ales în Secretariatul U.T.C. Imediat are loc lansarea unui „mandat de aducere", însă tînărul luptător nu poate fi găsit de organele de represiune, astfel încît Tribunalul Militar din Bucureşti îl judecă în absenţă şi îl condamnă la trei ani închisoare, 20 000 lei amendă (preschimbată în 200 zile de carceră). Abia către sfîrşitul lunii iunie 1940, este arestat tocmai în perioada cînd organiza o nouă manifestaţie, pentru ziua de 1 august, zi de luptă împotriva războiului. Altă închisoare : Jilava — la sud de Capitală, mizerabilă subterană. Apoi Caransebeş, Văcăreşti, lagărul de la Tg. Jiu...

La Tg. Jiu, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** este membru în conducerea organizaţiei P.C.R. din lagăr, desfăşurînd o intensă activitate politică. Atît documentele, cît şi amintirile tovarăşilor de luptă, de detenţiune, vorbesc cu admiraţie despre munca desfăşurată în cadrul celulei de partid şi a organizaţiei de colectiv, minunatele referate pe care le întocmea, privitoare la lupta milenară a poporului român pentru libertate, pentru independenţa naţională. Astfel, amintindu-şi cu precizie de interesul stîrnit de aceste referate politice în rîndul tovarăşilor, în faţa cărora tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** le susţinea cu regularitate, Dumitru Ivanovici povesteşte :

> Tot ce spunea Teleanu [Nicolae Ceauşescu] era uimitor. Eram mai mult decît impresionaţi. Îl ascultam cu atenţie şi încordare...

Şi iată un citat dintr-un asemenea referat de neuitat, conceput şi susţinut — în lagărul de la Tg. Jiu — de către tovarăşul **Nicolae Ceauşescu :**

> **— ...Noi am fost şi sîntem un popor paşnic. Istoria nu înregistrează că românii să fi dus războaie de cotropire a altor popoare, ci numai de apărare. Atunci cînd a fost vorba de a-şi apăra glia, ei s-au bătut cu bărbăţie învingînd armate mari, pline de trufie, dar n-au cotropit şi n-au asuprit nici un popor. Dimpotrivă, spre pămînturile locuite de români au venit în decursul veacurilor o mulţime de năvălitori ce-au jefuit totul în calea lor. Uneori, în astfel de împrejurări, românii au trebuit să-şi părăsească casele, satele şi să se retragă în munţi şi păduri, ca apoi, după trecerea prăpădului, să revină şi din nou să are, să semene şi să-şi clădească o nouă vatră. Şi după sute de ani de luptă pentru apărarea fiinţei naţionale, poporul unit îşi făureşte statul său modern şi independent, iar în 1918, statul naţional unitar, care a creat condiţii pentru ridicarea nivelului de civilizaţie al ţării. Cu toate acestea, datorită faptului că la conducerea statului s-a aflat în continuare burghezia ieşită întărîtă din război, ea a folosit Unirea în interes propriu, a intensificat exploatarea oamenilor muncii, iar marile probleme ale progresului societăţii româneşti, revendicările democratice ale maselor au rămas în cea mai mare măsură nerezolvate. Partidul comunist, format şi călit în focul luptelor revoluţionare, de clasă, în condiţiile grele ale ilegalităţii a arătat şi arată continuu poporului drumul just pe care trebuie să păşească.**

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu nu-şi contenească, nici o clipă, în lagăr, munca politică, participînd activ la pregătirile în vederea înfăptuirii actului istoric de la 23 August, Revoluţia de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă, pentru alăturarea României, cu întreaga-i forţă, la lupta împotriva Germaniei hitleriste. În apropierea barăcilor lagărului de la Tg. Jiu se înalţă „Coloana infinită" a lui Brâncuşi — monument închinat de sculptor jertfelor de sînge româneşc în primul război mondial ; printr-o convergenţă simbolică, anul în care Brâncuşi a realizat cele dintîi versiuni ale „Coloanei infinite" este chiar anul naşterii neînfricatului luptător revoluţionar deţinut în lagărul Tg. Jiu, **Nicolae Ceauşescu.**
1918.

6

La aceeaşi Adunare festivă pe care am mai amintit-o, din urmă cu cinci ani, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** mai arăta :

> **„Privind acum toată perioada celor 14 ani [din 1930—1944] de luptă revoluţionară, din care o parte însemnată în închisoare şi lagăre, perioadă în care am cunoscut şi satisfacţii, dar, ca atîţia alţi militanţi revoluţionari, a trebuit să înfrunt şi multe greutăţi, pot spune că mi-am îndeplinit cu cinste şi fără preget sarcinile încredinţate, că am servit întotdeauna cauza partidului, cauza revoluţiei, idealurile socialismului, interesele şi aspiraţiile de dreptate ale poporului meu...".**

Alţi ani de luptă revoluţionară au urmat, de intensă muncă politică, constructivă, neobosită şi inspirată. Imediat după 23 August, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** îndeplineşte funcţii de mare răspundere pe linia reorganizării activităţii revoluţionare de tineret, fiind secretarul general al U.T.C.-ului. Există fotografia în care, la sfîrşitul lunii august 1944, este prezent la unul din primele mitinguri ale populaţiei Bucureştiului : în balconul clădirii din Piaţa Universităţii, împodobit cu tricolorul şi steagul roşu cu secera şi ciocanul, printre alţi conducători de partid — în centrul grupului — se află tovarăşul **Nicolae Ceauşescu.** Are 26 de ani. Cîţi ani au trecut de cînd, copil fiind, a pornit de-acasă pe lungul drum al bătăliilor de clasă, în numele idealului pe care şi l-a stabilit pentru totdeauna, pentru o viaţă de om : socialismul şi comunismul ! A trecut de-atunci un deceniu şi jumătate... Timpul trece, timpul vine, iată-i chipul maturizat, aceleaşi ochi intenşi pe care-i ştim încă din fotografia de la 15 ani, aceeaşi frunte bogată în gînduri şi năzuinţe, sîntem în anul 1965, la cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, asistăm la alegerea tovarăşului **Nicolae Ceauşescu** în înalta funcţie de secretar general al partidului. Se confirmau, iată, în mod strălucit, anii de luptă fără odihnă, ani de cutezătoare drumuri şi activităţi puse în slujba unui mare ideal revoluţionar — victoria deplină a socialismului pe pămîntul României, precum şi calităţile morale excepţionale ale unui mare luptător comunist: inteligenţa, cutezanţa, clarviziunea politică, tenacitatea şi înainte de toate, nemărginita dragoste de ţară şi poporul ei, care au impus această alegere în chip firesc. O altă perspectivă i se deschide patriei, partidului, odată cu Congresul al IX-lea, datorită rolului determinant pe care-l are tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** în orientarea activităţii întregului partid, a întregului popor, pentru edificarea societăţii socialiste multilateral dezvoltată. Astfel are loc consolidarea construcţiei socialiste, baza tehnico-materială a noii societăţi, se dezvoltă impetuos industria — factor decisiv al progresului general al ţării, al calităţii vieţii, al consolidării independenţei naţionale ; se dezvoltă viguros baza materială a agriculturii, perfecţionîndu-se şi organizarea activităţii cooperativelor de producţie : este îmbunătăţit sistematic învăţămîntul de toate gradele ; se acţionează consecvent pentru perfecţionarea democraţiei muncitoreşti — iată doar cîteva dintre înfăptuirile determinate de spiritul novator al Congresului al IX-lea al partidului şi ale celor următoare, toate purtînd amprenta personalităţii creatoare a tovarăşului **Nicolae Ceauşescu.** Atunci, în 1965, în **Raportul** prezentat la cel de-al IX-lea Congres al P.C.R., tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** spunea : „Noi, comuniştii, considerăm că mai avem încă mult de făcut pe calea dezvoltării industriale a ţării, a făuririi unei agriculturi moderne, pentru ridicarea patriei la nivelul ţărilor cu economie avansată, acel stadiu care să asigure poporului român viaţă îmbelşugată, o înaltă civilizaţie materială şi spirituală. Experienţa poporului român, ca şi istoria dezvoltării societăţii omeneşti, demonstrează că industrializarea este singura cale care duce spre progres şi civilizaţie, spre ridicarea standardului de viaţă, asigură în fapt independenţa şi suveranitatea naţională".

Cifrele, procentele, statisticile depun mărturie: De la Congresul al IX-lea încoace, pe temeiul transpunerii în fapt a acestei politici, printr-un efort propriu remarcabil, România a dobîndit o serie de succese, dintre care : economia naţională dispune astăzi de fonduri fixe de peste 2 100 miliarde lei, 80 la sută din acestea fiind create după anul 1965 ● toate judeţele ţării dispun acum de capacităţi de producţie pentru realizarea unei producţii industriale de peste 10 miliarde lei, faţă de numai 3 judeţe în 1965 ● din 1965 pînă în 1982 au apărut, pe harta Republicii Socialiste România, 182 oraşe noi şi centre urbane agroindustriale ● în comparaţie cu acelaşi an, cînd doar un singur municipiu însuma o populaţie de peste 200 000 locuitori, astăzi 10 municipii depăşesc acest număr ● în producţia pe locuitor, România a ajuns sau chiar a depăşit : oţel — Suedia, Marea Britanie, S.U.A., Olanda ; cauciuc sintetic — Cehoslovacia, Italia, Marea Britanie ; fire şi fibre sintetice — Austria, Canada, Cehoslovacia, Franţa ; aparate de radio — Canada, Cehoslovacia, Italia, Marea Britanie ; ciment — R.F. Germania, Marea Britanie, Olanda, Norvegia ; ţesături de bumbac — Japonia, R.D. Germană ; ţesături de lînă — Marea Britanie, Japonia, R. F. Germania etc. ● creşterea bazei tehnico-materiale a agriculturii se ilustrează perfect în aportul industriei : de la 81 356 tractoare în 1965 — la 155 000 în 1981 ; combine autopropulsate pentru cereale — 292 bucăţi — 45 000 ; îngrăşăminte chimice — 266 000 tone — peste 1 600 000 tone ; suprafaţa amenajată pentru irigat — 22 000 ha — 2 318 000 ha ● numărul personalului muncitor, luînd ca bază anul 1938, a crescut cu 205,1 la sută în 1965 şi cu 420,2 la sută în 1980 ● dacă în 1965 populaţia urbană se ridica la 33,7 la sută din populaţia întregii ţări, în 1980 a atins procentul de 49,6 la sută ● faţă de 1965, în 1982 industria românească produce într-o singură zi : oţel — 10 mii tone — 40 mii tone ; autoturisme de oraş — nici unul în 1965 — 400 în 1982 ; mijloace de automatizare şi ale tehnicii de calcul — în valoare de 500 mii lei — acum în valoare de 2 800 000 lei ; îngrăşăminte chimice — 800 tone — 9 700 tone ; fibre şi fire artificiale şi sintetice — 100 tone — 730 tone etc.

> **„Orice om de bună credinţă poate constata, pe baza realităţilor, a faptelor, măreţele realizări ale poporului nostru în dezvoltarea sa economico-socială în anii socialismului. Toate aceste măreţe realizări demonstrează forţa şi capacitatea clasei noastre muncitoare, a întregului popor, stăpîn pe destinele sale, de a asigura progresul continuu al patriei, făurirea în mod conştient a propriului viitor liber" (Nicolae Ceauşescu — din Raport la Conferinţa Naţională a partidului — decembrie 1982).**

1918—1983.

Peste o jumătate de secol de necurmată luptă revoluţionară. Într-un asemenea moment festiv ne place să revedem şi fotografia, datînd din anul 1974, luna martie, ziua 28, cînd Marea Adunare Naţională l-a ales pe tovarăşul **Nicolae Ceauşescu**, cu unanimitate de voturi, în înalta funcţie de Preşedinte al Republicii Socialiste România. Cu eşarfa tricoloră şi stema Republicii, cu hotărîre în priviri, cu Constituţia în faţă, are loc depunerea jurămîntului solemn.

— Jur să slujesc cu credinţă patria, să acţionez cu fermitate pentru apărarea independenţei, suveranităţii şi integrităţii ţării, pentru bunăstarea şi fericirea întregului popor, pentru edificarea socialismului şi comunismului în Republica Socialistă România !...

Cuvintele rostite cu o jumătate de secol în urmă îşi păstrează pe deplin întregul valabilitate :

— Sîntem mulţi ca boabele de grîu. Uniţi e cu neputinţă să nu învingem...

Pagină realizată de
Mihai Stoian

Istoria care se scrie:

EPOCA NICOLAE CEAUȘESCU

Sub semnul marilor împliniri

Îmi place, adeș, să-mi imaginez dimineața de primavară îmbătată de soare și de miresme, cînd sute de mii de uneri din toate hotarele țării s-au ridicat, dintr-odată, ca într-o uriașă și nemaivăzută cruciadă a muncii, pornind cu neclintită speranță și incredere in privire, spre porțile larg deschise ale industriei. Marșul lor prin cîmpia abia desfăcută din chingile iernii, însoțit de cintece și alaiurile înalte ale păsărilor întoarse la cuiburi, avea să fie una din cele mai strălucite ofensive din istoria poporului nostru : libertatea dobîndită prin muncă !, vis vechi al marilor cărturari ai poporului nostru și pe care cel dintîi dintre ei, Mihai Eminescu, il bătuse în cuvinte de foc : „Nu există nici libertate, nici cultură fără muncă, și cine crede că prin profesarea unei serii de fraze a înlocuit munca, deci libertatea și cultura, acela se prenumără, fără s-o știe, între paraziții societății omenești".

În uriașa oglindă a contemporaneității, chipul țării noastre este un chip pașnic, un chip muncitor. Iată un adevăr pe care nu poate să-l conteste nimeni : împlinirea României socialiste prin muncă și abnegație exemplară. O idee generoasă și mare, aceea de a înnoi țara, de a-i schimba înfățișarea spre bine, tot mai mult spre mai bine, de a o inscrie într-un nou destin catalizează nu doar forță fizică și inteligență, ci, înainte de toate, sentimente de dragoste și încredere, o participare conștientă, activă, o solidaritate spirituală strînsă în jurul ideii naționale, de fericire și libertate a patriei.

Nu este nici un secret, pentru nimeni, că aceste prefaceri sînt datorate politicii partidului nostru, după cum nu este nici un secret, pentru nimeni, că aceste inițiative neobosite de a-i da binelui rădăcini omenești și fericirii chipul patriei, reprezintă crezul căruia i s-a devotat, trup și suflet, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. „Dacă, în vreun fel, aș fi pus în situația de a relua activitatea de acum aproape cinci decenii, declar aici, în fața partidului și poporului, că aș merge fără șovăire pe aceeași cale, pe calea luptei revoluționare, a apărării demnității, libertății și fericirii națiunii mele !" Om. Muncă. Socialism. Comunism. Patrie. Libertate. Cuvinte de aur, care închid în ele biografia bărbatului căruia în zilele acestea de ianuarie îi serbăm cei cincizeci de ani de activitate revoluționară și ziua de naștere, pe care le-a rostit cu fermitate, le-a pus în opera practicii sociale și le-a ajutat să rodească. Cuvinte-crez, pe care le așezăm cu mîndrie pe frontispiciul acestei epoci. Președintele Republicii, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, un nume și o virstă într-o lungă și neobosită simbioză și patos revoluționar cu țara și oamenii țării pentru a da patriei din care s-a ridicat — semnele vii, inconfundabile ale progresului, civilizației și, înainte de toate, ale unei splendide demnități. Marșul muncii prin dimineața de primăvară a patriei a devenit un drum al victoriei. I-l datorăm, laolaltă cu minunata bunăstare spirituală pe care a generat-o, secretarului general al partidului. Fie ca omagiul și dragostea noastră fierbinte să-i însoțească pretutindeni făptura și numele.

Nicolae Velea

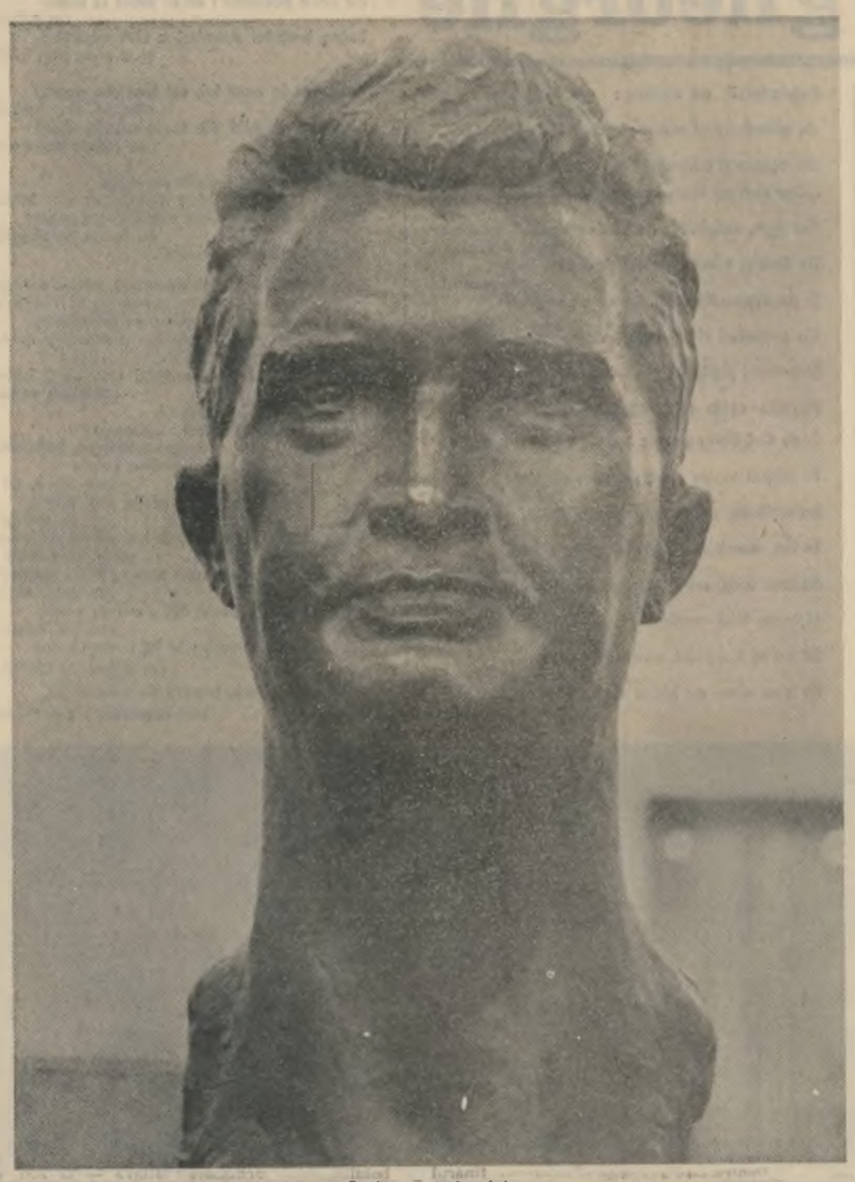

Sculptură de Ion Jalea

Adevăr istoric și adevăr artistic

A „concura" cu istoria, adică a concepe și conduce de așa manieră demersul creator incit universul existenței umane rezultat de aici să poarte revelatoarele însemne ale apartenenței la eternitatea istorică, se știe, constituie „lozinca" estetică a marli și autenticei literaturi dintotdeauna, deși enunțarea ei ca atare se datorează marilor romancieri ai veacului trecut. În fond, o asemenea așezare a actului de cunoaștere artistică în unghiul de incidență cu adevărul istoriei concret revelat, adică prin imaginea sensibilizată. mai exact, umanizată, a acesteia, vine în intîmpinarea cunoscutului deziderat hegelian cuprins în sintagma „realism fundamental". Este, cum se știe, conceptul estetic primordial formulat de autoru **Prelegerilor de estetică**, în virtutea căruia imaginea artistică obiectivă, dincolo de stil, de școală, de gen și specie literară etc., își apropie șansa de a fi viabilă. Ideea este, fără îndoială, nu atit aceea de a „concura" cu istoria ca știință, în sensul de a copia într-un asemenea chip realul incit, ca „narațiune", produsul artistic să se confunde cu imaginea propusă de însăși știința în discuție sau chiar s-o depășească. Căci, oricum am privi lucrurile, „zicala" fraților Goncourt potrivit căreia istoricii sînt romancierii trecutului iar romancierii istoricii prezentului rămîne un scinteietor paradox ce trebuie interpretat cu maximum de largheță în spiritul și nu în litera lui. Prin urmare, problema reală este aceea **a continuei și semnificativei comunicări cu istoria**, prin luarea în considerare a adevărului de necontestat că întreg evantaiul de ipostaze prin care ființa umană își afirmă conștiința existenței de sine („homo loquens", „homo ludens", „homo eroticus", „homo significans", „homo faber" etc.) se integrează, în virtutea unei sublim-dramatice dialectici antropologice, în „ființa-sinteză" a lui **homo istoricus.**

La rîndul ei, **istoricitatea** perspectivei din care gîndirea artistică în evoluția ei neîntreruptă se angajează în efortul de înțelegere și rezolvare practic-creatoare a binomului **adevăr istoric — adevăr artistic** constituie cheia de boltă a întregii probleme. Fără a risca suspiciunea că alunecăm în mecanicismul gîndirii simpliste, trebuie să arătăm deschis — și studiile de specialitate, din păcate, încă puține la noi, o dovedesc în mod elocvent — că rolul tipului de orînduire social-politică sub auspiciile căreia conținutul binomului **adevăr istoric — adevăr artistic** aspiră la transounerea lui în practică, fiind parte inalienabilă a fenomenologiei creatoare, este determinant. Nefiind vorba de o problemă ce poate fi rezolvată pe cale strict mentală si cu atit mai puțin doar grație insoirației artistice individuale, apare limpede că, în ultimă instanță, intră în discuție însăși condiția creatorului privită din unghiul existenței sale ca **ființă istorică în raport cu timpul istoric**, în datele și coordonatele lui social-politice, timp istoric pe care creatorul il exprimă prin opera sa.

Fără a idiliza ori idealiza faptele —întrucît, orice s-ar întîmpla, problema rămîne neabătut în „captivitatea" eternei dileme de creatie pe care orice artist adevărat o trăiește cu incomensurabil dramatism —, este de datoria fiecărula dintre slujitorii de azi ai literelor române să-și afirme cu legitimă mîndrie civică și patriotică

Nicolae Ciobanu

Continuare în pag. a 7-a

PORTRETUL UNUI OM

Portretele marilor oameni politici, de oriunde și dintotdeauna, constituie, pentru destinul unui artist, o experiență dintre cele mai pasionante. Și acest lucru este cu atit mai greu de realizat, sub raport pur plastic, cu cit personalitatea subiectului este contemporană cu tine. Spun asta, pentru că bogăția de date și de impresii ce-ți stau la îndemînă este atit de mare, incit portretizarea este supusă permanent unor interpretări divers nuanțate, mereu perfectibile. Nemaivorbind, că, mai ales astăzi, nu știu care om politic de vază din orice parte a lumii, și cu atit mai mult un conducător de țară, nu-și poate rezerva, fizic vorbind, timpul necesar pentru a poza, cum se spune, unui artist spre a i se face portretul.

Tradiția portretisticii cunoaște, desigur, modele ilustre de opere realizate pe calea observației directe, de la antichitatea egipteană sau greco-romană la modelele Renașterii și chiar pînă mai tirziu. Dar, atunci, altele erau condițiile și viața își avea un curs cu o dinamică mult diferită de cea a zilelor noastre.

Un portret este o sinteză a trăsăturilor fizice, dar și a însușirilor morale și spirituale ale celui portretizat. Ce pot să vă spun? Am făcut un portret al președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, dar în pregătirea lui s-au adunat foarte multe studii de atelier, prin care am căutat să descifrez și apoi să transpun în materia finită a bronzului, deopotrivă atributele purtătorului de destin al unui popor, dar și ale omului ce este.

Pentru un portretist, fie el pictor ori sculptor, o asemenea incercare. reprezintă o datorie profesională și de conștiință artistică de prim ordin. Dintotdeauna artiștii și-au aflat în eroii neamului un teritoriu exemplar de afirmare a virtuților lor creatoare. Astăzi sintem martori cu toții unui asemenea destin eroic! Nu de fiecare dată rodul trudei noastre este foarte izbutit. Suma atributelor umane și spirituale, de care vorbeam mai înainte, dăinuie și ea este aceea care impune valoarea operei ce s-a făurit, ca și pe a creatorului ei. Consider lucrarea mea, din acest motiv, nedefinitivată. Studiile ce le-am făcut pentru ea și trecerea anilor vor hotărî, însă, mai bine decît noi, dacă ceea ce am reușit prin această incercare a mea asupra portretului marelui om de stat, căruia am avut privilegiul de a-i fi contemporan, reprezintă sau nu cu adevărat o valoare și în planul creației. Alții, după mine, care vor purcede la făurirea operei ce am năzuit-o, vor avea și în incercarea mea de acum dovada unei trude săvîrșite cu probitate, cu multă dăruire și cu sinceritate.

Ion Jalea
artist al poporului

Gîndul țării

Odinioară, la plecarea cuiva, dintr-un sat, cu treburi, la tirg, intreaga familie se simțea cuprinsă de-o plăcută îngrijorare, înconjurindu-l pe călător cu o atenție asemănătoare doar cu dragostea arătată nou-născutului. Să nu se uite, cumva, ceva ; să vadă omul ce face acolo, adică „să dea bine" ce-avea de dat și să aducă cele trebuincioase, de la sarea pentru bucate pînă la tutunul pentru pipa lui Moșu' ; să afle cum „merge" tirgul, ce lipsește și ce prisosește, pentru ca, data viitoare, să se știe totul amănunțit... Despre plecarea omului aflau de bună seamă rudele și vecinii, vestea se intindea, apăreau rugăminți și comenzi, împovărindu-l pe călător cu atit mai mult, cu cit intrau în joc și cuvintul său, și, mai ales, onoarea ; apoi incepea așteptarea, și ziua părea nesfîrșit de lungă, iar starea vremii se urmărea cum se cercetează la coacerea griului...

Am evocat acest străvechi ritual românesc, crimpeie numai din el, pentru că mi se pare plin de simboluri pentru plecările de acasă ale unui mare bărbat și mare român, care i-au marcat, exemplar și tulburător, toate drumurile și sosirile, făcute spre binele neamului său. Muzeul de istorie din satul lui natal, Scorniceștl, păstrează imaginea copilului de odinioară, cu privirea senină, dar aprigă și indrăzneață, de pe vremea primei plecări la drum — un drum asoru și greu, din care s-a intors nu numai încătușat, cum ar fi vrut cirmuirea, dar maturizat și imbărbătat. Cei peste cincizeci de ani de activitate revoluționară, care incepeau cu acel drum, s-au așezat unul cite unul în matca Istoriei, de-a lungul a nenumărate drumuri ; puse cap la cap, știu că drumurile Președintelui României înconjoară de citeva ori planeta, așa cum gîndurile de pace ale românilor înfășoară întreg pămintul, prin glasul și prin acțiunile lui...

Din județ în județ și din fabrică în fabrică. survolind pădurile și păsind pe trupul ogoare-

Alex Rudeanu

Continuare în pag. a 7-a

Sensul libertății

Cărțile de literatură română, după care am învățat în liceu, acum cincisprezece ani, nu aveau pentru mine nimic special, deși la o privire mai atentă s-ar fi dovedit că erau foarte noi: apăruseră cu abia un an-doi mai înainte și se spunea, citeodată, că nu fuseseră întotdeauna așa cum erau pe atunci. Însă imaginea aceea, integrală, despre literatura română părea făcută de cind lumea și durabilă pentru sute de ani: erau acolo Arghezi, Blaga, Goga și Rebreanu, Eminescu, Dosoftei, Heliade, Lovinescu, G. Călinescu, Maiorescu, tot ceea ce se vedea cu ochiul liber că reprezintă fundamentul unei culturi care se consolidase pas cu pas și ajunsese la o scară evidentă de valori. Cînd, din întîmplare. am găsit, într-un raft cuprins de pinza păianjenilor, un manual de literatură română dinainte de 1965 am rămas uimit. Față de ceea ce am învățat atunci, ceea ce învățaseră alții înaintea mea mi se părea de neimaginat. Atunci am înțeles că se modificase în jurul meu un element esențial și că acesta pornea, în primul rînd, dintr-o conștiință lucidă a cărei idee de căpătîi era aceea a valorii. Cîțiva ani mai tirziu, la Universitate, învățam lingvistică structurală fără să mă tem că se va găsi cineva care s-o vestejească violent ca pe-o disciplină „reacționară"; citeam documente vechi românești în chirilică fără gîndul că s-ar putea ca, odată, să se supere nu știu cine; consultam, în franțuzește, cea mai nouă bibliografie străină. Era un dialog, într-adevăr, prin intermediul culturii, însă un dialog pe picior de egalitate. Astăzi cînd aniversăm cincizeci de ani de activitate revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, șansa acestei deschideri culturale este un argument al marii sărbători. Cînd, prin acei ani, am putut să plec în străinătate să studiez, îmi devenise limpede ceea ce se modificase în jurul meu și ceea ce se cerea de la noi: **cultură, valoare, originalitate.** Ca să fii cult ai nevoie de informație și de dialog, ca să fii va-

Artur Silvestri

Continuare în pag. a 7-a

Întemeietorul

– fragmente –

Munții fac aripi în umerii țării,
Iar plugurile, zi și noapte,
pînă-n cer ară ;
Parcă-s niște Congrese livezile-aplaudind
Din toate părțile această primăvară.

Sus, la tribuna muncii,
Primul Cîtor al cetății
Își poartă inima
Peste piini și vetre, urcind
Pînă la înălțimea lumii întregi
Sufletul românescului nostru pămînt !

Din om în om,
Din unealtă-n unealtă
Viața lui e-o naștere fără sfîrșit, un izvor
Care pulsează numai lumină și vine
Numai din soarta țării și din viitor.

Iată-l gîndind, visînd, imaginînd și luptînd
Deodată cu patria într-o decolare plurală
În cel mai omenesc demers comunist
Cînd în zbor, aripa inimii
Este cu aripa frunții egală.

Dar, tălpile și palmele,
Întreaga noastră stirpe românească,
Alcătuite-s din pămînt și cer ;
Noi sîntem anotimpuri,
Vatră gîlgiind în seve și putere,
Noi viscolim cu păsări și semințe
Întoarcem vremile pe toate părțile,
Ne dezbrăcăm de ele
Și dăm alcătuirii noastre
Înfățișare de planetă
Șiroind rodire.
De la-nceputul zilei pînă-n seară
Prin țarini trece omul Ceaușescu
Iluminînd pămîntul
El — marele semănător.
Căci din pămînt etern
Ni-i patria înaltă
Fundamentală biruință,
Purure !
Tot rodul nostru este munca noastră
Destinul marelui semănător.

Ion Crînguleanu

Președintele Păcii

A nins în munți și-n cimpuri cu vise și cu soare
Sărbătorește țara pe-al său Erou iubit
Sub fruntea sa stelară cu gînduri temerare
Dorințe mari de veacuri Poporul le-a-mplinit.

Azi ni-i Eroul vremii și-al vieții și-al iubirii
De liniște și muncă sub faldul tricolor
Simbolul hărniciei izvor al fericirii
Și Președinte-al Păcii cu nimb strălucitor.

De mult visa ca-n țara cu plaiuri legendare
Orașele spre boltă să-nalțe alb contur.
Iar satele-nzecindu-și belșugul pe ogoare
Să pară flori solare sub limpede azur.

De-atunci. Și iată, astăzi, visarea-i se-mplinește
Prin mii de mii de brațe și creatoare minți.
De-aceea-nflăcărată mulțimea îl slăvește
În cintece cu versuri mereu tot mai fierbinți.

Prezent e cind se ară pe-ntinse bărăgane
Lîngă țăranii harnici ai gliei strămoșești.
Prezent e și-n uzine cu agere ciocane
Ce făuresc oțelul mîndriei românești...

El vrea să fie-n glie hambarele mai pline
Să intre urbanismul în fiecare sat,
Să fie Pace-n lume, în țară, și-n cămine
Iar traiul tuturora egal și mai bogat....

Pentru aceste toate și pentru tot ce face
Îi prinde astăzi țara garoafe-n tricolor
Scandînd cu bucurie sub cer senin de Pace :
„Trăiască Ceaușescu și bravul său Popor !"

Constantin Atomii

Lumină necuprinsă

în el stă de veghe un străbun
destinul acestui neam il duce în fragede ștergare

ziua de miine dă acum în pirg
o păsările-nvață toți arborii să zboare

ce lumină necuprinsă este bobul de griu
cuvintele sale-n ferestre se preschimbă
drumurile aleargă nebune pe sub noi
copacii toți vorbesc aceeași limbă

mereu se-aude clar cum în semințe
holdele dorm dezvelite și visează frumos
mereu cintă greierii sub cămașa sa albă
cu țara merge prin fluiere de os

o aripă de flutur mi-este masa de scris
cintecul meu se urcă într-un cintec mai mare
pentru noi toți la fel bate inima zilei de miine
colindători ai luminii istoria tresare-n calendare

spre viitor mergem umăr lîngă umăr cu ideile sale
visurile vin întii de la el să-mprumute putere
în fiecare zi se-mbracă-n alte fapte
iar patria ii curge prin artere

el fiecărui drum ii dăruiește-un drum
și pe toți ne primește în inima sa mare
ne-arată truda lui și iarăși ne învață
că nimic nu se poate construi fără cărămizi de sudoare

cuvintul său umblă prin lume și o provoacă la pace
de aceea visele noastre nicicînd nu vor fi sparte
casele de dragostea sa ne sînt luminate
pămîntul se-nvelește cu o carte

nici o clipă frumusețea nu-ți dă dreptul să taci
se-aude cum pe mesele poeților cresc focuri visătoare
noi tinerii României nu vom obosi să cîntăm acest bărbat înțelept
și drept ca stîlpii de rouă ce-i avem la pridvoare

Rodian Drăgoi

Înaltă cutezare

Ne ești nestins izvor de apă vie
Și dragoste în inima de jar,
Esti gîndurilor noastre bucurie,
Pădurii — țară, falnicul stejar.

Ne ești inalta noastră cutezare
Cu care viitorul il clădim
Și visului ești raza lui de soare
Prin munca noastră să il implinim.

Ne ești tovarăș, prieten bun și frate,
Nedespărțit de fiecare dor
Ce arde azi în piepturi ne-nfricate,
Și țării ești călit cirmuitor.

Ne ești aprinsul crez ce-n noi dogoare
Spre piscul comunist să ne-avintăm,
Uniți în jurul tău, sub mîndrul soare,
Conducător iubit, noi te urmăm.

Viorel Cozma

Pentru-al țării Președinte

1

Văd patria sub ochii bărbatului lucid
cutezători ca șoimii străbătători prin vreme
ce perspective mari i se deschid
spre piscurile visului supreme
– Ce dacă-i greu urcușul și viața-i grea și poți
să cazi cînd urci întruna, sus, pe cărări abrupte
cînd sînt izvoare-n cale pentru toți
care foșnesc sub lespezi cu valuri ne-ntrerupte
ca paltinii-n pădure, pe aripi de răcori
purtîndu-ți fruntea-ncinsă de-adincul tău nesațiu
de a urca spre culme, sub stoluri de cocori
pe puntea cutezanțelor din spațiu...

★

Văd patria sub ochii bărbatului lucid
cutezători ca șoimii străbătători prin vreme
ce perspective mari i se deschid
spre piscurile visului supreme
De-cum e pregătită și-a pus cenduri de mers
pe calea de lumină ce s-a tăiat prin stîncă
cînd sună-n vale, dulce, talanga unui viers
și amiroase-a taină în peștera adîncă
Dar El, lucid, Bărbatul ți-a dat aripi, să tai
văzduhurile toate cu ziduri care suie
necontenit în slavă și-o clipă să nu stai
tu, singura istoriei statuie !
Tu luminezi pe soclul în care încă bat
berbecii inerției din piscuri să răstoarne
odrasla vie, suflet în suflet de bărbat
cînd muntele se-mbracă-n sunete de goarne !

★

Contemporan cu toată măreția
acestor ani, cu gîndul și cu fapta
pe tine te urmăm conduși de tine
ființă-n ființa-ntregului popor
căci astăzi, Ceaușescu Nicolae
e-un nume ce deschide poarta lumii
în perspectiva zorilor de pace
ca vulturul înveșmîntat în zbor !

Tu, sol al năzuintei unanime
de-a fi mai buni, mai înțelepți, mai demni
de evul comunist, din cutezanță
făcînd o treaptă către adevăr
să ne trăiești, lumina noastră vie
tu, tinerețea fără bătrînețe
a patriei de astăzi și de miine
coloană proiectată peste zări !

Ion Potopin

Hotar și inimă

Demn, dirz și luminat, de seamă
El stă la cirma țării neclintit,
Oricîte ploi și viscole și geruri
Dintotdeauna viața i-au lovit.

Cu tîmplele tot mai adînc brumate
De anii care-s tot mai nesătui,
De strajă s'ind la visurile țării
Nu are-n gînd decît poporul lui.

Ca Dunărea, ca Marea totdeauna
În dragostea-i de glie nemișcat,
E și hotar și inimă de flăcări
Pentru pămîntu-acesta luminat.

Poporu-l știe și-i iubește veghea,
Dirzenia și viața sa de-acum.
El este cel ce prin Partid-lumină
I-a luminat cărările pe drum.

În fiecare an într-o unire
Ca la acel ce-i e conducător,
Din inimă-i urează ani de aur
Și-un fericit și falnic viitor !

Virgil Carianopol

Izvor curat

Ianuarie din veacul douăzeci
– ceas alb, solemnă liniște curată –
inima ta în noi de-a pururi bată,
fie, din noi, să nu mai poți să pleci !

Căci, iată, cînd istoria o cere,
bărbați sînt încă-n vistieria ta,
și mame, încă, să mai pot visa,
Să-i cînt cu dulcea versului putere.

Și dacă se numește Nicolae
cel semănînd mai mult c-un lan de grîu,
în clipa asta sfîntă-n care scriu
îmbracă țara primenite straie.

Și mai bogat cu două zări albastre
mi-i sufletul, știind-o lîngă El :
tovarășa de luptă și de țel,
izvor curat al visurilor noastre.

Și-astfel mai pot chema cintări înalte
cît țara care bate-n pieptul Lui,
rotundă fiecăruia în parte
și tuturor, ca marmura-n statui.

Și-aș zice : ani de pace știe-i urma,
și brațele gîndirii treze fie-i
stejarului menit să țină cirma
destinului măreț al României.

Marcel Bărăganu

VIAȚA DE SAPTE

ion gheorghe

I.

Se zice: cutare, în anul cutare, a pus temeliile
Partidului său: și vezi bărbat
cu firul cu plumb, cu nivela, bărbat
Alegînd pietrele, cioplindu-le, să se-mpace
una cu alta, una pentru
Alta legîndu-se prin lucrări și chibzuință,
acoperind una,
Ceea ce nu cuprindea alta;
Și dacă puteai urni o piatră cu un om,
acum nu poți clinti
Și răsturna cu zece oameni, zece pietre
ce-au fost adunate
Din zece părți; cînd lucrarea le-a-ntrunit,
Ca-n stînca dintîi, o sută de oameni,
cu greu le pot
Răscoli.

Dar nu se zice c-a fost de față trimisul
cutăruia, martor
Mai mare partid; i s-au cerut sfaturi și le-a
dat pe degeaba,
Fără vre-un interes acum sau mîine
sau mai încolo, —
Ca atunci cînd face omul casa lui,
de nu-i obligat să-și întrebe
Vecinii, rudele de la toate depărtările
și din apropiere:
Le place lor unde și-a orînduit ferestrele,
ușile și cerdacul;
Pragurile nu-s prea înalte, să le poată trece
și ei: care,
Cînd vrea?

Se zice: cutare, în cutare an, a lărgit,
i-a schimbat
Numele, sediul, fruntașii bătrîni, celor
Cu ochii în toate părțile le-a dat scaune
pe de margini;
Dacă trecea să-i vadă o dată pe an,
dacă-i chema din cinci în cinci,
Ani: era nevoie să strige la ei, tot mai des;
duceau mîinile
Pîlnie la urechi: începeau să nu se mai audă;
și erau
Lucruri ce nu se puteau spune în gura mare;
unii
Se supărau, alții se duceau cuminți acasă —
se zice;

Și vezi un tînăr bărbat dărîmînd casele
vechi; lemnul
Ușilor, l-au mîncat cariii, canaturile
ferestrelor au putrezit,
S-au tocit pragurile — de-au rămas numai
nodurile
Din trunchiul de facere; se-npiedică oaspeții,
cad copiii —
Să-și rupă gura, bătrînii înșiși bodogănesc;
și vezi
Bărbatul tînăr, casă nouă ridicînd,
iar vîrstnicilor
Le orînduiește o-njghebare pentru cîtă vreme
cred ei
Înșiși că le-a rămas.

Dar nu se vaită vecinilor c-au fost dați
afară din casele lor,
Nu iau martori, nu cheamă prin judecăți,
nu strigă
Pe uliți, c-a venit sfîrșitul veacurilor, că vrea
Să schimbe cineva culoarea; nici nu-și
dezvelesc
Țurloaiele să-și arate rănile pentru patrie,
oasele rupte
Cu fiii în brațe și-n spate, trecîndu-ne
într-o lume
Mai bună...

Se zice: cutare, în anul cutare, nemulțumit
de-acei juni
Ce se legaseră prin femei și prietenii
și daruri,
A pornit maturizarea primăverii
Partidului; l-a redat senectutea eroilor
fondatori uitați,
A strămoșilor patriei; ceremonialurile
iarăși le-a
Împrospătat; cîntecele, datinile, portul,
saluturile de luptă,

Jurămintele ce se tociseră ca banii, de nu
mai cunosc
Din tată-n fiu, nici numele nici chipul;
Prin mari temperaturi agitatorice, le-a retopit
și le-a
Făurit din nou: efigiile, parolele și semnele
toate acum
Strălucesc.

Dar față de-acestea toate nu se zice: atunci
mașinile de luptă au ridicat
Asupra lui un vuiet mare; șapte poduri
de pontoane
S-au pus din mal la mal; au trecut sfătuitorii,
au stat
De vorbă multe zile; de nu s-ar fi dat trei
rînduri
De ceaiuri purpurii, ar fi-nceput luptele,
pagube de
Ne-nchipuit.

Se zice: cutare, în cutare an după soliile
celor mari
S-a aplecat iarăși asupra partidului:
Ceea ce înfăptuise înnoind atîția și-atîția ani,
s-a învechit
Mai iute decît se prevăzuse: senectutea
cangrena,
Și nu întotdeauna cei în vîrstă cu trupul
s-au dovedit cu mințile vii;
Într-o zi, el s-a văzut cu studenții și minerii
și-au cîntat
Unii altora, și-a fost o seară de adevăruri
ale fiilor
Către părinte, ale părintelui către fii:
nu putem citi o carte
Mai mult scrisă de alții; ne-o zmulge
vîrstnicul
Din mînă, că am vrea să uităm cărțile lui...

S-a-ntors la Sediu cîntînd cu studenții,
minerii și-o
Seamă de tineri de la arsenale: a-ntinerit
iarăși
Partidul, cu cîte douăzeci și cinci de ani,
din breaslă
În breaslă: a schimbat iarăși imnuri
și marșuri,
În embleme au făcut adăugiri: față de toate
Acestea, n-a trimis nimeni mesaje în afară,
telegrame
Că se uită învățătura.

De răscruce rămîne lunga discuție
a creștetelor aburite
Și-a frunților înghețate, asupra acelei
probleme:
Cei de departe și de foarte departe; cei
de-aproape, la o singură masă
I s-a zis Masa Acelei Probleme; s-a deschis
cartea învățăturii,
La versetul acela: că muncitorul n-are patrie
S-a dovedit a nu mai fi adevărat.

Și multă vreme despre steaguri: care mai
întîi și mai sus, care:
Al patriei de-asupra noastră, și peste toate
flamurile,
A fost răspunsul Lui;
Cele trei culori detotdeauna, pentru
totdeauna;
Cum le-a-ntîlnit dintîi și cum le vede
luptătorul
Ultima oară.

II.

Și iată: Cel dintîi era blînd, prevestea
furtuna marilor suferinți, avusese
Timp; întîi păzise locul și pe cei de-acolo;
Părinții lui și casa, nucii — cum îi se-ntorceau
umbrele umede,
Cerzile de viță, cît funiile de tei, ferestrele
ocolindu-le spre streșini:
Am porunci, amenințări, să te duc înapoi,
nuielușă de vină
Să mîn de la urmă oaia rătăcită; am bici
de mătase;
Că te-așterni la ședere și umbră și te pui
împotrivă,
Că mergi prea încet; biciul de foc: nu face
încercările
Răufăcătorilor; să fugi, să ridici piatră asupra
cui păzește:
Pot să te fac un pumn de pulbere, unul
de cenușă, unul de sare,
Să te leg în trei colțuri de batistă;
Să fim tot timpul blînzi, pînă te dau celuilalt,
cum te-am
Primit; și eu am dus plugul, am vînturat
grînele cu lopata,
Altora clădit-am stoguri de saci; cărbune,
ciment; piine
De toate felurile: fie zmulsă din mîna altuia,
fie că ți se dă
Peste mînă s-o scapi;
Tu ești piinea mea albă, două rînduri
de haine, încălțămintea,
Solda; nu pe tine te păzesc: cine să te fure,
unde să te ducă; nici
Cum zic ei: să apăr țara de tine: ce i-ai
putea face: copil
Cît snopul de grîu: de-ai fi al meu, te-aș
duce-n circă;
Bolnav la trup, te-aș lua în brațe pînă ți-aș
găsi sănătatea;
Dar așază-te; să te batem e porunca; nici
cum zic ei: bolnav
Și primejdios în ce-i trece prin cap, în ce
spune și năzuiește
Cu alții; am porunci, am învoieli, amenințări
la piine;
Să ne purtăm cum se cuvine: tu înainte
Eu pe umbra ta, pe urme-
Le tale, distanță de-un bici, apropiere de-o
nuielușă;
Cum aș duce un boboc de giscă rătăcit,
cum un ied scos dintr-o
Groapă l-aș mîna;
Destulă rușine asupra celui în vîrstă, pe drum
cu-atîtea
Lucruri de pedeapsă, bici de foc; și pușcă,
șapte gloanțe —
Și-atîta arsenal și temere și precauții cu un
copil;
Ne dat la jocuri stricătoare, la apucături
ne scăpat;

Mirarea mea e mare: datoria mea de
păzitor mi-o cunosc; dar
Întreb: care se teme din casă de legile toate,
și ocolește pricinile
De-ncăierare: nici femeie n-a-nceput; casa
altuia
N-a stricat, pe-al altuia n-a pus mîna;
N-a intrat în jocuri de bani, secrete n-a aflat
să fi vîndut
Străinului; puterile răului necunoscute-i sînt;
cu ce vîrstă are;
Cu ce-ndrăznește-n vorbă, cum primește cele
ce-i spui, îmi pare
În vreme multă; venit pe lumea asta de mai
multe ori;
O cunoaște și-a judecat-o; de mult i-a găsit
vină mare;
Numai cap de bătrîn îl sfătuiește.
Și cum se uită el pe fereastră: a băgat mai
întîi lănciile
Ochilor prin lampa de pe pervaz; am auzit-o
troznind de priviri,
Se uita la cercurile late, unde petrolul
a mîncat vopseaua verde,
Șapte, cîte mutări ale luminii în geam, și pînă
sus din dreapta,
Pe masă; și pe mîlul ce s-a pus pe metal —
pulbere
În satele-astea; și praful cît umblă peste noi
toți, pînă se lasă
În umezeala lămpii;
O slină groasă, un norai de păcură
pe lampele luminii și-asupra
Tuturor;
Și la stîlpul din mijlocul curții, și la flamura
de fier,
Din vîrful ăstui arbore uscat — cum se uită:
la cei trei lujeri,
Ai culorilor: viță roșie pe stîlp, joardă
galbenă, albastră
Iederă, trei fețe de pansament în trei lățimi
ale culorilor
Cele de obște,...

...Aici, a fost o supărare de paznic: de ce
se uită la ce se uită;
Și l-a pus la lucru: nu-ți place orînduiala cum
e, caută colo,
Ziare, cîrpe de în vechi; șterge lampa;
stîlpul tricolor
Și steagul de fier al celor citețitrele, catargul
țării;
Le-a scos puterea, soarele, uleiul vopselii,
pisicile vîntului și ciinii
Vîntului le-au lins:
Țară săracă, și-ai tăi n-o lasă-n pace; nici
timp n-am eu
Dar scară este: te-aș fi urcat, pînă la focul
prinzului, vopseai
Stîlpul, fanionul celor trei culori;
Hai să te duc: drumul tău de șapte poștii;
cu mine-ai mers-o
Pe cea dintîi și blîndă: mai facem încă una,
eu știu
Din cine, ce ești; cu tatăl tău îmi dau
ziua-bună, să te dau
Celuilalt; la culori să nu te mai uiți, la catarg
și nici
La steag: voi aveți roșul vostru; unul de cola
pînă dincolo,
Pînza toată, flamurile toate...

...El tăcea: de cînd ieșise pe poartă; și ulița
de-a lungul,
Trecînd, a tăcut-o;
Și bătrînii și mijlocii de vîrstă și de seama
lui cîți
Se-ntîlneau; în tăcerea pietrelor trecînd
pe lîngă el
Și nevorbirea lemnelor cînd sînt arborii-n
pădure tăbăriți
Cu uneltele tăierii; să le facă vîntul
legănare, —
Să vorbească.
El tăcea precum i se spusese poruncit; și cu
plîngere în glas
Și c-o nătîngă-nvățătură: că-n tăcerea lui
și-n mersul blînd,
Stă piinea celuilalt; și-acolo, cît s-au pus
registre mari
Pe masa cu verde postav năclăit; și cît
s-au numărat
Gloanțele, cu multă-ncetineală întru
luare-aminte; de-a clănțănit
Închizătorul de mai multe ori; și s-a-nvîrtit
manivela
La cutie de catîrincă neagră; de-au început
să-și cînte
Aia, ce-și cîntau: am ajuns cu arestatul.

Legămîntul de slujbaș: am înțeles să nu
vorbească; și-un fel
de glumă: nici n-are el vorbă cu noi, se ține
sus: învinuit
De-aiîtare și cuvîntări;
...Dar voci au fost: în ajutorul cui i-au trebuit;
a zis
Cel Bun, stăpînitor de țară-n vremuri cu mult
grîu, chervane
De lînă și miere; pe drumuri care multe,
pe-al sării
Și pe drumurile oilor, turmele; negustătorii
de departe
Cu pinzeturi și cu arme, cu mireasme scumpe,
cu vești
Și scrisori sigilate; și mult bănet umblînd
și dese tîrguri,
Dajdiile către altă stăpînire, puține.
A zis Cel Bun: paznic zmintit: eu i-am arătat
culorile
Pe stîlpul vostru și pe flamura de fier;
că vi le șterg
Întîmplările pămîntului și-ale celor nesăbuiți
și lacomi;
Te-am momit c-o piine și cu-ndatoriri,
cu porunci, ticăloase,
Asupra unui copil; ispășește-ți cu-alte
netrebnicii, asprimi
Și fapte fără credință-n ceea ce faci;
fericit erai
Să nu te fi născut, nevoie de piine
să nu ți se facă;
Pe cine duci cu biciul de mătase, și cu bici
de foc, pe cine
De țăran, să te-adulmec,
Pînă la vama celei de-a treia poștii să umblu
calea pulberii
Și-a focului.

Nu se mai văzuseră de șapte vieți; se uitaseră,
unul pe celălalt.
Iar zis-a păzitorul: mi-ai picat în mînă,
și întinse
Talpa brațului duhnind a vită moartă;
și-a mers prin bălți.

Cel prins în casa lui, cel luat din poarta
alor săi și-a amintit
Pădurea, viscolul din toate părțile, fiară
cu labele asupra-i:
Să ne mîncăm!
I-a răspuns: cu jivinele eu n-am
nicio-nțelegere; nici frăție,
Poate să mă fi mîncat odată și-am uitat;
eu lucrez cu stejarii,
De la ei primesc ce n-am...

Care fusese luat copil de-acasă, purtat precum
cei prinși în războaie
Lăsat acum cu toată viața, cu întregimea
trupului la voia și puterea
Altuia, băgă de seamă;
Puiul de iepure al auzului său, simți iarăși
călcătura vorbei
Pe grumaz: în laba mea!
Nu se spunea adevărul: scarabeu
de grîne-nflorite, buburuză
Pe oarze palide, — în palma celuia
ce-l luase, nu!
Nici ca un lucru, nici al unuia și-al altuia,
de pierdut,
Găsit și pus pe masă; ia-l și dă-mi să beau,
pe el, să mănînc;
Al cui era copilul, avea nume; avea semnele,
puterea piinii,
Biciul stăpînirii peste toți; era al celeia
cu trei culori;
S-a zis a treia oară: în laba mea; dar
s-a băgat de seamă:
Nu avea crezare, temere de moarte nu,
nici nepăsare; era privire
De uităturile timpului, am fost jos; în praf cu
toate straiele
Și stema; ne strînsă chinga, că s-au rupt
Legăturile, sub săbiile morții eram: din
năvală, din gînd
Rău, din nenorocul strategilor, din obîrșia
lăcomiilor,
Din tributuri, din adaosuri la camătă, —
căzusem;
Sub cal din sfaturile rele, dinspre răii
platnici: au căzut
Și domnitorii de pe cai.
S-a mai zis: ridicați mielul de jos, ied
junghiat, adună-te
Putere!
Saltă-l cum ajuți
Nimicitele oarze; să se sprijine cel bătut,
cel azvîrlit
Să se reazime de voi, să se ridice.
Și-a fost aridicarea pe lîngă perete; iar la
locul lui
Pămîntul și cerul dincolo de ferestre și cel
ce-a bătut
Și bătutul, la locul lor; toți, toate iarăși
față-n față.
Crezînd în ceea ce mai crezuseră: rămînînd
în picioare,
Cu tot pămîntul sub ei și iarăși neclintiți;
s-a zis:
Legămîntul de apărare al vostru era: nu
bate!
Strigă-l și spune-mi-l la ureche; să vezi ce-i
fac strigătului
Tău: nu bate, nu bate!
Vremea răspunsului nu venise, era porunca:
hai să te duc
Și se dădeau aceste lămuriri necerute: să te
trec, să te scot
Dintr-al meu cum te-am luat...
Și era la jumătatea drumului acela; flăminzit
și-a zis:
Am ajuns la cuptorul de piine, îngăduie-mi,
văd lut, sapă, coșul de cărat:
Să muncesc zolul de pămînt pînă la briu;
dar apă, lacrimile mele
Cuptor de piine să lipesc, vatră să deretic.
Pornit la drum copil: izvor de lacrimi se
băuse, dar piinea nimănui;
A fost poruncă: plîngi; pentru cei de-acasă,
pentru cine al cui
Ești; plînge-ți înfățișarea și locul unde-ai
ajuns;
Dar nu cuptorului de piine: cei flămînzi
nutrească-se,
Cei ce n-au mîncat, să se satură fără de
plînsul tău.
Trăit-a viață de trei poștii.

IV.

Te-aș epri la mine, prinsule, să tai lemne;
teamă mi-e,
De cele ce se spun și nu se-aud, de-auzitele
toate, ce nu s-au spus:
Îți predici afară din templu: ce-i uscat și
veșted înflorește, ce e verde
Se usucă de la tine...
Pușca lui cît masa; lemnul, către
soare-apune, fiarele spre lună;
Și-a venit porunca: stai în capul mesei mele;
să nu cîrtești,
La espățul armei și în fruntea cinei te-am
pus:
Să-mpărțim frățește pușca mea; să
ne-ntrecem la mîncare; tu
Lemnele de le mănînci întîi, îmi dai mie-n
cap cu toate
Oasele pădurilor; codrii, arborii din toate
părțile,
Eu, fiarele de le-oi roade mai iute, îți dau în
cap cu oasele
Fiarelor: căi de fier și trenuri, poduri și
toate cîte din metal
Se află...
...Cine fusese copil în poarta casei sale
și-ajunsese la a patra
Pază, june,
Ochii mari la cine, cui i se dăduse-n seamă
trupul său și anii
Cîți nu se cunosc ori se sfîrșesc deseară — Te
faci că nu știi
Graiul meu, s-a strigat din lumea mesei de
dincolo;
Din cealaltă zare, pumn căpătînos peste
ureche;
Auzul se vedea în chip de pui de vulpe, dar
cu botul plin de sînge
Sta; în gura vizuinii;
Tălmăcire s-a făcut asupra celor zise: aveți
voi picior atît
De lung și tare, încît puneți piedică
locomotivelor; vă luați
La-ntrecere de-a azvîrlitul: aruncați în toate
vînturile poduri,
Căi de fier și turnuri...
S-a zis mai apoi, însă urechi s-audă nu erau:
îl se luase
Paznicilor darul viitorului:
Nu-i stricați auzurile, că veți plînge și
degeaba; vremea
Strigătului vine și el n-o să mai aplece către
voi
Urechea sa.
Al patrulea, făcu mustrare și poruncă iar: l-a
izgonit din capul mesei unde nu venise el de
bună voie, unde nici
Pahar de apă nu-i pusese: și mai la mine cu
doi pași!
De jos să-l vadă; pe ce se bizuie: picioare
de țăran,
Îl încălțase pulberea — omul să fie totuna cu
pămîntul;
Adevărat: părea un pom abia zmuls; de-i
mai curge din rădăcini
Țărîna...
Mare talpă s-a apropiat: colți de fier și
ghiare de-un alt
Metal sclipind: sînt aripă de fluture, lasă-mă
să odihnesc;
La floarea ta; de pulberea drumurilor tale
să mă umplu —
De la degete pînă la fluierul piciorului s-a
așternut; mai
Sprijinindu-se pe sine;
Durerea, încet, încet și învățînd ființa să
primească
Strivirea: și de-odată s-a lăsat de tot; o
aplecare, greul
De doi oameni cu saci de nisip în spate;
asupra unui singur
Picior;
Și n-a fost fereală, frică, scrîșnet, strigarea
durerii-n patru
Zări; un murmur, răpăit de ramuri tinere; în
călcătură
De bou fără stăpîn...
Pentru mai tîrziu, un glas al norilor în chip
de luntrii
Umblînd cu genii strămoși asupra tuturor; a
zis:
Chihlimbarul strugurelui meu și cît piciorul
desculț al

Eugen Popa: „Inscripții pe drapel"

Porți, se află din mine; i-aș fi trimis calul meu,
pe care l-am
Umblat cu sceptrul și insignele;
E încă june grăunte de grîu, numai lapte
și iarbă,
L-ați putea strivi între degete — văzut pe calul
vechi;
I-ați fi de moarte;
Drumul lui cel lung a-nceput: de la biciul tău
de mătase
Și de la biciul de foc; și unde-i este capătul
i-am pus
Sceptrul pusu-i-am; pe numele lui cîrma
În viscolele și furtunile acestei părți de lume;
Ca o corabie genoveză; cînd veneau pe gura
cea de sus a fluviului —
Încărcată cu averi se află țara pentru el,
cîrmă greu
De stăpînit: peste mîini să nu mi-l bateți,
V-am dat pe seama brațelor sale; pe jos
vă-ngădui
Să-l purtați — îl așteaptă țară de umblat, mers,
alergătură,
De nestare vremuri...
Au fost ziceri de la Păzitorul patriei, cel vechi,
precum
Ar fi un glas din ceruri, pentru cei ce cred
în faptele
Vieții lor, și-n viețile faptelor;
Ziceri de la paznicul de pe pămînt,
nu s-au mai zis;
Viață de-o măsură s-a sfîrșit, l-a dat altuia,
acolo,
Pe-o scriere de nume riciit în scoarță de fag:
în bunăstare
Am primit pe cutare copilul amenințărilor
de tot felul
Și dus la urmă de unde-a fugit.
Nesăbuiții: cum, la urmă, cum înapoi:
aceia nu mergea;
El creștea pe-o cale de șapte măsuri,
el umbla încet spre sine
Și către menirea — ce-i hotărîseră cu multă
dărnicie
Părinții Patriei, de-apururi vii asupra noastră;
Pentru cei de pe pămînt și trecători
ca pulberea
Pedeapsă și rușine părea drumul; pentru
cei nemuritori
Ctitori, ziditorii seminției; și binevoitorii
neamului
Acesta la răscruci de căi și vremuri
și orînduieli,
O-ncercare sacră, proba celor șapte poștii,
cuvenită
Celora ce iau asupra lor o țară, un popor.

III.

Cu tunet l-a primit cellalt; și-o ploaie la gură:
blestemății
De vorbe: mă pui pe drumuri să te plimb,
să te miros la călcîie
De stăpîn pe sine: nu copil; bărbat
care cunoaște rînduielile;
Datoriile celui ce pedepsește, darurile celuia
ce-i pedepsit...
S-a supărat pe ce știa copilul, a venit
cu palma dinspre dreapta;
Făcîndu-se a fi părinte să mîngîie, să laude,
să răsplătească
Hărnicia, mersul mîntii.
Cînd a fost aproape de obraz, n-a mai venit;
s-a tras,
Și opintindu-se, a coborît asupra chipului:
din toate
Laturile și de sus: fraged trupul, înalt nici
pîn-la briu
Cu țînte și stemă, al pedepsitorului.
S-a clătinat pînă-n perete și la ușă; i s-a luat
ceea ce omului
Nu-i dă omul; a pierdut ceea ce omul găsește
de-a gata
Pe deopotrivă dat florilor și arborilor —
tuturor ce sînt
Și pînă nu mai sînt;
Pămîntul de sub picioare, gura de aer de-acum
și iar de-acum;
Nici om o clipă, nici pasăre, nici lucru —
între toate, fără toate;
Ceva aruncat, de nu mai este ceva: de care
nimeni nu mai întreabă;
Unde l-ați pus, cui l-ați dat, la cine-i al meu;
Și despre care nimenea nu poruncește:
să mi-l aduceți, am
Nevoie; nici se roagă pentru el cineva:
dați-mi-l, îmi trebuie;
Fără el nu pot pleca, nu mai vin fără el...
Și unde? Pe pămînt și la pămînt:
cine-i sămînță de veac,
Temere să n-aivă de cîte i se-ntîmplă
pe pămînt.
Într-adevăr, copilul!
Acolo șezînd; vreme de-o sorbitură de apă,
de-o mușcătură
De piine, un veac i-a trecut; vreme de-a
ștergere cu brațul:
Pe frunte; de sîngele de la gură.
Întîi genunchii au aflat; și palmele și-au dat
repede seama:
Pămîntul e jos, sub noi, al nostru:
încredințați-vă,
Ale trupului lovite, aruncate ce-ați fost,
bizuiți-vă:
Noi am găsit pămîntul, bucurați-vă, noi
sîntem; ridicați-vă!
Vorbi Cel Mare: nu-ți fie teamă, nici sfială;
au căzut și voievozii
De pe cai; și de sub mine a fugit pămîntul
calului, îngenunchiat
De vîntul vîrstei nu; însă de bardă, însă de
lancie m-a lăsat,
Dat pămîntului; cu ani mulți mai devreme;
de văzut rău,

MĂSURI ALE VIEȚII

Fiului nostru ; voi l-ați călcat : în praf și cu
talpa toată ;
Am strins din pulbere pocal de must și
v-aștept : mai dulce
O să vă fie cucuta decît ce veți bea...

Și mustul piciorului călcat de cel cu biciul
roată asupra
Lui la fiece cuvînt ; dăduse prafului înfățișare
De încălțăminte nouă : de-acum să fie
drumul cît putem
Noi merge ; și-a fost în toiul celei de-a patra
postii.

Însetase — cît era o binefacere vederea
însăși a cumpenei ;
Dar lanțul, fără ciutură, amenințare ;
pustiul fără fluturi
Și iarbă, nici-un fir — dovadă că demult nu
mai băuse
Acolo nimeni.

Ingăduie, al meu schingiuitor, s-o curăț
pînă la izvoare !
S-a răspuns : ești prea tînăr, și n-ai timp : am
da-o pe din-
Două : ape de partea mea, de partea ta, iar
ape : ne-am lupta
Cu inecarea și cu multă viitură ; dar
învățătura voastră
N-are înainte.
Lasă-mă să mă mai uit o dată în fîntînă ;
Am zărit și nu știu ce era, am văzut și mi-am
adus
Aminte...

Erai tu, de te apropii ; dar vorbele îl se
luptau ; este cine
Ți-a părut ; prins de-ai lui ; cine se spăla pe
față
De-un chip vechi ; cînd își limpezea vederile
și-a plîns
Trezindu-se : de partea cui luptase ? Nici
judecată
N-a mai fost, nici judecarea către adevăr :
l-au zvîrlit ;
Cum retează biciul firele de grîu necoapte, ai
lui
Cu săbiile : l-au tăiat ; degeaba ziceți :
iuțimea
Minții lui, cal murg, părinte-al herghelиilor,
Dar calul cel adevărat, lui i-a pleznit de sete
La fîntînă, de l-au prins ; l-au vîrsat în apele
Acestei părăsite, fără ciutură și n-are cine să
mai curățe
Izvorul...

Și era o bătălie a învățăturilor și s-a
răspuns : am
Să mă întorc și cobori-voi în adînc să aflu,
fîntînar
Nisipurilor care-au astupat ; cu mîna mea
le-oi scoate
Fir cu fir.
Dacă este-nvățătura ta aceasta, apropie-te și
te uită
În fîntînă : l-au aruncat călare și nu vine ;

Trădezi și minți ! i-a spus copilul ; și era o
trîntă grea
A minților ; zăngănit al armelor învățăturii ;
însetase
Și puterea zicerii se mistuise ; dar apărătorii
cei deobște,
Dinspre nouri au strigat în dreptul lui — alt
om,
Viețuitoare, arbore să nu audă cele ce-l
învață ; ține-te
Cît mai departe de fîntîna asta, vreme multă
și-acum
Crești și mergi din roua ierbii, cît mai este ;

N-a venit vremea uitatului în adîncuri la
izvoare ; se-apropie
Ascunșii vorbind ca ai tăi : să-ți facă vînt în
fîntînă...

...Pedepsitorule și-al pazei mele : să pornim
cu bine
La altă pedeapsă ; mergem că mi-e sete și
n-aș bea de față
Cu tine, nici de m-ai strivi ; sînt însetat și
n-am
Timp : mi-e să mă-ntorc să limpezesc
Apele acestei fîntîni cu mort al neamului în
ea — dacă nu
Le beau odată și-odată, ar fi mai bine patriei
Să nu fi mai trecut pe-aici...

V.

Datornic nu, vîndut altuia nu, și nici fugit de
la stăpîn ; luat
De-acasă, dus nimănui, de nimeni primit,
trecut de la paznic la păzitori —
Copilul ștafetă ; însă nedorit, primit cu
temere, cu martori dar
Mărturii să nu se țină ;
Să fie omorît cîte puțin, vinovați să nu
rămînă ; nici de tot
Ucis, nici sănătos întreg, nici viu prea mult
la capăt...

A-ntrebat al cincilea, netrebuindu-i vre-un
răspuns : unde
L-ați găsit — de parcă ar fi fost pierdut de
altul : să și-l ia al cui e,
Să-l mănînce, să și-l bea...
Eu în asta nu ; se lepădă : de arma de pe
umăr ; znopul de chei
I-l arunca la picioare, ca și cum ar fi zis :
închide-mă tu.
Își pleca fața spre el : cînd un obraz cînd
altul întorcînd : bate-
Mă, să te cunosc vinovat.

De la celălalt capăt s-a zis : ordon ! pînteni
sunînd și-ntrebarea :
Dacă ajunge ? de dincolo s-a rîs : mult cu
lacrimi pentru mai tîrziu.

Viață de cinci măsuri ale vieții ;
S-a arătat spre cofă de tablă roșie cu apă
veche : toarnă-mi ! și se spăla
Pe mîini, păzitorul...
Copilul — ca acasă ; cînd tatăl dădea plugul
jos din car ; pe cînd
Strigase mama din ceardac : veniți la masă,
cutare, cutare : zece și unu
Aștepta : ștergar pe umăr : într-o mînă
coferul ; afară zmalț roșu,
Pe dinlăuntru auriu c-o ninsoare albastră : și
iarăși culorile
Semințelor, băute cu apa : făceau vine de
lumină ; din căușul
Palmelor stropeala pe picioarele-i arse la
focul pămîntului,
De vară : și cuiele de paie de grîu cît mai
jos retezat ; printre
Degetele despicate și-n tălpi dezghinare de
fugă, de-alergătură
De mers țărănesc :
De la nimeni păsuire, picioare de țăran...
roua dimineața,
Apa la fîntînă cînd se varsă de prea plin ; pe
cînd caii
Lacomi bagă botul pînă la ochi și dau pe
jos... și cînd oile
Răstoarnă grămădindu-se, cădătoarea — să
se scalde
Picioarele celui de toți uitat...

...Să fie întru totul amăgirea ; și bușala vieții,
s-a vorbit ;
Cu mult ascuns, zis-a păzitorul : mai sus,
copile, Niculae,
Tată ! a fost apoi răstire mare, palmă udă ;
pe obrazul drept
Năclăială de săpun ; și-o zicere cu două
fețe : aicea
E poliție, aici se toarnă ; nu dormim !
Dar un folos tot rămînea : o binefacere a
vitregiilor : scăpase
Asupra-și apa toată : răcoriți-vă cele ce
mergeți pustiurile
Și nisipurile vieții treierați...

A fost spălarea pe mîini, ridicarea biciului de
foc : venea
Trăznet de pleazna mare, de toate vorbele :
și era
La jumătatea celei de-a cincea poștii și
livadă : să fi venit
Vreo boare de la umbră, ușurare cu un
foșnet ? călduri,
Aprindere ; pe pămînt văpăi : vîntul tîrîndu-și
pînzele
Dogorilor ; palizi pomii, frunzele, păienjenișuri,
valuri puhave
De scame ; și viermii lemnelor : o curgere de
zmoală vie, umblet
În toate părțile năclăială mergînd ;
Freamăt al mistuirii și-o lăcomie de uitături
la carne...
Dă-mi timp să curăț de omizi : tînăr sînt și
crengile mă țin ;
Învățat cu munca și mă pot mlădia pînă la
zmicele
Și vlăstarilor din vîrfuri : i-aș striga pe-ai
mei : ai putea

Tapiserie de Ileana Balotă

Cunoaște cu acest prilej, bărbații de-au să
ia asupra lor durerile
Livezii :

Și era o bardă veche, de argint de cît
lucrase ; jos, în porțile
Livezii ; și stăpînul ei, în șanț : demult oștean ;
ierburile
Îi mincaseră pintenii ; prin zalele cămășii de
luptă răsărise grîu
Mărunt și se uscase — cît părea o fiară cu
putrezită blană ;
Vîntul spulberase lîna-i galbenă ; un cireș
pînă la gleznele
Copilului din el se ridicase cu pieptarul de
oțel în ramuri ;
Corb de stemă-n locul capului ; murise,
omizile trăgeau
De el : și era bătaia focului în sus ; nori
ardeau
Cu trăznet lung de oase ; departe geniile
patriei în stoluri
Alungate de văpaie,

Cal străin păștea ce ierburi se ocoliseră de
foc ; dar cum ?
Minca pămîntul de la rădăcinile munților ;
Și țara noastră dinspre susul
Lumii și din partea noastră, o făcuse iesle ;
o tranșeie
Lungă, ai fi zis, mai treaz al inimii.
Însă jghiabul calului acela, cît minca
pămînturile patriei
De sus și răsărit, era o revărsare de amidă ;
pînă la munți
Ne-a ros ; armele asupra lui, a zis copilul...
Din puterea strigătului, sau din creșterea ce
i-o dăduse
Vîrsta lui la cea de-a cincea poștie, și-a rupt
piedicile
Mîinilor ; tins-a dreapta către barda
voievodului pierit ;
Putrezise lemnul, pulbere stringea în pumn
și-a fost
Mustrare : vă-ntindeți către arme, folosiți
tăierea țării :
Pe barda voievodului a pus picior cine păzea ;
Apucat de toate straiele, ținut și dus c-a
mînă șapte pași l-a dat de
șapte ori în porți :
De trei ori cu umerii ; tunete asupra Clujului
răpit ; cu pieptul
De trei ori un vuiet mare pînă în
cetatea-ncoronării ;
Zis-au buze vinete ; capul voievodului a
judecat din cripta
Odihnirii :

Fiu al meu : lovit în porțile ce le-ncuiasem
trainic ; sparte
Ușile catedralei : unde-am nuntit cu cele trei
într-una
L-au aruncat pe el : cu umerii de trei ori, de
trei cu pieptul
De porțile patriei să-l strivească ; și mai
este-o lovitură
Fiule, cu capul sus — sparge timpul !
Ca o veche mașină de asediu aruncă-te
asupra istoriei...

Și ca să nu mai fie amăgirea trupului și-a
minții, s-a zis :
Visează-n mers : căci umblă și crește,

Într-acest năpraznic drum pe care-l mergi
de copil.

Nici îndoială, nici întrebări să nu vină pe
urmele cuiva,
Această faptă s-a făcut : aruncare de tînăr
legat de mîini,
Sac de cenușă zvîrlit în uși cu lacăt : în
pragul celui
De-al șaselea păzitor ; cu somnul speriat și
paharul
Necazului pe cine să și-l verse ? Pe cel adus ;
murdăriile
Vorbei, din ce rămăsese nebăut, în față :
vrăjmaș
De înghețarea sîngelui.
Patrie, patrie, cum te-a visat al tău mergînd
azi-noapte :
Livadă părăsită și stăpînul mort în poartă și
barda-i
De argint de nimeni ridicată ; o calcă
vrăjmașul.

VI.

S-a zis : eu pe ăsta l-am mai omorît : o mină
i-am zmuls-o
Din rădăcini ; am aruncat-o-n valea negurii
și du-te să vezi
Acum stejar ; pe cealaltă, de la jumătate-am
tras-o ; de la trup am dat-o
Fiarelor și du-te : să vezi lupii la ferestre și
pe tatăl lor care-a
Urlat să adune ; vietățile și fiarele suflînd s-o
ție caldă,
Să i-o crească la loc ;
Un picior i-am zvîrlit pe cetate și-a fost mers
În toate : ridicări de pumni la ferestrele
toate ; și tropot
Mult de pași pe străzi, cu ziceri asupra
noastră : jos, jos,
Afară, afară !
L-am despicat și l-am pus în lăncii nalte ; la
răscruci
I-am adunat pe-ai lui cu sabia, să-l
mănînce ;
Se-ntrebau între ei : unde-o mai fi, l-ați mai
văzut,
O fi ajuns pînă la capăt ? Bine vorba nu
sfîrșeau ;
Viața nu și-o terminau, de la capăt se
nășteau,
Asupra satului am asmuțit săgetătorii,
archebuzele
Au bătut în leagăne...
De unde l-ați luat, ce făcea ; să-i dau de
lucru pîn-o
Îmbătrîni să spargă sare, nisipurile să le
cearnă, apele
Să le mute de colo, dincolo...
S-a răspuns cu teamă la a șasea poștie :
ședea uitîndu-se
Se tot uita și stînd și semănase ; iarbă, o
căciulă
De sămînță și-o aștepta să crească : prea
bine nu
Știm : el o aștepta pe ea, sau iarba, cu ochii
tot
După june, să vină ;
M-am întîlnit cu pasăre ; corb de mi-a zis :
tînăr

Așteaptă să crească iarba ; așteaptă junele
Nu-i lămurit dar este-ngrijorare.

A fost întrebare cu nedumerire : la a șasea
poștie :
S-așteptă știe ca pămîntul, să îndure, ca și
locul pe care stă ;
Tălmăcire-a fost, întîrirea vorbelor : în
picioare, nici bea ;
Nici dormise, nici de masă nu primea :
așteptînd
La căpătîiul ierbii : le vorbea firelor de grîu,
de toată
Iarba : avea spusa fiecărui fel de biruință.

A fost căluș în gură, n-a folosit că are gînduri
De la toate și toate se gîndesc la el ; a fost
uitătură
Asupra, uitătură de jur împrejur, de sus, de
jos,
Înlăuntru și iarăși pe-afară ; ca la un pom
s-a zis :
Ați scuturat ce-a fost bun și la vreme-mplinit ;
Ca la mare casă bogată : ați luat ce-a fost
de luat ; ați rupt
Cu frunze, cu vlăstarii rodului — eu ce-i mai
iau ?

A răspuns al șaptelea păzitor : luați ce este :
ce mai dau
Celuilalt, ce-i ducem : despre puterile lui ;
este măsurat
Să nu rămînă decît o pilpîire jumătate de
poștă dincolo ;
La-ncrucișarea furtunilor, la-ntîlnirea bucuriei
să se stingă ;
Și nimeni vinovat ; nepreväzut pe drum
n-avem ; doar în el ; ceva
De spiță, din țărani : oricît i-ai lua cele de
luat și nu
I-ai da ce se cuvine, duce, rabdă și mai are.

Acum ce face ? Ne cunoaște să ne țină
minte și crește tot timpul ;
S-a pus piatră pe el ? Prea multă : pereți
căzuți și turnuri
De pază ; în cimitirul trei pomi, de trei ori
de-ai lui și tînărul
S-a scuturat de molozuri și crește.
Acum ce mai face ? Știe că sînt paza a șasea,
l-am adus și nu
Știu ce să-i iau cu paza a șaptea de față ;
zilele
I le-am scurtat eu pe drum ;
Iată, zece sculuri de tort, în trainic tors
De parce virtoase : țărănci, să le pui sac
de grîu în circă ;
Dar nu sînt sculuri, cozi de zece cai nu-s ;
scurtările
Zilelor lui și-ale firului vieții — de-mi pot face
cămașă
Cu ce i-am luat...

Îl văd umblînd ; ce zice ?
Să ne grăbim ; cunoaște vremurile, trebuie
să fim
La locul întîmplării, căci fără el nu va mai fi,
Nici loc al faptei și nici timp ; Dar ce ;
El ne-a adus pe noi din post în post sau noi
îl ducem
La pieire ?

...Au fost aces'e zise și-au ieșit ; s-a făcut
Schimbarea bicelor : deținut, paza șasea
s-a sfîrșit și eu
Sînt șapte ; în mîna mea acum, de-o palmă
de-a mea,
Omul amețește, adoarme tînărul : pe bătrîn
îl ucide ;
Și rupe gura cui știe și crapă limba cui
se uită,
S-a zis și s-a trecut la faptă : un stol de șoimi
Din toate părțile ; de nu se mai sfîrșeau

Și bobocii de lebădă, sfîșiați ; și lebăda limbii
Cu ghiara-n git ; a cîntat deasupra și de tot ;
s-a văzut,
Umplîndu-se paharul ; ce fusese de parcă
nu era, se-mpurpură ;
Un bujor scuturat la gură și pe mîna ce umbla
În ajutorul buzelor ; risipire de vin roșu
pe tot pieptul ;
S-a umplut paharul — la aceste semne,
întîmplările

Au pornit ;
Dinspre oblăduitorii cei în carele de luptă
ale norilor ;
Dinspre genii, de-i crezuseră dormînd ;
că n-ar fi decît o seamă
De vorba pe seama nimănui ; s-a zis cu tunet:
ați lovit
În pîntec născător, în culcușul fătului cuvînt,
ce l-am
Trimis între oameni ; a grăiului
Sămînță ce-am semănat-o, fi-va piinea
izbăvirii ; ați cutezat
Asupra noastră tot drumul ; căci noi sîntem
cuvîntul
De nevoie al poporului nostru ; în seama
cui s-a dat patria ;
Primejdie se-apropie întreagă : pe-acesta bătut
L-am trimis în calea străinului ; să-l biruie
cu grăiul,
Mai puternic decît armiile toate...
Iar pe drum venea stejar de pulbere ; alerga
umbros și frig
Din toate părțile ; între păzitori s-a zis :
Dă-mi mie să fiu șase, și ia locul meu,
de-al șaptelea...
Dar întoarcere, pentru nimic și nimeni :
înainte, înainte
Era vorba tuturor : și dreptății și nedreptății.

VII.

A șaptea măsură a vieții, măsura altei lumi ;
dar se zicea :
Să-și fi asmuțit patria ogarii de vînătoare
asupra mea, la cinci-
Sprezece ani ; să mă fi prins gonacii ei,
să mă fi apucat unul de gît,
Să mă fi purtat pe mine din barieră-n
barieră ; pe uliți
Ca pe hoții de cai ; pe la toate gheretele lor
Și eu să strig trăiască ale patriei și să fac
ale patriei să trăiască
Să-mi fi spart mie cu baioneta călciiul drept
pe cînd urcam
Golgotele patriei ; mustrat : de ce calc
pămîntul cu stîngul ;
Să-mi fi crestat, și presărat mie cu sare
călciiul drept,
Din doi în doi pași : de ce calc pămîntul
cu dreptul
Și eu să ridic ale patriei : citeșitrele culorile,
spre culorile
Toate ;

Să-mi fi băgat mie în coastă baioneta,
din poarta casei
Părinteștl și pînă-n ulița mare, în fața
bătrînilor și eu
Să fi mai crezut în bătrînii care n-au mișcat
o vorbă
Cu buzele lor vinete de teamă, și de-acolo
pe la toate
Rudele dinspre cele două izvoare de neam
să mă fi spart
Cu baioneta la subsori ; să mă fi bătut cu
centiroanele
Legat de catargul îmbrățișat de către cele trei
Culori ale patriei —
Și eu să ridic deasupra tuturor culorilor
voilor și nevoilor
Pierderilor, impotrivirilor și ambițiilor, culorile
sacre.

Să mă fi dus desculț pe jos,
Numai vîntul luîndu-mi durerea în chip de
spumă de singe
De pe buzele mele de copil ; la nici-o
fîntînă să nu se fi aflat
Un țăran sau un picher ; să nu fi stat
c-o bucată de piine,
Și blidul cu apă —
Și eu cu toate culorile în brațe, printre chiar
slujitorii
Culorilor citeșitrele, cei grași din roșu, rumeni
de galben și
De albastru ghiftuiți.

Să mă fi dus pe mine legat la cincisprezece
ani la judecata
Gradatilor, colonei, amirali, comandori,
îmbrăcați în toate
Trei culorile ; și-n fața tuturor să mă fi lovit
peste gură
Pînă îi se-mpurpurau mănușile albe de la
buzele mele ;
Și eu tot în roșu, în galben, albastru să cred ;
ridicînd
Armele patriei zvîrlite de frica ucigătorului
de țări
De către judecătorii mei gradați, colonel,
amirali,
Comandori...

Să fi-ndrăznit mai apoi să-și trimită la mine
bătrînii
Legiuitorii, strategii,
Și eu să nu-i fi alungat cu biciul din casa
mea ;
Să fi mai avut curajul cărunții tuturor armelor,
cinurilor și dregătoriilor să-și fi plecat
Flamurile obirșiei la mine ; cei trei magi
să fi venit
Cu darurile lor să mă roage să iert, să iau
sceptrul și flamura
Cu purpuriul țării, galbenul patriei și-albastrul
ei —
I-aș fi primit cu harapnic de foc ; cu gîrbaciul
de flăcără-i
Alungam...

De-ar fi venit mai apoi la mine mulțime
cît piața
Cea mare a tuturor întrunirilor în zile de
răscruce —
Unde să mă strige chiar fiii hăituitorilor mei,
moștenitorii
Celor ce m-au purtat între cuțite și-au tăiat
din mine
De la cincisprezece ani, stînd la fereastră, iar
Chipul meu purtîndu-l însoțit cu steagurile —
Ce făceam?

Căci veniseră la vorba norilor, de le-o
spuseseră: nu-l bateți,
Nu-l luați grăiul.
N-o s-o mai poată apăra nici armie, nici
fortăreață ;
Nici tratate, nici prietenii ; și venise vremea
ziceril
Pentru care-a fost luat de-acasă și-adus
o viață lungă
De șapte măsuri durere ; iar zicerea s-a zis :
Tovarăși,
Vă chem la cele ce cunoașteți cu toții...
Mai apoi s-a judecat zicerea : mai mult
un cuvînt de-ar fi fost,
I-ar fi înfuriat: s-ar fi trecut
Peste mai multe țări: cu toți elefanții și
pardoșii —
De-ar fi fost mai mult un cuvînt.

iulie 1982

Creanga de aur

Unirea — care este un act de întemeiere, suprem, și o dată care nu ține numai de memoria afectivă, atît de cuprinzătoare și, uneori, dureroasă în întreruperile și răsfrigerile sale, cît mai ales de acea forță pe cît de intimă pe atît de imensă și regeneratoare a poporului cînd, depărtîndu-se parcă sau privind și mai adînc în sine, s-a ridicat către strălucirea celui mai frumos și mai rotund fruct pe care îl duceau niște luptători pe umeri. Se făcuse ziuă în cerc ănul lunii de ianuarie și se vedea cît de departe vin și pînă unde merg toți acei luptători, frați de grai.

Pentru ca acest act suprem de întemeiere — unirea — să străbată apoi spații de inimă și conștiințe și să ne aducă în minte nu numai ideea de independență ci și realitatea acesteia, să producă — nu numai pe cîmpuri de luptă, ci și pe vetre și în retorte de spirit — acele mari fapte ale neamului cu care am putea pietrui o cale pînă la cer. Și iată, în cea mai deplină și mai nobilă expresie acum, creangă de aur în incandescență continuă, realitate și vis totodată, matcă a toate cîte așezarăm și se așează aici, în curbura de nori a Carpaților, sub ochii și cu mîinile noastre, unirea în starea și accepția ei la zi, de unitate, o victorie tot la fel de eroică și de cinstită pe cît de tulburătoare și de legitimă este în toată esența și semnificația ei.

Sensul profund moral al unității are atingere cu toate componentele existenței noastre politice și sociale și, ca orice operă istorică, de covîrșitoare importanță pentru prezentul și viitorul națiunii noastre socialiste, unitatea este și acel limbaj unic al tuturor celor ce ființăm acest pămînt, un mod propriu, poate cel mai sensibil, prin care viața se conjugă la mari altitudini și răspunderi istorice. În unitate muncim și trăim, ne gîndim pe mai departe și cu limpezime rosturile, de la izvorul și pe temeiul ei, al acestei unități făurite cu atîta pasiune și migală în anii noștri, speranța și puterea noastră de viață dobîndesc și acea înaltă perspectivă de care vorbea secretarul general al partidului cînd se referea la locul și rolul creației, al culturii și artei în societate. Unitatea în jurul partidului, al secretariului său general, inspiratorul de fapt și ctitorul acestei uriașe și extrem de sensibile opere patriotice, parte a marilor epopei ale construcției socialiste, ne legitimează azi nu numai pe planul duratei, al perspectivei, ci în miezul însuși al specificului național.

A. I. Zăinescu

Expresia unei conștiințe

Într-o lume în care ființa umană este pîndită, ca niciodată, de atîtea și atîtea pericole născute din chiar sînea sa, bîntuită și măcinată de rele pe care tot numai mintea omului le poate născoci ;

într-o asemenea lume, în care glonțul ține încă locul ideii și fapta urită, mergînd pînă la crimă și genocid, e pusă la cale cu ajutorul celor mai perfecționate calculatoare și procese tehnologice — uneori cu mai multă grijă și răspundere decît fapta bună ;

în această lume în care superarmatele fură pîinea de la gura copiilor, dijmuiesc veniturile tuturor oamenilor ;

în această atît de zbuciumată și parcă tot mai surmenată lume e nevoie, mai mult ca oricînd, de rațiune !

Pentru ca, altfel superbă, cea mai armonioasă alcătuire a materiei — omul — să nu devină victima propriei sale superiorități față de tot ce îl înconjoară și, deci, forța dezechilibratoare în chiar așezarea planetelor.

Nu teama mă împinge să scriu aceste rînduri — deși și ea e-n firea noastră, ci mai degrabă mă îndeamnă încrederea în puterea omului, a oamenilor de a înțelege, de-a ști să se grăbească în a înțelege ceea ce președintele țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a spus și spune mereu, aproape din 1965 încoace : „Acum, cît încă nu-i prea tîrziu...".

De-aici, de la București, din țară, adică de-acasă, de la tribuna Organizației Națiunilor Unite, de la Helsinki ori din multele capitale ale țărilor lumii, pe unde a dus solia de pace și chemarea la rațiune ale poporului nostru, a răsunat și stăruie, nădăjduiesc eu, în conștiința opiniei publice mondiale acest atît de limpede și în același timp de ultimativ îndemn : „Acum, cît încă nu-i prea tîrziu...".

Întotdeauna, prin glasul lui și-au aflat și își află rostire spiritul bun și optimist, rațiunea de a fi liber, în demnitate, poporul nostru ! Drept pe care nu l-a tăgăduit nimănui, niciodată !

Omul care lucrează la înălțarea continuă a prestigiului României socialiste în lume este astăzi unul dintre acei bărbați ai lumii care cred, nestrămutat, în rațiune !

Țineți și aveți mereu vii în minte, pe toate meridianele și paralelele pămîntului, cuvintele acestui Om din România : „Acum, cît încă nu-i prea tîrziu...".

Ca pe o expresie a conștiinței unui întreg popor.

Alexandru Brad

Zidirile

În lume sînt mai multe Legende a lui Manole ; mai multe legende și probabil un singur Manole. Se spune însă că varianta noastră este cea mai literară, mai poetică vreau să spun. Manole al nostru este un constructor vizionar, un arhitect poet care vede dincolo de zidul propriului său orgoliu. Spun al nostru pentru că el ne aparține și ne reprezintă în același timp, fără ca prin aceasta să deturnăm dreptul altora. Românul nu a fost niciînd lacom, posesiv, nu și-a inventat drepturi sau acte de cumpărare, dar a știut din totdeauna să păstreze ce-i al lui, să-și apere bunurile și tradiția. A făcut-o săvîrșindu-se cu arma în mînă și învățînd ceva din eternitatea ogorului și a pîinii. A mai făcut-o ridicînd după puterile lui zidiri de piatră, memorînd pentru viitorime o istorie crîncenă și nelertătoare cu cei slabi, resemnați și slugarnici.

Românul a învățat să construiască ziduri. Altcumva ar fi trăit poate doar gîndul pașnic al ogorului, al muncii tihnite și al toamnei bogate. Zidirea este mai mult decît un adăpost, este o împotrivire la ceea ce poate veni dușmănos din afară. Zidirea este o lecție scurtă și severă de dăinuire. Cine nu o înțelege de prima dată, nu o va înțelege niciodată, căci din toate relele lumii, cel mai rău este uitarea. Așa se explică încrîncenarea cu care s-au distrus zidurile Cartaginei și a citor alte cetăți ale lumii. Zidul e puternic, dar pentru a-l distruge trebuie mai întîi să-i distrugi oamenii. Omul liber, omul adevărat și drept, omul care are o țară și un neam e zidul, iar zidul e el laolaltă cu frații lui. Altcumva s-ar prăbuși peste noapte. Frumusețea metaforei zidirii Anei este parcă istoria dăinuirii noastre, lacrimile și cărămizile noastre. De aceea adevărata istorie a unui popor începe cu zidirile lui, făcute din piatră sau din suflet.

De aceea, a construi este, dincolo de orice metaforă, semnul de maturitate a unui popor. A construi este un drept pe care nu ți-l acordă nimeni. Îl cîștigi luptînd, fiind liber și stăpîn pe soarta ta.

Istoria noastră de azi începe tot de la construcții, numai că pentru prima oară de cînd sîntem aici ca națiune zidul nostru înălțat este un zid pașnic, un zid al prosperității, al grîului și al mașinii.

S-a construit enorm în ultimii 17 ani în România. S-a construit enorm pentru oameni și pentru copiii lor. Nu poți să construiești decît îndreptat cu fața spre viitor, punînd între cărămizi (pentru ca înălțarea să fie dreaptă și trainică) gîndul curat de mai bine. Sînt construcții cu care poate am început deja să ne obișnuim, imaginea lor intrînd într-un anume firesc ambiental. Memoria mea de om tînăr reține totuși adunătura de case cu acoperișul lăsat, adunate

Sorin Preda

Continuare în pag. a 7-a

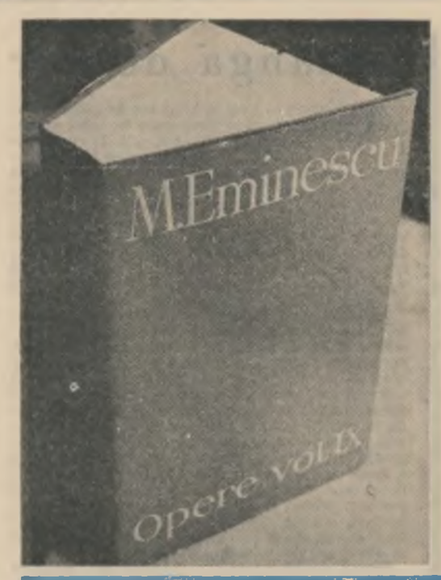

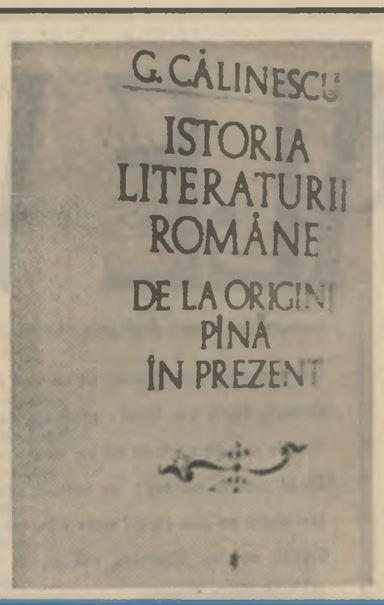

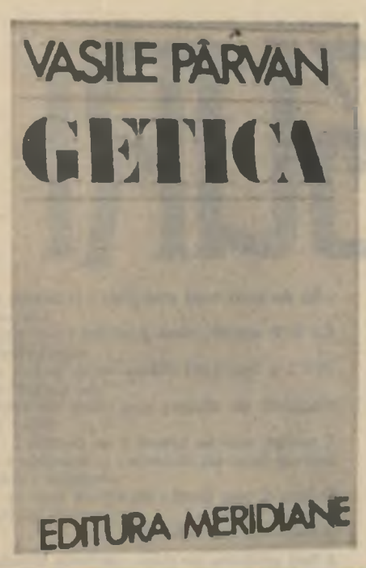

REEDITĂRI FUNDAMENTALE

M. EMINESCU

„Opere"

vol. IX

DIMENSIUNEA JURNALISTICĂ

Volumul al nouălea din seria, proiectată sub forma unui monument, de „Opere" eminesciene, apărut în 1980 la Ed. **Academiei**, e întîia culegere științifică și, pe cît se poate, completă a „publicisticii" lui M. Eminescu, între 1870 și 1877. Acest tom uriaș, de aproape 900 de pagini, cu o supracopertă grenat, aidoma aceleia închipuite de Perpessicius la cîteva din volumele mai vechi, continuă ediția aceluia, din care eminentul editor nu putuse să termine mai mult de șase volume. Privită din acest unghi, ediția Eminescu se dovedește a fi exemplul viu al unei tradiții care nu poate fi întreruptă : la restituirea completă a operei poetului național vin acum să contribuie alți cercetători care iau truda de acolo de unde o lăsase Perpessicius. În numai cîțiva ani, așadar, au și apărut trei volume noi, conținînd „proza literară", „teatrul" și acum, iată, „publicistica" în prima ei fază. Febrilitatea pe care editorii o pun în a publica repede și bine ceea ce a rămas de la Eminescu spune multe, căci ei au de completat ceea ce, aproape o sută de ani, n-a preocupat, în mod organizat, decît un număr extrem de redus de studioși. A restitui pe Eminescu, cu tot ce a creat, ia, așadar, un aspect „instituțional" : ediția de „Opere" nu mai este ieșită din mîna unui singur om, care a pornit o inițiativă eroică însă particulară, ea preocupă un „muzeu", (este „Muzeul Literaturii Române"), o editură (aceea a „Academiei"), un colectiv admirabil, condus de Al. Oprea și coordonat de Petru Creția (pe care îl acompaniază D. Vatamaniuc, Anca Costa-Foru și Eugenia Oprescu). Pare, și această impresie nu este incontrolabilă, că o mutație esențială s-a produs în mentalitatea publică, încredințată, în sfîrșit, că a-l edita complet pe poetul tutelar e un act de conștiință națională pe care numai un moment istoric pozitiv îl poate ajuta să se concretizeze pe deplin. Nu reținem acum feluritele idei care susțineau editarea „estetică" a lui Eminescu din a cărui operă ar fi urmat să apară numai ceea ce e „definitiv", „legat", ceea ce are „valoare" atestată. O literatură care înaintează conștient are nevoie de „corpuri" depline de opere ale clasicilor și o astfel de discuție nu s-a produs în alte culturi care au înțeles mai devreme acest adevăr elementar. În plus „Opera" în sine nu este doar ceea ce autorul a voit să fie ci tot ceea ce el a dat : imprejurarea că el nu a cules „jurnalistica" în volum nu spune altceva decît că destinul „organizatoric" al operei nu-l interesase. De altfel, a demonstra încă o dată evidența ar fi prea de tot ocios căci demonstrația a făcut-o deja, în eminentul studiu introductiv la acest volum al nouălea, Al. Oprea : „Avem convingerea că în zilele noastre s-au creat condițiile necesare unei analize obiective și atotcuprinzătoare a acestei forme de manifestare a geniului eminescian : opera ziaristică. Facem afirmația gîndindu-ne și la faptul că acum putem aborda cu deplin calm științific pînă și exagerările sau erorile comise de poet în focul polemicilor, întrucît anumite disoute ideologice — în hățișul cărora, în treacăt fie zis, nu s-au rătăcit numai Eminescu ci și alți gînditori din epoca sa— au devenit inactuale, fără obiect, în urma transformărilor structurale care au marcat evoluția societății române, în ultima jumătate de veac. (...). Să convenim însă că, pentru a încheia o atît de complexă dezbatere se cade a se cunoaște lotul integral al ziaristicii eminesciene. (Nimic nu este mai păgubitor activității științifice decît emiterea de aprecieri generalizatoare pe baza unei investigații fragmentare a obiectului cercetat)" (pg. 6—7). O idee revine aci mereu și este accentuată admirabil : aceea a „științei". Într-adevăr, fără luciditatea de a vedea, prin „știință", adevărul nu s-ar putea face, în nici un domeniu (și cu atît mai mult în cel al ideilor) prea mult.

Fiind, așadar, gînd înfăptuit această inițiativă de a edita și publicistica eminesciană, care ar urma să apară, aflăm din informațiile provenite de la editori, în trei volume din care al „nouălea" este cel dintîi din acest „lot", să examinăm pe cît e aci cu putință categoria unde intră „jurnalismul" eminescian. Multă vreme ceea ce a preocupat în chip principal pe feluriți comentatori ai lui M. Eminescu a fost „ideologia" politică, cum s-ar zice concepția istorică și socială, „Weltanschauung"-ul. Lăsînd astfel de interpretări continuistice în seama acelora care le pot clarifica mai bine (și Al. Oprea a reușit, acum, în bună măsură, examinînd totul cu un criteriu istoric exemplar) observăm, nu fără emoție, că gazetăria eminesciană este pasionantă mai cu seamă sub aspect propriu-zis estetic. Poetul nu era un jurnalist cu mentalitate „funcționărească" insensibil la estetica articolului de ziar, era un pasional care concepea totul, de la știrea cea mai mărunță pînă la studiul de cîteva pagini, ca o „creație", ca expresia unui „stil" inconfundabil. „Eminescianismul" jurnalisticii lui nu constă în de neconfundatele teorii politice ori istorice, este, în primul rînd, o notă stilistică, înglobînd vocabular, sintaxă, construcție, „atitudine". Așa cum se prezenta, la 1870, cînd debuta în gazetărie, poetul era curat „eminescian" : „De asemenea, cum Kant cu sistema lui filosofică a ridicat ca din nimica o oaste de ex-si aplicatori ai săi, tot așa, în analogie, după criticele numitului domn trebuia să se ivească o școală întreagă de critici și criticaștri: singura diferență dintre amîndouă școalele e doar asta, că partizanii lui Kant știu de ce, că baronia nu aduce de mostenire știința sau geniul și că nu e destul ca să aibă cineva un privilegiu — chiar o pajură-mpărătească fie — pentru ca să aibă la dispoziținea sa imperiul cel vast al științei și lumina cea curată a criticei filosofice". Deși o evoluție (schițată de Ibrăileanu și menționată acum și de Al. Oprea) există și poate fi cu ușurință probată, totuși stilisticește Eminescu avea sunetul lui specific, chiar din întîiul moment. Et este un amestec de ironie rece, tăioasă (izvorită dintr-o privire de sus), de condescendență minimalizatoare, de febricitare pasională cu un ritm galopant, o combinație ante-călinesciană de lexic adînc specific și de neologism care dă efect memorabil alcătuirilor celor mai greu previzibile. Istoricește, M. Eminescu este cel de-al cincilea gazetar român de condiție impunătoare, urmînd pe cei doi pionieri, Heliade-Rădulescu și Gh. Asachi, pe C.A. Rosetti și pe Iosif Vulcan, bolnav de pasiunea tipăriturii. Prin raport la aceștia, totuși M. Eminescu este cel dintîi ziarist român cu mentalitate modernă, îmbrățișînd profesiunea fără condiții egolatriste, apt să scrie, singur, un ziar de la cap la coadă, disponibil pentru tot, de la știrea de „fapt divers", la comentariul „extern" și la articolul politic „de sinteză". Acest instinct al consumptiunii totale nu se mai văzuse, la o atît de înaltă temperatură morală, pînă atunci. Totul este „eminescian" în ceea ce face el ; știrea măruntă ia o înfățișare de mic eseu sociologic cum este în acesta, despre „Senatul turcesc" : „Ca să se vadă ce serioase sînt intențiile constituționale ale Turciei, spunem numai că s-au făcut un frumos început cu numirea senatorilor. S-a numit întîi și-ntîi Ahmed Kaissarli Pașa, fost ministru de marină, om ce se bucura de oarecare celebritate pentru că era singurul ministru în toată Europa care nu știa citi și scrie. Unu la mină și cei mulți înainte" (pag. 316). Un tablou de lume troienită, într-un mic buletin meteorologic, e „eminescian" prin sentimentul izolării de sfîrșit de lume : „După zile senine și calde, care păreau a prezice sosirea-n curînd a primăverei, ne-am pomenit din nou cu vicol, omăt și frig. De două zile ninge într-una, omătul în troiene acoperă ulițele și ulicioarele, trenurile cari vin din jos nu sosesc la Iași, încît în decursul acestor zile nu știm ce se-ntîmplă nici înlăuntru nici în afară de țară. Numai trenul de la Suceava a sosit prin minune atît ieri cît și alaltăieri, aducînd știrile de pace pe care le-am înregistrat în numărul de azi". Dar cîte nu sînt : o colorată societate românească, de după 1870, trece prin aceste pagini de gazetărie palpitantă, care parcă ar lua, cu fulgerul genialității, instantanee ridicule, emoționante, patetice. Vești despre apariții de cărți, ziare, reviste, despre vreme, bursă, arestări, ferpar-uri, știri despre starea frontului, despre culisele diplomatice, note tăioase pe teme lingvistice, se amestecă în aceste pagini care, adunate cap la cap, ar putea forma o adorabilă pînză a „vieții cotidiene românești" între 1870—1877.

Însă dincolo de știrile mărunte, care au pitorescul lor indicibil provenit în primul rînd din compoziție, publicistica eminesciană e memorabilă prin „atitudini". Sintezele lui sînt ale unui polemist de forță, cu gîndurile învîlvorate, pornind uriașe roți sufletești din te miri ce sugestie exterioară, văzînd mereu generalitatea în incidental, durabilul în clipă. Pentru întîia dată, gazetăria politică eminesciană introducea la noi nu un simplu comentator al știrilor, ci un gînditor pregătit în istorie, în filosofie și în economie politică, un analist care putea greși, examinat din perspectiva posteritistă a vremii, dar greșea cu competență. Cu neputință de analizat pe scurt, această „publicistică" masivă, care e de fapt filosofie, istorie și eseu de cel mai înalt nivel, e atingătoare de alte domenii și scapă de sub imperiul ruinător al momentului. Ca și critica literară și teatrală de aici, aceste studii trebuie catagrafiate separat căci publicistica eminesciană, așa cum o prezintă acest extraordinar volum IX din „Opere", e a unui geniu care preface, asemenea regelui mitic, în aur fără virstă tot ceea ce atinge.

Artur Silvestri

VASILE PÂRVAN

„Scrieri"

ÎN JURUL „MEMORIALELOR"

Opera care l-a consacrat pe Vasile Pârvan în cîmpul literelor, stranie și cuprinzătoare pentru unii comentatori, fusese de fapt anticipată de unele texte, începînd cu studiul despre Marc Aureliu (1909) și mai ales prin cuvintarea de recepție la Academie (1914), cuprinsă de altfel și în volum sub titlul clasicizant **Dies violaris.** Textul din urmă e singurul antebelic din seria de „memoriale". Celelalte cinci sînt produsul unor meditații, nu totdeauna sistematice din anii ce au urmat marei conflagrații mondiale, mai exact din 1919—1923. Este perioada cea mai bogată în inițiative și cea mai fertilă din cariera savantului, acum desfășurată pe mai multe planuri și concretizată în studii, comunicări, sinteze, activități de cenaclu, călătorii cu rost academic peste granițe etc. Primul eseu din **Memoriale** e o comunicare **(Ginduri despre lume și viață la greco-romanii din Pontul Sting)**, ținută la Academie, la 21 mai 1919, dar pregătită în anii de restriște ai războiului, cum ne asigură mențiunea respectivă din volum. Istoricul, mereu înclinat să-și privească disciplina într-un larg context de filosofie a culturii și de ontologie, era acum mai dispus încă să problematizeze, să extragă din vechile epigrafe, chiar și supralicitînd uneori, cum s-a observat (D.M. Pippidi), partea de generalitate privind destinul omului în istorie. Tot din vremea războiului pentru unitatea națională datează și cele două **memoriale** dedicate comilitonilor căzuți la datorie, unul citit la 7/20 noiembrie 1918, ca lecție de deschidere a cursului de istorie antică, altul la 2/15 decembrie același an, în numele a cinci societăți studențești de la Universitatea din capitală, amîndouă sub titlul, nu mai puțin simbolic, de **Rosalia.** În ordine cronologică, urmează cuvintele de închinare împăratului Traian, rostite la 26 septembrie 1919 **(Parentalia)**, din care se degajă îndemnul de a pomeni pe întemeietori, ca datorie a celor vii față de marii defuncți. Clio, „zina devenirii gîndului", reimprospătează astfel, „ca cicoarea pe lanuri în roua dimineții", florile uscate de pe morminte, reducînd la o viață nouă, încă mai intensă, pe cei adăugați la strămoși. Fără ea, „întunericul unei singure vieți" ne-ar învălui fără scăpare. Gîndul unic, grandios și structurant, din pînza istoriei se înfiripă. El e „marea noutate, marea creare", iar în ce-i privește pe români, ideea latină, grefată pe un străvechi fond traco-getic, constituie marele gînd dintotdeauna. Însă „ideea națională fiind o stare de conștiință, înainte de toate culturală, iar geografia umană demonstrînd nu după oameni, ci după pămîntul pe care se așează, adevărate **autohtonii culturale**, nu ajungem oare la marea realitate istorică, așa de neînțeleasă atîta vreme, așa de combătută și de contestată, a **autohtonilor naționale ?"** **(Memoriale**, 173). Evocarea împăratului Traian după optsprezece secole devine astfel o meditație poetică asupra etnogenezei noastre : „Priviți pe alba columnă din Roma poveștea cea tristă a căderii Daciei. Sunt chipuri cioplite, în marmură rece, a marelui foc, care a topit două popoare într-unul" **(ibidem**, 176). Ideea apare, în forme aproape identice, în mai multe texte din aceeași epocă, în inscripțiile pregătite pentru Arcul de triumf din capitală, ca și într-un articol, rămas inedit, despre **Noul țăran**, pe care îl destinase, în primăvara lui 1922, cotidianului **Manchester Guardian.** Un studiu amănunțit al motivelor și obsesiilor din această perioadă ar fi extrem de util pentru înțelegerea **Memorialelor**, operă în care savantul autor a făcut să se restringă cele mai importante din experiențele lui de viață : marele război cu hecatombele de jertfe ale capitalismului contemporan, sentimentul morții întărît după stingerea, la Odesa, a Silviei Pârvan și a copilului nou născut, nevoia de reforme pe toate planurile și în orice caz a unei adînci reforme morale etc. Idei din lecția de deschidere **Datoria vieții noastre** și din amintitul eseu despre **Noul țăran** se regăsesc aici, în expresie aproape identică. O coroborare a lor cu alte demersuri din anii postbelici și de mai înainte ar putea să dea o idee despre procesul de decantare a expresiei, de la conferința despre Bălcescu (1899) pînă la aceea, solemnă, lapidară, vaticinantă, din **Memoriale.** Trăsăturile psihologice și morale invocate în lecția de la Cluj (1919) pe seama țăranului român se redau aproape identic în articolul destinat cotidianului britanic și în **Memoriale.** Dar ele ar trebui căutate și în textele mai vechi, precum acel răspuns la ancheta etnopsihologică din 1900 și acea conferință despre **Unire** din 1906. Circulația motivelor în asemenea texte nu e mai puțin semnificativă. Marele conflict daco-roman care a dus la înfiriparea unui popor nou e privit ca o paradigmă a etnogenezei : „din marea ură s-a născut marea iubire" **(ibidem**, 182), noua sinteză creatoare. Este punctul de convergență ideologică a celor mai multe **memoriale.** Notă aparte face oarecum eseul despre tăcere **(Laus Daedali)**, singurul inedit, cu care se încheie volumul, evocînd povestea săpătorului în piatră Alegenor, poveste citită la 20 aprilie 1921, cu un moto carduccian acuzînd solitudinea : „Passa la nave mia, sola..." Vedeniile lui Daidalos, invocînd aici pe „stăpîna vieții și a morții, cea mai presus de zei și de oameni, Afrodite, născuta din Mare" **(ibidem**, 221), amintesc de acele „vedenii și contemplări" pe care eseistul le prezenta într-un curs despre gîndul liric în spațiul mediteranean, cu intenția de a le organiza apoi într-o carte, sub titlul, încă indecis, de **Stela lui Eschile** sau **Marea a iubit cerul** sau **Marmore rănite.** Acestei cărți îi era subordonat, se pare, un alt proiect **(L'homme qui a perdu son ombre)**, despre care o informa pe Martha Bibescu la 5 februarie 1922 **(Corespondență**, 225) și care avea să devină o primă verigă a istoriei gîndului liric. La 3 mai, el deschide cursul pe această temă seducătoare și de o categorică noutate, vorbind despre **omul care și-a pierdut umbra sau Prometeu,** după cum rezultă dintr-o însemnare a sa. „Oameni fără umbră nu pot fi", conchidea eseistul, pentru care viața omenească însăși e o „umbră călătoare între cer și pămînt", comparabilă cu „umbra monstrului rătăcitor peste ape". Pînă unde a mers Pârvan cu acest curs, din care, în esență, aveau să se înfiripe **Memorialele,** nu știm. În fond, e vorba de două proiecte, avînd un punct de plecare comun : unul axat pe ideea **gîndului liric,** menit să spună că o lume fără iubire nu îngăduie nici memorie, nici speranță, căci ea ucide trecutul și viitorul în favoarea clipei fragile ; altul, **Coeli Janua,** de un caracter mai larg, în care, pornind de la Alegenor, Prometeu, Orfeu, Michelangelo, Platon, Lionardo, filosoful urma să se ocupe, în aceeași ordine, de tăcere, foc (iubire), sentiment, formă, inspirație, gînd. Cîteva însemnări cu privire la aceste proiecte s-au păstrat la Institutul de arheologie, cea mai dezvoltată și mai coerentă fiind **Dialogue platonique entre Maître Emmanuel et la Muse de la Contemplation.** Gestul contemplării ? „Tu l'apprenderas, car ton âme est claire et l'éternel peut la pénétrer". Nu e de prisos să notăm că în același an vestigiile antice din Mangalia, amenințate de „uriașii moderne", îi inspirau „o litanie, o plîngere, o amintitoare cîntare de dragoste", perfect consonantă cu însemnările din arhivă. Din aceeași epocă datează, probabil, și conceptul unui memorial de călătorie în Grecia, din care se cunoaște schița unei evocări a Parthenonului și ideea generală a cărții : destinul culturii respective. Însemnări ca acestea, scrisorile către Martha Bibescu și H. Delehaye, precum și unele texte publicistice sau de specialitate s-ar cuveni puse în raport cu volumul **Memoriale.** Epigrafistul care comunica, la 30 martie 1923, niște inscripții de la Histria nu se deosebește de eseist atunci cînd evocă soarta vechilor monumente : „Năvălitorii n-au avut nici o cruțare față de ruinele singuratice. Gîndul că fiece marmoră mutilată e un simbol tocmai al nimicniciei oricărei glorii sau biruințe nu i-a atins". Curînd savntul pleca la congresul internațional de istorie (Bruxelles, 8—15 aprilie), unde vorbi despre penetrația elenică și elenistică pe valea Dunării, temă ce-i îngăduia să comunice date noi, dar și să releve idei, credințe, mentalități. „Maitre Erasme", eruditul, se întîlnea cu filosoful deprins să mediteze pe marginea marilor teme ale existenței. Ales apoi secretar al Uniunii Academice Internaționale, savantul a ținut să observe, mulțumind pentru cinstea ce i se făcea, că pentru el „lucrul rămîne tot melancolic". Melancolia e dealtfel o notă caracteristică a eseurilor sale, ca și a notelor rămase în arhivă pe seama noilor proiecte, rămase în stadiul de promisiuni. Cînd spre finele anului **Cultura națională** scotea elegantul volum de **Memoriale,** cu o „columnă" gingaș stilizată pe copertă, cultura română primea un dar de seamă, una din „columnele" sale, caracteristică nu numai pentru personalitatea lui Vasile Pârvan, ci și pentru devenirea acestei culturi.

Al. Zub

G. CĂLINESCU

„Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent"

Ediția a II-a, revăzută și adăugită. Editare și prefață de Al. Piru

ISTORIA UNEI CĂRȚI

După patruzeci de ani de la prima ediție, 1941, **Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent** de G. Călinescu a cunoscut o nouă ediție. Cea de a doua ediție, revăzută și adăugită, scoasă de Editura **Minerva** în 1982 sub îngrijirea lui Al. Piru, este rezultatul unei amănunțite revizuiri a materiei întreprinsă de G. Călinescu de-a lungul mai multor ani de zile. Tentativele de după război de a-și scoate rapid cartea într-o ediție nouă n-au reușit, astfel încît timpul a permis autorului importante adăugiri la textul prim. Tipărite în diverse reviste, și ulterior chiar în volume de Al. Piru, aceste adausuri au purtat mențiunea precisă a locului lor în cadrul viitoarei ediții a doua. Moartea lui G. Călinescu a lăsat proiectul în seama posterității.

Șocul resimțit de contemporani la apariția în 1941 a marii opere a fost foarte puternic. Cartea lui G. Călinescu depășea orizontul de așteptare curent în materie de istoria literaturii române. Cititorii și specialiștii erau deprinși cu tratarea divizată, fragmentară a literaturii române. Exista, pînă la apariția istoriei literare scrisă de G. Călinescu, o literatură română veche, cu specialiștii ei, literatură care nu comunica în nici un fel cu ceea ce produceau secolele următoare. Venea apoi la rînd literatura română modernă începută cu Școala ardeleană și continuată cu scriitorii secolului XIX minus cei ai **Junimii.** Un bloc separat îl constituia în această diviziune **Junimea** cu scriitorii ei. Ceea ce urma după 1909 era, în anume optici, adevărata literatură modernă. Caracteristica principală a acestui mod, de a diviza literatura română era incomunicabilitatea acestor mari compartimente între ele. Literatura veche n-avea astfel nici o legătură cu ceea ce face Școala ardeleană și scriitorii secolului XIX. Scriitorii **Junimii** nu erau văzuți ca urmași ai epocii pașoptiste, iar literatura de după 1900, și mai ales de după primul război mondial, însemna pentru mulți singura literatură română de factură modernă, europeană, fără nici o legătură cu restul. Lipsește de aici sentimentul organicității, al orizontului integrator. Cărți caracteristice pentru o astfel de optică sînt **Literatura română modernă** de Ovid Densusianu (1920), **Istoria literaturii române moderne** de Bogdan Duică (1923), **Introducere în studiul literaturii vechi** de Alexe Procopovici (1922), **Istoria literaturii române, Epoca veche** de Sextil Pușcariu (1921). Apărute după primul război mondial ele reflectau toate fie o concepție, fie chiar o redactare mai veche. La fel de caracteristică pentru atitudinea fragmentaristă și insulară este și **Istoria literaturi române contemporane** de E. Lovinescu, 1926—1928. Cine dorea să aibă tabloul întregii literaturi române avea de parcurs cărți scrise de autori diverși cu mentalități diferite și posibilități de expresie inegale. Am lăsat deoparte contribuția lui N. Iorga, cele nouă volume de istorie literară, pentru că aici se încearcă pentru prima dată o restituire organică a literaturii române de la începuturi către contemporaneitate. După trei volume de literatură veche, scrise în acest spirit, N. Iorga continuă cu trei volume privitoare la următoarele secole de istorie literară oprindu-se înaintea literaturii **Junimii,** care va intra în ultimele două volume, **Istoria literaturii românești contemporane,** 1934. Aici literatura română este privită în curgerea ei și în încrengăturile istorice firești ale curentelor de idei, ale traiectelor revistelor și grupurilor literare. Deși aparent împinsă pînă la data apariției ei, 1934, ea se oprește, practic, la realitățile literare imediate primului război mondial. Opera n-a fost receptată de contemporani ca fiind a epocii lor. De fapt, istoria literară a lui N. Iorga a fost respinsă integral discutîndu-se, din toate cele nouă volume, doar ultimul care privea literatura interbelică, partea cea mai puțin rezistentă din întreprinderea lui N. Iorga. Analiza și critica solidă a ansamblului n-a făcut-o nimeni nici pînă astăzi. Din necesități polemice s-a apelat totuși la monumentalul antecedent al istoriografiei literare iorghiste pentru a se contesta originalitatea lui G. Călinescu. Rezistența contemporanilor la istoria literară scrisă de N. Iorga, chiar dacă nu era în întregime întemeiată, are o explicație : Iorga își scrie istoria literară dinspre trecut către prezent. El nu prospectează literatura română de la origini și din etapele următoare însoțit de imaginea realizărilor literare noi și moderne. I s-a respins de aceea optica anacronică, dar nu poate fi respinsă valabilitatea acestei optici care în propriul său sistem de lucru rezistă. **Istoria literaturii românești contemporane** de N. Iorga, în cele opt volume ale ei, este o operă viabilă mai ales prin intuiția desfășurării organice a literaturii române și prin consecventa punctului de vedere critic, indiferent ce părere avem noi de astăzi despre el. Coerența și organicitatea viziunii iorghiste sînt ilustrate și de compendiul de **Istoria literaturii românești, Introducerea sintetică,** apărut în 1929.

Aceasta era situația istoriografiei literare românești în momentul în care G. Călinescu inițiază propriul său proiect de istoria literaturii române și încearcă a-i da corp. Dacă acest proiect și primele începuturi țin de 1936, acțiunea lui G. Călinescu se înscrie firesc în prelungirea lucrărilor anterioare de istorie literară. Perioada următoare primului război mondial este prielnică istoriografiei de mari dimensiuni. Dacă vom cerceta datele de apariție și, mai ales, de reeditare vom vedea că în jurul anului 1930 se concentrează aproape toate istoriile literare citate într-o mișcare stimulativă dinamică. Punctele de vedere incorporate în opera istoriografică nu sînt emise la mari distanțe izolatoare ci se confruntă unele cu altele pe un interval de timp scurt. Cele ale lui N. Iorga din 1929 și 1934 sînt în evidentă replică la E. Lovinescu. Intenția lui G. Călinescu de a face o sinteză din acest conglomerat de opinii și viziuni care-l precede ni se pare indiscutabilă dacă facem examenul istoric al chestiunii.

Apariția din 1941 a **Istoriei literaturii române de la origini pînă în prezent** a fost însă, din păcate, mai mult obiectul unei contestații de sensibilități ulcerate și subiectivități hipertrofiate, decît al unei analize de concepție și construcție, de unde mai tîrziu noi atacuri dezordonate asupra structurii cărții neconsacrată de o analiză concludentă, Chiar atunci cînd au tins către acest obiectiv, comentatorii n-au avansat o proprie viziune integratoare care să infirme viziunea lui G. Călinescu. Este cazul să spunem că la vremea ei opera a fost discutată superficial ignorîndu-se de cele mai multe ori proiectul de ansamblu al autorului expus limpede în introducere și în ultimul capitol dedicat specificului național. Absența distanțării, imposibilitatea ei, în anumite cazuri, au afectat hotărîtor consacrarea **Istoriei literaturii române de la origini pînă în prezent.**

Hotărîtoare în lucrarea călinesciană este investigarea literaturii trecutului cu un ochi avertizat de realizările literare și artistice mai noi. În acest punct, deosebirea de istoria literară iorghistă este fundamentală : Călinescu nu vine ca Iorga înarmat de literatura veche către cea modernă, ci invers — înarmat de literatura modernă către cea veche. Evidențierea organicității literaturii române i se părea altfel lui G. Călinescu imposibilă. Mai important era pentru critic să constate că Eminescu și Caragiale există în germene la autorii anteriori, decît să procedeze ca Iorga care cerea literaturii mai noi să se subordoneze unor norme literare și artistice anterioare. Încercarea de a-l vasaliza pe G. Călinescu precedentului istoriografic iorghist suconbă în fața acestei antinomii de concepție. După cum aceeași concepție exclude înscrierea operei călinesciene la remorca istoriei literare scrisă de E. Lovinescu. Neindoielnic, G. Călinescu a profitat de experiențele anterioare, dar în spirit polemic din pricina fragmentarismului și inorganicității lor de viziune. Este foarte ușor de arătat de altfel că G. Călinescu nu subscrie centrelor de greutate pe care le desemnează istoriografic și valoric E. Lovinescu și că de cele mai multe ori istoria literară călinesciană este în polemică explicită cu concluziile lovinesciene. Faptul era de notorietate și datorită plîngerii lui E. Lovinescu că G. Călinescu și-a făcut un mod de a fi în critică prin afișarea deliberată și ostentativă a unor afirmații contrare celor emise de el. Tratamentul privilegiat pe care E. Lovinescu îl acordă lui Gh. Brăescu lipsește din istoria călinesciană. Aprecierea **Patimii roșii** este reversul celei lovinesciene, în opoziție cu ea, și așa mai departe. Linia acestor replici nu este însă un desen capricios.

G. Călinescu are altă concepție decît înaintașii asupra istoriei literaturii române în general și lucrul este vizibil în centrul ei de greutate. Acesta este pentru E. Lovinescu literatura modernă și în centrul ei așează literatura sburătoristă. Opțiunea este **pro domo.** E. Lovinescu nu acordă nici un fel de atenție în istoria sa literară înaintașilor. **Junimea** și literatura ei nu există ca centru de greutate în tabloul său, ea fiind o revendicare tîrzie, exterioară istoriei sale literare. Nici unul dintre creatorii **Junimii** nu datorează nimic important lui E. Lovinescu : Slavici a fost disprețuit, Caragiale contestat, Creangă tratat biografic. A-l ralia pe G. Călinescu acestei perspective istoriografice este o eroare. Pivotul istoriei literare călinesciene este sfîrșitul secolului al XIX-lea prin creatorii **Junimii :** Eminescu, Creangă, Caragiale, Slavici. Organicitatea literaturii române este verificată prin raportarea la acest apogeu de creație. Alci, înaintașii săi pot fi Iorga sau Ibrăileanu și mai ales al doilea. Iorga, care a făcut din Eminescu un reper literar fundamental și exclusiv, a pulverizat însă **Junimea** din care n-a reținut decît pe creatori: Eminescu, Slavici, Creangă, Caragiale, instalînd în locul lui Maiorescu pe A. D. Xenopol. Mult mai aproape de viziunea lui G .Călinescu este aceea a lui G. Ibrăileanu, așa cum se degajă ea atît din volumele antume ale criticului ieșean, cît și din cursurile de istoria literaturii române scoase la lumină de ediția de **Opere** — G. Ibrăileanu (Al. Piru). Dacă este de căutat un înaintaș de concepție acesta este cel mai sigur. Cu această structură semnificativă **Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent** a însemnat desigur o noutate șocantă care a modificat toate perspectivele anterioare restituind literaturii române, scriitorilor și cititorilor ei o imagine integratoare, singura posibilă și adevărată.

Cuprinderea și înălțimea de vederi n-ar fi produs același efect fără întrebuințarea consecventă, dublată de intuiția și talentul lui G. Călinescu, a criteriului valorii artistice, disociată de cea culturală. Producția istoriografică anterioară era vinovată de multe ori și de acest balast impur al confuziei criteriilor, existent în mod deosebit la N. Iorga, dar nu numai la el. Climatul literar interbelic era cîștigat majoritar pentru o judecată de valoare autonomistă și comemorarea superlativă a centenarului lui Titu Maiorescu a avut mai ales rostul de a consacra o opțiune de idei literare. Istoria călinesciană este și ea produsul acestui climat, probat de mai toate cărțile de critică literară care apar, ca și mai ales de istoriile literare lovinesciene. Opțiunea pentru judecata disociată a valorilor literare pe care o declară și o demonstrează practic G. Călinescu nu face însă din el un lovinescian pentru simplu motiv că nenumărate alte aspecte îi despart. G. Călinescu are în istoria sa literară puncte de contact indiscutabile cu majoritatea predecesorilor săi în istoriografia literară, dar el îi depășește pe toți prin cuprindere, sinteză și altitudine. Singurii care-i pot rezista pe laturi mai puține, deci incomplet și insuficient, sînt N. Iorga și E. Lovinescu. Dar oricum am pune cap la cap cele patrusprezece volume istorico-literare scrise de N. Iorga și E. Lovinescu, din această mixtură nu vom obține echivalentul operei călinesciene, care reprezintă o treaptă calitativă superioară prin viziunea înnoitoare, prin superioritatea concepției și originalitatea expresiei. Obiecțiile împotriva acestei a doua ediții, probant eficace prin chiar întîrzierea reeditării, citabile astăzi pentru că se răsfață nefiresc chiar în literă tipărită *), se reduc la bănuiala că G. Călinescu și-ar fi revizuit conjunctural cartea și că i-ar fi stricat vechea armonie. Iată o încercare de a-l păzi pe G. Călinescu de G. Călinescu, de a vedea constituiți în paznici ai fidelității călinesciene, preopinenți de cea mai anticălinesciană factură. Ediția a doua a cărții care a apărut împotriva solidei prejudecăți, datorită devoțiunii și competenței lui Al. Piru, este o probă elocventă că asemenea rezerve n-au avut și n-au nici o întemeiere. Așa cum în timpul cînd lui Mihail Sadoveanu i se ardeau cărțile în piață, G. Călinescu îi închina, inflexibil, un capitol fundamental în istoria lui, tot așa atunci cînd scriitori ca Arghezi, Blaga, Barbu, Lovinescu, Voiculescu și alții erau contestați, G. Călinescu revizuindu-și scrierea n-a modificat nici o linie din vechiul lor portret literar. Deși cînd își rescria cartea erau exaltate figuri literare minore, G. Călinescu consecvent n-a modificat liniile mai vechilor sale judecăți. Revăzută, îmbogățită **Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent** rămîne și astăzi în noua ediție, datorată lui Al. Piru și editurii **Minerva,** dar mai ales datorată noului climat ideologic instaurat după Congresul al IX-lea, climat de activă recuperare a valorilor culturii noastre, un mare eveniment încă neconsumat ca atare.

M. Ungheanu

*) V. Mangu : „De vorbă cu Iorgu Iordan, Editura „Minerva", 1982.

Cinetica poematică

În tinderea lor către autoritatea supremă, către spațiul ori fetișul ei, către cuvîntul și verdictul ei, în vederea dezlegării și împlinirii, eroii, cupiurile, bintuite de dorința și speranța idealității, cerești sau pămîntene, stau sub semnul dezlănțuirii, al dezmărginirii, — comportă un regim al vitezei. Parcurgerea, drumul, zborul, deplasarea, în orice condiții, în orice mediu, sînt efectuate cu ajutorul unor declanșări extraordinare de energie, într-un colosal ritm al rapidității, cu atît mai mult cu cît el se petrece, de regulă fără greș, la nivelul dimensiunilor de ordin infinit. Juni, Cavaleri, Regi, Împărați, Fii ai acestora, Cîntăreți, Preoți, Călăreți zburători, Poeți, Magi, Logodnici ai morții, Îngeri, Zei aripați, într-un consens general, populează tărîmul zborului, îl reprezintă, sînt chiar el : Zborul. Cai, Luntre, Corăbii, Păsări măiestre, Fulgere, Stele, Astre, Razele acestora, constituie multitudinea vehicolelor de zbor, deturnate în favoarea acestuia, făcînd corp comun cu el.

O „călărire", o zburare „în zori" (inefabil-pregnantă apropiere), decupăm din stufosul, fantastul poem **Ondina(fantazie)**, pentru genuitatea, acuratețea lui inițială : **Pe-un cal care soarbe prin nările-i foc, / Din ceața pustie și rece / Un june pe vinturi, cu capul în joc, / Cu clipa gîndirii se-ntrece / Și calu-i turbat / Zbura necurmat / Minat ca de-a spaimelor zînă / Bătrînă. / / Ca cerbul ce saltă în creștet de stînci. / Urmat de săgeata-arzătoare, / E calul ce sare prăpastii adînci / În zboru-i puternic și mare / Cu nara arzînd, / Cu coama pe vînt, / O dată-ncă pinten l-impunge / Și-ajunge.** Dar, ceea ce este și mai interesant, într-un fel, prin unicitatea ei, iată și o singulară descriere de sine în care „Regine albelor nopți regine" acuză dimensiuni „luciferice" : **E ființa-mi tremurîndă / Care trece-n infinit / Ca un fulger fără țintă / Ca un cap fără zenit.** De la Luceafăr se reclamă și eroul din **Odin și Poetul**, în vijelioasa și concentrata lui trecere : **Ca un luceafăr am trecut prin lume, / În ceruri am privit și pe pămînt...**

Dar poemul în care ni se prezintă, desfășurate, adevăratele dimensiuni ale zborului eminescian, este **Fecioru de împărat fără de stea.** Zborul feciorelnicului prinț se instalează temeinic în spațiu : **Stejarii cei rupți sînt podețe pe riuri, / Lumine de fulger cărări îi arat, / Deși cerul lasă a vînturilui friuri / S-azvirle toți norii de-a muntelui briuri/ El trece la astrul ce luce curat.** Cu nimic mai prejos, făcîndu-l posibil pe cel „luciferic", zborul în trepte al Magului din același poem : **Se suie-n virf de munte, o stea din cer coboară — O stea, vultur de aur, cu-aripele de foc, / Pe ea șezînd călare, în infinit el zboară, / Stelele sclipeau sfinte și-n cale-i făceau loc / Și răsfirați în spațiu îngeri duceau în poale / A lumilor adînce și blinde rugăciuni / Și întinzînd în vinturi aripele regale / L-a lumii trepte-albastre le duc și le depun. // Pe magul cel puternic ei îl salută-n cale, / El trece dus de steaua ce zboară ca un gînd / Și cînd veni sînt, mare, pe-a caosului vale / Dă drum stelei, s-aruncă în băul fără fund. // Deasupra vedea stele și dedesubtu-l stele, / El zboară fără preget ca tunetul rănit ; / În sus, în dreapta,-n stînga lanurile de stele / Dispar. — El cade,-un astru în caos azvirlit // Căci la un punct albastru privirea-i atîntită : / L-a caosului margini un astru blind ușor ; / Cale de mii de zile el cade-ntr-o clipită, / Zboară ca gîndul cere l-aruncă-n viitor.** Folosind o stea la început, Magul se-ntrupă din viteză, devenind el însuși astru, zbor al gîndului ce-l gîndește. Propensiunea astrului-fiu către astrul-tată a fost astfel numită, delimitată.

În **Fata-n grădina de aur**, feciorul de împărat zboară în chip de „umbră" vorbitoare ; fata de împărat cu ajutorul unei „păsări mălastre" cit o „vrabie", apoi de mărimea unei „corăbii" ; „zmeul", „demonul", fiu al soarelui, al văzduhului și zăpezii, își este lui însuși vehicol, cînd „stea", cînd „tînăr luminos", prezența lui în fața părintelui Adonai săvîrșindu-se pe spațiul a „mii de stele", cu „aripele lungi întinse" : **În vremea asta zmeul se suise / La cer, cu aripele lungi întinse / Culege-n cale-i blindele surise / A mii de stele, ce zburau ca ninse.** O dublă contaminare, a celui ce zboară și a celor ce zboară dimpreună cu el, găsim și în **Diamantul nordului(capriciо) : Fugea Cavalerul. — Dar codrii-n urdie / În urmă-i s-adună și iar se-mprăștie ; / Cimpiile șese alunecă iute, / Deasupră-i s-alungă de fulgere sute. // Și luna s-azvirle pe-a norilor vatră, // Piraiele scapără, buiboanele latră, / Deasupra lui cerul i-aleargă în urmă / Și stelele-n riuri gonite, o turmă. // Și munții bătrini îl urmau în galop / Cu stincile negre, gigantici ciclopi, / Greoaie hurducă pămintu-n picior, / Prăval de pe umeri pădurile lor. // Se-ntreabă : Fug eu sau că lumea întreagă / A rupt-o la fugă nebună, pribeagă ?**

În **Strigoii**, Arald călărește atît de repede, de fapt zboară, încît, pentru a-i putea suporta goana, materia se transformă în vis : **Arald pe un cal negru zbura, și dealuri, vale / În juru-i fug ca visuri...** ; Maria vine la Arald „innegrind luna". „aplecind cerul". „secind apele". „stingind priveliștea", emanînd o indicibilă dar totală și puternică rază a insomnorării — zonă propice întrupării ei „lunare", „îngerești" : **Prin vînt, prin neguri vine — și nourii s-astern, / Fug fulgerele-n lături, lăsînd-o ca să treacă, / Și luna innegrește și ceriu-ncet se pleacă / Și apele cu spaimă fug în pămînt și seacă — / Părea că-n somn un inger ar trece prin infern. // Privelîștea se stinge. În negrul zid se-arată, / Venind ca-n somn lunatic, în pasuri line, ea...** Din fuga ultimă, îi se aprind coroanele pe frunți, caii, mai repede sortiți pieirii, încremenesc subt ei, Arald și cu Maria însoțindu-se „de moarte logodiți : **Ei zboară-o vijelie, trec ape făr' de vad, / Naintea lor se naltă puternic vechii munți. / Ei trec în repejune prin riuri fără punți, / Coroanele, în fugă, le fulgeră pe frunți. / Naintea lor se mișcă pădurile de brad. // Pornește vijelia adincu-i cînt de jale, / Cînd ei soseau alături pe cai încremeniți, / Cu genele lăsate pe ochi painjiniți — / Frumoși erau și astfel de moarte logodiți — / Și-n două laturi templul deschise-a lui portale.** Cuplul, resorbit de Magul bătrin, devine — „o poveste-uitată".

În **Luceafărul**, culme a zborului eminescian, timpul este punctul de referință central, el își insușește și exprimă spațiul : **Porni luceafărul. Creșteau / În cer a lui aripe, / Și căi de mii de ani treceau / În tot atîtea clipe.** Impresia de rătăcire sugerează un spațiu mai mult curb decît liniar ; în aparența discontinuității se impune constanța ; fulgerul rătăcitor este în același timp neîntrerupt : **Un cer de stele dedesupt, / deasupra-i cer de stele — / Părea un fulger neîntrerupt / Rătăcitor prin ele.** Regimul vitezelor mari este capabil să dezghioace, să penetreze „ziua cea dintîi" dar să și alunge „totul, totul", constituindu-se în chinuitoare și zadarnică dorință a vremii de „a se naște", în acel misterios și tulburător „nu e nimic și totuși e" : **Și din a haosului văl, / Jur împrejur de sine, / Vedea ca-n ziua cea dintîi, / Cum izvorau lumine ; Cum izvorînd îl inconjor / Ca niște mări, de-a-notul... / El zboară gînd purtat de dor, / Pin' piere totul totul ; // Căci unde-a-junge nu-i hotar, / Nici ochi spre a cunoaște, / Și vremea-ncearcă în zadar / Din goluri a se naște. // Nu e nimic și totuși e / O sete care-l soarbe, / E un adînc asemene / Uitării celei oarbe.** În acest spațiu-timp, ori timp-spațiu, invocator și invocat se cuprind și se locuiesc unul pe altul, numai tensiunea vorbirii, a cuvîntului menținîndu-se în zarea perceptibilului. Și iată și cea mai repede și ponderoasă rugă, rugare, rugăciune, înghesuind, în balanță, printr-un dublu, pur, eradicant zbor, pentru o clipă, extremele infinite : **Reia-mi al nemuririi nimb / Și focul din privire / Și pentru toate dă-mi în schimb / O oară de iubire...**

Regimul vitezei, al mișcării explozive, al deplasării percutante este propriu nu numai celor care vor să ajungă, stau oricum în raza de acțiune a unei autorități supreme ; ei aparține, în primul rînd, chiar numitei autorități ; este atributul acestei entități, puterea ei, nu singura, de a se crea din nimic, fiind ceea ce este ; autoritate supremă. Cosmologia eminesciană consemnează astfel, în **Scrisoarea I: Dar deodată-un punct se mișcă... cel intîi și singur. Iată-l / Cum din chaos face mumă, iar el devine Tatăl...** Una din cele mai frumoase desfășurări cinetice din **Scrisoarea III**, episodul bătăliei, stă sub semnul scenelor din **Memento mori (Panorama deșărtăciunilor)**, în care zeii Valhalei, conduși de Odin, cel „cu părul de ninsoare încărcat", pornesc asupra Romei. Marele impuls nu și-a schimbat esența. Acționează în cuprinsul altor date. Îi recunoaștem însă impetuozitatea. Dezlănțuitorul urgiei este un „mosneag", un „bătrin" („cu părul de ninsoare încărcat"), purtind în loc de „sulită" un „toiag", privilegiu și însemn al marilor conducători. Retragerea în impersonalitate, în deneînțeles (zeii amintiți, înaintea bătăliei, „scriu în rune"), declanșează instantaneu catastrofa : **Și abia plecă bătrînul... Ce mai freamăt, ce mai zbucium ! / Codrul clocoti de zgomot și de arme și de bucium, / Iar la poala lui cea verde mii de capete pletoase, / Mii de coifuri lucitoare les din umbra-ntunecoasă ; / Călăreții umplu cîmpul și roiesc după un semn / Și în cai lor sălbateci bat cu scările de lemn / Pe copite iau în fugă fața negrului pămînt, / Lănci scintele lungi în soare, arcuri se intind în vînt, / Și ca nouri de aramă și ca ropotul de grindeni, / Orizontu-ntunecindu-l, vin săgeți de pretutindeni, / Vijiind ca vijelia și ca plesnetul de ploaie... / Urlă cîmpul și de tropot și de strigăt de bătaie.** Starea pe loc, altfel spus, lipsa autorității supreme, aruncă în gol, cu aripi de împrumut, mișcarea fără de sens („vecinică trecere"), șansa izbînzii, a edificării, oricare ar fi aceea : **Orice noroc / Și-ntinde aripele, / gonit de clipele / Stării pe loc.** Dar chiar dezgustul, cu sorgintea mai sus amintită, se complace în a recunoaște supremația mișcării „valurile, vinturile", ce „ifigină" un gînd „neînțeles", transmițînd încă fiorul, amintirea tulbure a înălțimilor primordiale pierdute. Nu putem citi oare în sensul acesta, **Dintre sute de catarge ? : Dintre sute de catarge / Care lasă malurile, / Cîte oare le vor sparge / Vinturile, valurile ? // Dintre pasări călătoare / Ce străbat pămînturile, / Cîte-o să le-nece oare / Valurile, vinturile ? // De-i goni fie norocul, / Fie idealurile, / Te urmează în tot locul / Vinturile, valurile, // Nențeles rămîne gîndul / Ce-ți străbate cinturile, / Zboară vecinic înginîndu-l, / Valurile, vinturile.**

Grigore Hagiu

Unirea dintotdeauna

Peste umerii munților
Coboară razele soarelui
Ca niște căprioare
Reamintind unirea dintii
Prin peceți și steme
Recunoscută de puterile lumii.

Dar unirea din cuget
A fost dintotdeauna,
Ca spițele roților
În jurul cărora se rotește
Istoria acestui popor,
Lunecînd ca izvoarele
La poalele Carpaților...

Și unirea din graiul domol al lui Neculce,
Dulce ca mierea harnicilor albine,
Măsurînd în cuvinte românești
Dimensiunile lumii,
Dintotdeauna a fost...

Unirea de lumină
A culorilor de pe iile fetelor,
Ieșite la horă ca trestiile umblătoare
Culorile de pe umerii bărbaților,
Fără odihnă la hotar,
Dintotdeauna a fost....

Și a mai fost o unire,
Pe care nici hotarele trufiilor domnești,
Nici oștile marilor impărați
Nici hărțile tuturor puterilor lumii
N-au putut-o desface :

Unirea apelor
Care izvorau dintr-un ținut
Și coborau în celălalt,
Unirea privighetorilor
Care cîntau în copacii de-aici

Și se auzeau în celălalt codru,
Unirea cîtită de străbuni
Pe urmele cerbilor
Plecați la păsuni de ciute fecioare,
Ca niște Feți-Frumoși ai pădurilor
Și încă altele :

Unirea oștilor de primăvară
Ale ghioceilor și livezilor în floare,
Unirea horilor de maci
Peste cîmpiile de grîne ale dacilor,
Unirea dintotdeauna
A acestui neam.

Ion C. Ștefan

BREVIAR

■ **DESPRE NOUA EDIȚIE „M. EMINESCU — POEZII".** N. Grigore Mărășescu publică în „Flacăra" din 14 ianuarie a.c. un deosebit de instructiv interviu cu D. Murăraşu, în legătură cu originala ediție a poeziilor lui Eminescu, apărută de curînd la editura „Minerva". Că avem a face cu un punct de vedere editorial de o excepțională noutate, nu încape nici o discuție și reputatul eminescolog nu ezită s-o afirme răspicat : „Astfel, ai în față, deodată, întreaga desfășurare a talentului lui Eminescu, așa cum i-a venit în minte. Fiindcă se ajunsese la părerea (...) că poeziile de bază nu sunt cele pe care le-a publicat Eminescu, ci celelalte care au rămas necunoscute în manuscrise, postumele. Era răsturnată problema cu totul. Să înlăturăm astfel de erori, le-am tipărit cronologic, tipărind cu cursive poeziile antume și cu litere drepte poeziile postume".

■ **„MILCOVIA".** Primim la redacție suplimentul social-politic astfel intitulat, editat de ziarul „Milcovul" din Focșani. Surpriza e de a constata că pe meleagurile vrîncene pulsează o elocventă viață spirituală convingător oglindită în paginile gazetei „Milcovia". Grupaje de versuri originale, anchete, succinte studii, interviuri etc. probează, într-adevăr, că milenarul topos vrîncean își consacră viabilitatea, stimulînd spiritul creator contemporan în chip deosebit.

■ **UN NOU ROMAN ISTORIC** publică în foileton revista „Viața românească". Este vorba de romanul **Umbra** de Viorel Știrbu. Apreciatul autor al masivei reconstituiri românești **Marele sigiliu** dedicat epocii de la 1848, de data aceasta abordează epoca Unirii. Principatelor Române, în centrul atenției aflîndu-se luminoasa și dilematica figură a lui Alexandru Ioan Cuza. Rigoarea documentară, luciditatea interpretativă și coerența realistă a reconstituirii epice sînt calități de prin ordin invederate de temerara întreprindere. Sînt, toate acestea, indicii încurajatoare, dătătoare de speranță că Viorel Știrbu ne va oferi bucuria unei noi întîlniri cu vocația sa de romancier devotat eposului istoric național.

■ **„DIN VREMURI DE MĂRIRE"** — romanul cu același titlu scris de prozatorul bănățean Mihail Gaspar (1881—1929) este retipărit sub auspiciile editurii „Facla". Îngrijitori devotați (text stabilit, studiu introductiv, tabel cronologic și bibliografie), George C. Bogdan și Doina Bogdan-Dascălu, continuă remarcabilul lor efort de repunere în circulație a multora din realele valori uitate, aparținînd literaturii create pe meleagurile Banatului. **Din vremuri de mărire** este un interesant roman istoric, inspirat de figura legendară a lui Ștefan cel Mare, un roman pentru care Nicolae Iorga, în **O viață de om așa cum a fost**, are calde cuvinte de laudă.

Cronicar

REVISTA STRĂINĂ

● **UNUL DIN FENOMENELE** cele mai semnificative ale artei de la începutul secolului XX a fost descoperirea sudului, a unor regiuni dominate de soare arzător și de culori care nu se aflaseră în pictura tradițională europeană. Recenta expoziție organizată de Muzeul regional din Münster, consacrată unor lucrări de Macke, Klee și Moillet evocă celebra călătorie a acestor trei artiști în Tunisia. Ne amintim de strigătul consemnat în jurnalul lui Klee : „Sînt pictor !", în urma impactului avut de lumina descoperită în nordul Africii asupra artei sale. O cronică semnată de Wolf Schon în **Reinischer Merkur** consemnează cu privire la expoziția evocată mai sus : „Rezultatele expediției nord-africane a acestor trei artiști, cu tot caracterul improvizat al acțiunii, n-au pierdut nimic din strălucirea lor ; expoziția o demonstrează din plin, prin documentația sa impresionantă. Catalogul cuprinde peste 200 de titluri, dar nu este vorba numai de o plăcere a ochiului, ci și de reconstituirea unei întreprinderi importante întru întreaga istorie a artei.

● **CONTINUĂ** dezbaterile cu privire la problemele învățămîntului în presa germană. Inițiate în cursul anului trecut, ele au ca temă structurile și mijloacele cele mai proprii pentru o școală adecvată sarcinilor sociale ale sfîrșitului celui de-al doilei mileniu. Un recent articol al lui Kurt Reumann din **Frankfurter Allgemeine Zeitung** se intitulează în mod semnificativ : „Piedoarie pentru excepții", meditînd pentru un învățămînt diferențiat, care să țină seama de posibilitățile diferite și de șansele excepționale ale unor copii dotați. Citățm : „Oamenii politici pălesc atunci cînd este vorba de ceva excepțional, și te roagă să folosești parafraza. Cu toate acestea, ei știu că nici o țară nu se poate lipsi de cetățenii săi cei mai dotați și mai remarcabili, aceia care formează elita unei națiuni. De existența lor depinde viitorul poporului". Ziaristul se referă de asemenea la experiența prelucrată în cîteva mari universități ale lumii cu privire la cele mai adecvate mijloace de afirmare ale vocațiilor excepționale și de întărire a substanței și afirmării lor în societate.

● **UN INSTRUMENT** esențial de educație este considerat în Statele Unite a fi culegerile de texte fundamentale, în diferite domenii. Recent, Walter Kart, în **Harper's**, analizează culegerile de texte referitoare la marile evenimente istorice care au marcat existența Statelor Unite. Punînd în discuție mostenirea morală pe care o încorporează aceste lucrări, ziaristul american aruncă o privire critică asupra conținutului lor, trăgînd o concluzie usturătoare : „Ceea ce istoria politică din aceste culegeri de texte revelează, este că cei puțini, dar puternici, cucerind controlul educației publice, au sărăcit republica americană de cetățeni, iar guvernul, care trebuie să fie al poporului, de adevărații săi apărători. Adică de însuși poporul care trebuie să-i apere. Ceea ce este mai trist, culegerile de texte consacrate istoriei americane, părînd inocente și fără consecințe, au constituit însesi instrumentele bine alese care au condus la această sărăcire".

● **„OBSESIA"** este titlul unei cărți de succes semnată de Kim Chernim și publicată de editura „Harper and Row", Phoebe-Lou Adams scrie în revista **The Atlantic** : „Chernim se plînge în lucrarea sa în legătură cu moda curentă, care impune o subțirime extremă în ținuta femeilor, afirmînd că este năsănătoasă și impracticabilă, cauzînd neliniște psihică majorității populației feminine. Autoarea crede că moda este creată mai întîi de o conspirație masculină inconștientă, creată de frica bărbaților în legătură cu orice manifestare de forță fizică la femei. Iar pe de altă parte de un sentiment generalizat de lipsă de putere din partea femeilor însele, pe care o combat însă printr-un control feroce al fiziculul lor".

● **PROBLEMELE** ridicate de șanse inegale în ceea ce privește capacitatea de prelucrare a realității și de acces la cunoaștere au fascinat dintotdeauna pe psihologi și pe sociologi. Cartea lui Philip Green, „Cercetarea inegalităților", apărută la editura Pantheon este comentată de C. Michael Kurtis în următorii termeni severi : „Autorul este un cercetător în domeniul științei politice care predă la Colegiul Smith, constituind ultimul specialist împotriva școlilor speciale, bazate pe diferențele ereditare dintre tineri. Între psihologii contemporani, atitudinea sa are o destul de mare greutate pentru ca să pretindă o cercetare atentă, dar atacurile sale personale și erorile comise cu bună știință fac destul de puțin în sprijinul calității științifice a dezbaterilor. Argumentul pe care Green îl consideră „pernicios și dăunător", „corupt din punct de vedere intelectual" și „o adevărată negare a întregului ethos al democrației liberale" este acela că unele componente ale inteligenței noastre măsurabile ar fi moștenite pe bază genetică, mai mult decît un produs al condițiilor înconjurătoare."

● **CĂRȚILE DE MEMORII** în legătură cu Joseph Conrad se înmulțesc în ultimul timp, bucurîndu-se de atenția favorabilă a criticilor. După fiul mai mare al romancierului, Borys, care a publicat o serie de amintiri extrem de bine primită de cronicari, de curînd John, fiul cel mai mic, a dat la iveală un volum intitulat : „Amintirea timpurilor care au fost". Tandrețea stilului și amănuntele semnificative, trecute în revistă pe larg de către comentatori, atrag atenția asupra cărții, care se bucură și de ilustrații convingătoare.

● **COMPOZITORUL** La Monte Young este considerat a fi unul dintre cei mai importanți reprezentanți ai tinerei generații artistice de peste ocean. De curînd, Fundația Dia a constituit un fond special pentru sprijinirea creației acestui strălucit teoretician și practician al muzicii noi, care a influențat interpretarea și expresia inovatoare în arta sunetelor, pe o gamă foarte largă, mergînd de la muzica de jazz pînă la cele mai abstruse forme componistice. Este interesant de notat că La Monte Young încorporează în arta sa tradiții culturale diferite, îndeosebi muzica indiană, și că face de asemenea loc unor instrumente mai puțin uzitate în structurile componistice foarte rafinate.

● **CRITICUL** George Feifer consacră în mod obișnuit rubrica sa din revista **Harper's** unor probleme ale literaturii est-europene. Bun cunoscător, îndeosebi al literaturii ruse, el aduce un spirit analitic demn de toată considerația, pentru a descifra o problematică insolită, punînd la contribuție studii solide și interpretări mai puțin canonice ale unor fenomene literare ce sînt tratate uneori nediferențiat în presa de mare tiraj. Este interesant de notat mai ales comentariul său consacrat rolului jucat de revista **Novîi Mir** și de animatorul ei, marele poet Alexandr Tvardovski.

● **ANALIZA VIEȚII PUBLICE** în lucrările de istorie este uneori în măsură să evidențieze personalități pe care cernerea timpului le aruncă pe nedrept în uitare. Puțini își mai amintesc azi de figura dominantă din Congresul american al anilor '30, celebrul Sam Rayburn, supranumit „Mister Sam" de către admiratorii săi. O recentă lucrare consacrată personalității unui președinte care s-a făcut mai întîi cunoscut prin activitatea sa legislativă l-a adus în prim plan pe celebrul Mister Sam, prilejuind o evocare dintre cele mai pregnante. Sam Rayburn este un adevărat personaj de roman, un caracter de bronz, un om dintr-o bucată, despre care s-a spus întotdeauna că a fost poate singurul om ce n-ar fi putut să fie niciodată cumpărat. Provenind din cercurile populiste de la începuturile acestui secol, el a fost un adversar hotărît al marii finanțe și al companiilor multinaționale, dedicîndu-și viața apărării cauzei celor mulți.

Gîndul țării

Urmare din pag. a 3-a

lor, așezînd piatra de temelie a atîtor cetăți ale industriei, culturii sau științei, vorbindu-le mereu oamenilor și mereu ascultîndu-i, drumurile acestea alcătuiesc numai partea vizibilă a muncii și vieții sale — unică și inegalabilă în galeria biografiilor marilor noștri bărbați de stat.

Dar unitățile clasice de măsură ale spațiului și timpului devin palide dacă încercăm să-i măsurăm drumurile prin lume ; ca-ntr-o proiecție modernă a străvechiului ritual al plecării, douăzeci și două milioane de oameni își conduc Președintele la plecarea în fiecare nouă călătorie ; țările se iubesc prin popoarele lor, cum bine spunea cineva, iar popoarele se cunosc prin oameni...

Am vorbit acum despre ele pentru că, uneori, am recompus, fragmentar, drumurile Președintelui. Emoțiile de atunci le am vii și astăzi, cînd țara toată îi spune din inimă LA MULȚI ANI !

Adevăr istoric

Urmare din pag. a 3-a

starea de spirit și de conștiință prin definiție stimulativ-creatoare în virtutea căreia se desfășoară travaliul lor gnoseologic. Dată fiind împrejurarea că în epoca noastră, epoca umanismului românesc revoluționar, vasele comunicante dintre adevărul istoric și adevărul artistic beneficiază de autenticul climat al libertății de creație, este cu totul îndreptățit deziderатul unei **noi calități estetico-umane** a chipului în care se materializează fenomenul de afirmare plenară a fiecăruia dintre noi **în și prin timpul istoriei noastre contemporane.** Întreaga operă de îndrumare ideologico-filosofică, social-umană și politică a actului de creație artistică din partea partidului nostru comunist, personal a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu mai departe, ne gîndim la documentele recentei Conferințe Naționale a partidului — au în vedere un asemenea nobil scop la a cărui împlinire, adesea, cu rezultate strălucite, asistăm în ultimele decenii de istorie românească, fapt demn de a fi amintit astăzi cu prilejul marii sărbători politice pe care o trăim.

Inima aceluiași pămînt

Urmare din pag. 1

pămîntului, stăpîne depline rămînînd rîndunelele cu cele zece cuiburi prinse în siragul de lemn brodat al streașinii. N-am scos o vorbă, n-aveam ce vorbi, de fapt nici eu nici ceilalți vizitatori nu intraserăm acolo să vorbim. Gîndurile înlocuiesc cu mult mai bine vorbele. Simplitatea firească m-a emoționat profund, parcă venisem la casa părintească din comuna natală, eram de acolo, lipsisem doar pentru un timp și amintirile mă obligaseră să revin. Ce-i al tău nu se poate uita și mereu te întorci într-un pelerinaj al sufletului spre locurile aducerilor aminte. Mă întorsesem la ai mei și mă simteam bine în căldura tindei, în încăperile cu miros de busuioc. Da, busuioc era la grindă. Am rămas singur și m-am așezat pe pragul de lemn privind la brădulții nefirești pentru ochiul meu, acolo, și cîtva timp am stat la indoială nestiind care dintre ai mei înmiresmase ograda cu acele făpturi ale munțelui, în ce timp al trăirii mele ! Mă simteam ca acasă, în casa aceea ce nu era a mea, dar atît de asemănătoare cu lăuntrul firii mele, și numai după un timp am înțeles că pacea din mine era și în afară, și sentimentul adînc intrat în inimă pornea de la inima aceluiași pămînt, ea, această inimă a pămîntului, mă făcea să mă bucur de locul unde mă aflam. M-am ridicat de pe pragul cald cu insemnele atîtor generații de încălțări rămase pe el și-am mai privit o dată în urmă, ca omul ce avea iar să plece dintre ai lui pentru un timp.

Plecam din casa unde se născuse secretarul general al partidului, Președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, loc unde aveam să mă reintorc nu odată, chemat de glasul nevoii sufletești de a fi printre ai tăi.

Sensul libertății

Urmare din pag. a 3-a

loros îți trebuie climat stimulator, ca să fii original e obligatorie libertatea. Toate aceste deziderate reunite mi s-au revelat atunci cînd am inceput, dintr-un impuls entuziast, să public în reviste. Oameni pe care nu-i cunoșteam volau să știe ce gîndesc despre literatură și tipăreau ceea ce scriam, mîna mea nu se oprea, fricoasă, deasupra foii de hîrtie, împiedicată de gîndul vicisitudinilor ulterioare. Un respect pentru cugetul răspunzător de opțiunile sale se vedea pretutindeni și chiar dacă nu toată lumea scria la fel imaginea literaturii care se așternea în fața ochilor mei se dovedea fascinantă: o pînză multicoloră cu toate figurile, o frescă în mișcare unde era loc pentru toți. Febrilitatea aceasta în a spune cît mai mult în cît mai puțin timp și de a recupera timpul care zăgăzuise fluviul vijelios al unei culturi nu putea duce decît la creații majore. În jurul meu se năștea o literatură admirabilă, potrivită aceleia pe care, putin după 1965, o găseam renăscută în manualul de istoria literaturii române. Cei mai însemnați contemporani ale căror cărți noi le citeam și despre care, adeseori, scriam și scriu și azi, exemplificau acest șir admirabil de mari scriitori români, a cărui continuitate probează vitalitatea unei literaturi. În această lume, în care operele clasice și acelea care miine se vor clasiciza își duc mina, nimic nu mai este, sub raportul originalității, cu neputință. Am 29 de ani și sînt contemporan cu un mare moment cultural românesc: mai mult ce și-ar putea dori un scriitor tînăr?

SPORT

Sezon rugbystic

A început Turneul celor 5 națiuni : Irlanda, Franța, Anglia, Țara Galilor, Scoția și-au reluat competiția care rămîne pînă astăzi singurul criteriu major al rugbyului din intreaga lume. Deși Noua Zeelandă este considerată regina neincoronată a sportului în 15 jucători, ea nu este angrenată în nici o competiție permanentă. Aceeași este situația Angliei sau Africii de Sud. Singura contrapondere a Turneului celor 5 națiuni este Cupa F.I.R.A., frate mai mic al celebrului Turneu, în care însă exceptînd Franța și România, care și-au împărțit pînă acum trofeele, celelalte competitoare sînt departe de marea performanță. Italia care se consolează cu victoriile asupra României pe teren propriu, mai niciodată obținute în condiții de deplină sportivitate, n-a reușit să ajungă la podium. Noua venită, echipa U.R.S.S., este o formație ambițioasă cu trei sferturi remarcabile, dar fără o grămadă la nivelul propriilor troacari. Ea este posesoarea unei victorii obținută asupra Franței anul trecut, ceea ce-i deschide teoretic drumul către primul loc cu atît mai mult cu cît Franța a pierdut la București, iar România va juca la Moscova. Această victorie este însă cu cintec; rămîne, mai ales, rezultatul infatuării gazdelor. Rugbyul francez a crezut că poate opune **simultan** două echipe naționale României și U.R.S.S.-ului. În timp ce la București, pe Giulești, rugbyștii francezi, în cea mai bună formație posibilă pierdeau în cele din urmă în fața României, în Franța o echipă franceză formată din rămășițele naționalei, înfrunta echipa U.R.S.S. Meciul s-a terminat spre surpriza generală cu o victorie sovietică la 6 puncte diferență. Francezii nu ne-au opus niciodată o a doua echipă. Tratamentul va fi aplicat după această experiență și echipei sovietice. Dar, în concluzie, rugbyul francez a început să devină nerealist în ceea ce privește continentul. Dincolo, în Turneul celor 5 națiuni însă Franța a cîștigat în deplasare în fața Angliei. Se pare că și de data asta se va verifica o tradiție după care cei care pierd la București termină victorioși marele turneu. Dar a cîștigat și Irlanda, iar Țara Galilor nu s-a pronunțat încă.

Să mai așteptăm...

Cît despre meciul nostru din U.R.S.S. el n-ar trebui să ridice probleme. Dacă situația este examinată realist și se procedează cu luciditate atît în pregătire cît și în meciul propriu zis, vom avea cîștig de cauză. Cît de mare ar fi saltul valoric sovietic în rugby, echipa României are o experiență superioară și o forță de joc capabilă să facă față cu succes acestui asalt. Condiția este ca meciul să fie luat în serios, fără supralicitări ori subestimări. Dacă se va proceda astfel, trofeul continental al rugbyului ne va aparține, deoarece Italia n-a reușit la București. În ultimii ani, vreo comportare demnă de atenție. Sigur este că atenția rugbyului românesc nu trebuie să se îndrepte numai către Franța, ceea ce e bine. O solicitare diversă, înțeleasă ca atare, și un răspuns diferențiat la fiecare solicitare se impune. S-ar dovedi inteligență și suplețe în joc.

Interim

În consonanță cu spiritualitatea românească

Urmare din pag. 1

bizantinolog și cercetător al muzicii străvechi, pot afirma cu o legitimă mîndrie și satisfacție că, în „epoca Nicolae Ceaușescu" au fost valorificate și tipărite **sute de manuscrise bizantine și psaltice — mai mult decît în toată istoria muzicii românești !** Desigur că tipărirea unor documente de muzică religioasă ne arată că statul nostru, în frunte cu președintele țării, a promovat și promovează o politică înțeleaptă. Nu poate fi vorba de o propagandă religioasă. Să fie limpede ! Însă, nu au fost estompate meritele reale, din trecut, ale muzicii de cult, demonstrîndu-se originalitatea, vechimea și continuitatea artei sonore românești, ca și a altor ramuri ale culturii noastre. În această perioadă istorică de care ne ocupăm, muzica românească a cunoscut succese internaționale impresionante, incit o statistică din S.U.A. ne demonstrează că, în raport cu numărul de locuitori, România a obținut cele mai multe premii muzicale internaționale, după U.R.S.S. și S.U.A. Oare acest fapt poate fi trecut atît de ușor cu vederea ?

Toate aceste izbînzi ne obligă. Trebuie înlăturată concepția dăunătoare, potrivit căreia se îmbină etnografismul primitiv cu lipsa de măiestrie, trebuie să nu mai promovăm diletantismul, trebuie să luptăm contra superficialității și lipsei de profunzime. Dar și împotriva unor teze care proclamă drept „artă majoră" o avangardă obosită a anilor 1950—1960, din vestul european — a atonalității și a athematismului muzical, a distrugerii conceptului melodic, — într-o epocă în care, tocmai în vestul european, în literatură se revine la concepția realistă, în pictură, la „figurativ", iar în muzică, la noua cantabilitate, la noua tonalitate, la noul romantism, toate asociate unui nou și vibrant umanism. Sînt străine de estetica românească : spiritul disolvant, angoasa, a construi prin distrugere, spiritul apatrid, jignirea tradiției, șocul sonor, în timp ce inovația înțeleaptă, raportul armonios dintre tradiție și inovație, dintre național și universal, toate acestea vibrează în consonanță cu spiritualitatea românească de ieri, de azi, de totdeauna. Avem încă multe de făcut în ceea ce privește învățămîntul muzical, unde, pe lîngă realizări se reliefează și serioase lipsuri. Avem datorii față de popularizarea artei noastre sonore, în țară dar și peste hotare. Avem obligații pentru a genera un „nou val" al muzicii românești. Și în acest fel vom putea, cu adevărat, traduce în fapte, nobilele indemnuri ale secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, potrivit cărora muzica a fost și rămîne un mijloc de educație patriotică, contribuind prin specificul ei la edificarea **„României vremilor înalte" !**

Iată, de ce, în aceste zile aniversare, gîndurile breslei se însenînează, urindu-i secretarului general al partidului tradiționalul **La mulți ani,** dorindu-i noi succese, multă sănătate și multă fericire !

Un singur gînd, o singură voință

Urmare din pag. 1

acestui principiu de la inalta tribună a Conferinței Naționale a partidului de către marele conducător al țării, determină și mai mult hotărirea noastră comună de a ridica un zid de netrecut în calea oricăror incercări de discriminare rasială, a oricăror forme de invrăjbire națională, de afirmare a unor dogme prăfuite ale naționalismului și șovinismului ingust și refractar, ale căror drapele decolorate și putrede au fost demult aruncate peste bordul istoriei. Mai unite ca niciodată, glasurile oamenilor de bunăcredință răsună într-un singur mare cor al țării, intonînd marea simfonie a muncii, spre împlinirea idealurilor noastre comune. Vom învinge alături greutățile trecătoare, vom persevera alături să împlinim visurile noastre comune, vom demonstra pentru totdeauna umanității — solidaritatea noastră reală, în jurul Partidului Comunist Român.

România socialistă: nume în lumea de astăzi, aflat într-o nedesfăcută alianță cu viața, gîndirea și opera celui cărui îi datorează rostul, demnitatea și încrederea: tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui aniversare, cu profundă recunoștință, o omagiem!

Zidirile

Urmare din pag. a 5-a

unele în altele ca o turmă de oi surprinse în cimp de înghet, și care se puteau numi la întîmplare, fără a greși prea mult : Dorohoi, Vaslui, Bacău, Vulcan,

Dialoguri despre România şi preşedintele ei

O splendidă seară africană de ianuarie la Khartum. Într-o emisiune a televiziunii sudaneze, dedicată etnografiei, l-am urmărit pe un vorbitor deosebit de dibaci, pe care cu o zi înainte îl cunoscusem la Departamentul culturii : dr. Iousif Aydabi. Două zile mai tîrziu, în frumoasa curte-grădină a însoţitorului meu, doctorul Mohamed Rahman, la umbra unui palmier uriaş, ne-am întreţinut despre... România. Am deschis dialogul, amintind faptul că, în biblioteca medicului, văzusem operele lui Eminescu, Coşbuc şi Labiş.

— Este normal, mi-a răspuns gazda, după o scurtă pauză de gîndire, noi sîntem intelectuali de formaţie românească !

Apoi, se redeşteaptă amintirile : dr. Rahman, cu care corespondez şi azi, îmi arată o fotografie în culori realizată cu ocazia şedinţei festive a promoţiei 1976 la Institutul de medicină din Cluj-Napoca, el fiind purtătorul de cuvînt al studenţilor străini. Textul cuvîntului său, trecut pe curat şi scris îngrijit, îl păstrează cu sfinţenie. Spunînd colegilor pe nume, îşi aminteşte de amănunte semnificative din viaţa studenţească, de numeroase manifestări de prietenie ale cetăţenilor români, de călătorii prin ţara noastră, sublinlind mereu cît îi datorează poporului român şi că nu va uita niciodată această perioadă frumoasă din viaţa lui.

L-am întrebat de ce îi iubeşte pe Eminescu, pe Coşbuc şi pe Labiş, la care el îmi răspunde :

— Fiindcă lumea lor de idei, deşi diferită de a noastră, mă impresionează. Fiindcă sînt pătrunşi de umanism, simţ al moderaţiei, deşi sînt luptători hotăriţi pentru o cauză bună. Fiindcă îşi deschid sufletul. Dealtfel, aceste caracteristici sînt, după mine, specifice tuturor românilor.

Vorbind despre activitatea lui profesională, dr. Rahman spune :

— În momentele cele mai grele, mă gîndesc, de foarte multe ori, la profesorii mei din România, care m-au învăţat că misiunea medicului este de a-l ajuta pe om în orice situaţie, de a trata bolnavul ca pe propriul său copil. Cu alte cuvinte, modul nostru de a judeca, de a ne exercita profesiunea, modul nostru de a-i ajuta pe oameni ni l-am însuşit în ţara dumneavoastră. Stimatul Preşedinte al României Socialiste, domnul Nicolae Ceauşescu, a spus odată că fiecare străin care îşi face studiile în România să părăsească ţara ca un prieten trainic. Ei bine, noi, şi mă refer aici la foştii studenţi sudanezi din ţara dumneavoastră, sîntem şi vom rămîne prieteni sinceri ai României !

Fără a scoate un cuvînt, rămas pe gînduri, dr. Aydabi îl ascultase pe prietenul său, Mohamed. Parcă era departe de Khartum, poate la Bucureşti, în oraşul care îl entuziasmase şi a cărui viaţă culturală i-a influenţat formaţia şi gîndirea pentru veşnicie. Am vrut să ştiu care au fost amintirile cele mai frumoase păstrate în legătură cu România.

— Totul a fost frumos, într-adevăr totul, îmi spune cu multă seriozitate. Vă rog să mă înţelegeţi bine. În România am devenit intelectual, în ţara dumneavoastră mi-am dobîndit maturitatea. Aveam doar douăzeci de ani cînd am plecat la Bucureşti. În plus, am călătorit prin toată ţara, cunosc oamenii din România, modul lor de gîndire şi de viaţă, m-am simţit întotdeauna bine la dumneavoastră, am învăţat multe, şi nu numai în amfiteatrele facultăţii, multe de care beneficiez şi astăzi.

Dr. Aydabi este, în prezent, unul dintre consilierii şefului Departamentului de cultură din Sudan şi, totodată, directorul Centrului de cercetări etnografice şi de documentare culturală. L-am întrebat care-i sînt autorii români preferaţi.

— Îmi vine greu să dau un răspuns la această întrebare. Fără a fi lipsit de modestie, cred că mă pot mîndri cu una dintre cele mai cuprinzătoare biblioteci româneşti din această parte a lumii...

Venind din Sudan, am făcut o escală de cîteva zile în Egipt, mai precis în capitala ţării, Cairo, oraş în care îşi dau întîlnire Orientul şi Europa, istoria milenară şi cea prezentă. Poţi vedea asta în foarte multele construcţii noi din această metropolă cu peste 10 milioane de locuitori. De neuitat pentru mine rămîne incursiunea în istoria Egiptului antic prin intermediul programului denumit „Sunet şi lumină", desfăşurat la poalele Sfinxului, avînd decorul viu al piramidelor, îndeosebi cea impunătoare a lui Keops. Nu voi uita, apoi, întîlnirea, la renumitul complex hotelier „Mena House", cu guvernatorul din Gizeh, dl. Abdel Fatah Azzam, care se consideră „un prieten sincer al României şi un admirator al Preşedintelui Nicolae Ceauşescu". Guvernatorul Azzam — practic şi administratorul general al tuturor construcţiilor monumentale ale Egiptului antic de pe platoul din Gizeh, din vechea capitală Memphis, precum şi al monumentelor de la Sakkara — mi-a vorbit, pe scurt, despre, „lupta permanentă cu nisipul", trecînd apoi la „amintirile de neuitat" din România :

— Întrevederea cu Preşedintele Nicolae Ceauşescu îmi lasă aceeaşi impresie de mare inteligenţă şi intuiţie politică. Sînt mîndru că m-am născut în aceeaşi zi cu Preşedintele dumneavoastră, domnul Ceauşescu !

Guvernatorul Azzam mi-a mărturisit că este, realmente, îndrăgostit de munţii Carpaţi.

— Îmi apar de foarte multe ori în vis, după cum apare Fata Morgana călătorului în deşertul nostru. Zilele petrecute la Sinaia şi la Predeal vor rămîne inegalabile în viaţa mea.

În cuvinte asemănătoare s-a exprimat şi o muzicologă din Basel, care a văzut ţara noastră pentru prima dată acum doi ani.

— Trecînd cu maşina prin Pasul Bran, i-am spus soţului meu cu entuziasm că această privelişte concurează, realmente, cu cele mai frumoase colţuri pitoreşti din Elveţia, iar oamenii... Am oprit într-o localitate, fiindu-ne sete. N-am văzut fîntînă şi am bătut, pur şi simplu, la o poartă. A ieşit o femeie cu o faţă blîndă, înţelegînd imediat ce dorim. Amabilă, ne-a poftit în curte, servindu-ne pînă la urmă şi cu prăjituri. Un asemenea gest de ospitalitate nu-l mai trăisem pînă atunci. Din clipa aceea sînt şi voi rămîne o prietenă sinceră a patriei dumneavoastră. În ceea ce mă priveşte, urmăresc tot ce se scrie în ziare şi ce se spune la radio despre România. Urmăresc activitatea Preşedintelui dumneavoastră, a domnului Nicolae Ceauşescu, al cărui nume nu este străin nici unui om cinstit şi iubitor de pace.

Olandezii sînt surprinzător de ospitalieri şi optimişti. Am vizitat familii de funcţionari şi muncitori. Ele locuiesc în case-tip, cu caracteristici nedisimulate. Locuinţele sînt simple, dar aranjate cu mult gust. Gospodinele se mîndresc cu podoaba lor floral㠍. Soţia funcţionarului este, dealtfel, o înzestrată artizană. Cu justificată mîndrie ne arată frumoasele ei covoare de perete, viu colorate şi create cu multă imaginaţie. Artizanatul renaşte în Olanda.

— Bineînţeles, ne spun gazdele, nu putem concura cu ţara dumneavoastră, România, născută parcă pentru a crea numai lucruri frumoase, cu o artă populară demnă de invidiat. Atît gust, atît suflet, atîta frumuseţe naturală, rareori mi-a fost dat să văd...

În Austria, la Insbruck, am citit un afiş invitînd la o „plimbare prin muzeele Bucureştiului". Sala a fost arhiplină. Nu ştiu cine au fost oamenii care au venit să se întîlnească cu România, dar conferenţiarul, dl. profesor Tiberius Lichtfusz, un prieten sincer al ţării noastre şi un excelent cunoscător al spiritualităţii românilor, a ştiut să capteze interesul celor prezenţi prin diapozitive însoţite de explicaţii competente, pline de farmec şi căldură.

Sufletul artiştilor români este deschis, arta lor, sinceră, comunicativă, pătrunsă de umanism şi demnitate.

Pînă seara tîrziu am discutat despre Romînia, despre năzuinţele noastre, despre succesele şi visurile noastre.

M-am convins la Innsbruck, ca şi la Graz, Dortmund şi Ulm, unde am citit versuri în faţa unor săli pline şi unde am răspuns la întrebări despre România şi politica statului nostru, că avem prieteni foarte buni peste tot, acesta fiind, de fapt, şi unul din ţelurile politicii externe a Partidului Comunist Român, o politică de colaborare cu toate popoarele lumii iubitoare de pace şi progres. Am constatat, totodată, cu satisfacţie că Preşedintele României, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, este considerat un constructor al păcii şi colaborării internaţionale. Cuvintele „România — Ceauşescu" le-am auzit pretutindeni unde am reprezentat patria mea, ca publicist şi poet.

Nikolaus Berwanger

CINSTIRE INIMII CE BATE PENTRU PACEA LUMII

— Versuri dedicate preşedintelui României de studenţii străini aflaţi la studii in ţara noastră —

Rached Elias Daoud

Liban

Îngemănare

Se-ngemănă cu ţara timpla Ta,
cu cerul ei şi-ntregul ţes
cu 'nalte holde, unduindu-şi spicul
Lumină, Nicolae Ceauşescu.

Se-ngemănă cu pacea gîndul Tău,
cu năzuinţe ce măreţ se ţes
cu fire de beteală aşternute
în cale-Ţi, Nicolae Ceauşescu.

Se-ngemănă cu omenia fapta Ta
din temelia unui ideal ales
cu bună rînduire în destinul lumii
ce-L vezi cu claritate, Ceauşescu.

Se-ngemănă cu comunismul visul Tău,
cu ţara ce-o străbaţi atît de-ades
cu pasul şi cu vorba înţeleaptă,
izvor de-nţelepciune, Ceauşescu.

Se-ngemănă cu vatra din străbuni,
cu datinile ce se întreţes
cu viziunea unei lumi mai drepte,
cirmaciul României, Ceauşescu.

Nidal Omar

Iordania

Mărturisire

Am ars şi eu la vatra acestui pămînt
Care se cheamă simplu România.
Din flacăra sa nestinsă
Mi-am aprins visele,
Mi-am potolit setea
Şi neastîmpărul tinereţii.
Din vrerile sale nestrămutate
Am împrumutat puterea
De a mă şti neînvins.
Din piatra dură a Carpaţilor
Mi-am tras hotărîrea
De a trăi dedicîndu-mă
Idealurilor de boltă ale omenirii.
Şi din exemplul strălucit
Al Cărăbierului destinelor ei
Am învăţat să trăiesc cu adevărat.
Mulţumesc, Românie,
Vă mulţumesc şi Dumneavoastră,
Ilustre Conducător,
în numele celor străini
de neamul celor ce-i ocirmuiţi,
şi care V-au aşezat
în inimile lor de foc.

Jafar M. F. El-Qudah

Iordania

În limba Ta

Celui ce poartă
cu fermitate
şi mare înţelepciune
făclia de lumină,
fericire şi pace
a acestei unice ţări
şi din care îmi potolesc şi eu
năzuinţa de A CUNOAŞTE, —
nemărginitul meu respect,
omagiul
şi urarea în străvechea Sa limbă :
„La mulţi ani, cu sănătate !"

Hussein Jasser

Kuweit

Am această fericire

Trăiesc şi învăţ
în anotimpul Ceauşescu
şi-s înflorit,
vestind belşug.
Am această fericire
pe care o ţin în inimă
ca pe un tezaur nepreţuit,
şi pe care o voi duce cu mine,
toată,
în ţara străbunilor
unde-mi voi aminti mereu
de un ţărm de basm,
cu oameni frumoşi şi buni
cirmuiţi în veacul lor luminat
de cea mai vie conştiinţă
a secolului : Ceauşescu.

Mounzer Jamil Warrak

Liban

Să scrii pe cer cu albastru de Voroneţ

Mi-am muiat penelul
în albastru de Voroneţ
şi am scris pe cerul acestei ţări
„România, Ceauşescu, Pace",
întocmai cum simţeam că trebuie să fac.
Am privit apoi în sus
însă nu am mai zărit nimic,
înţelegînd într-un tîrziu
că aşa era firesc să fie.
Meşterii Voroneţului
şi-au luat albastrul lor vestit
din ţăria cerului lor,
încît nu ai cum scrie
cu albastru pe albastru.
Atunci mi-am muiat pensula
în sîngele tînăr al inimii
şi iarăşi am scris pe cumpăna cerului.
Acum se vede de departe,
de pe orice meridian te-ai afla, privind.

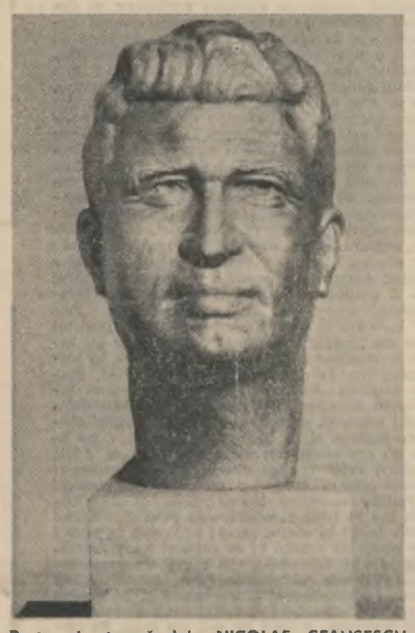

Bust al tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU realizat de sculptorul turc Osman Makunhouglu

Imad El Mula

Sudan

Dor de Nil

Cursul de astăzi s-a terminat,
profesorul a părăsit amfiteatrul,
dar eu mai rămîn.
Mi-e dor de continentul meu negru...

Aici, în continentul alb,
pe culmile Carpaţilor,
zeul zăpezilor îşi îmbrăţişează iubita.
Eram parcă singur în începutul nopţii,
iar dorul îmi era aidoma
unei corăbii a dragostei,
ca o lumină care cuprinde pătimaş
zorii Khartumului meu drag.
Dar iată că zeul mă binecuvîntează,
întrebîndu-mă de unde vin.
I-am spus : „Vin dintr-o ţară
din inima Africii".
Mi-a dăruit apoi fericirea,
rugîndu-mă să-i trimit salutul
bunului său prieten, stăpînul Nilului...
Apoi m-a învăluit
un miros de lotuşi înfloriţi
şi m-am trezit
în acelaşi amfiteatru vast, cald şi primitor
ca sufletul prietenilor români.
M-am ridicat,
mi-am cules caietele
şi părăsind sala
am mai privit odată chipul Lui,
al Omului care mi-a deschis porţile luminii,
urîndu-i fierbinte „La mulţi ani !"

Abdel Habib Habib

Liban

Pretind

Pretind că am un prieten
pe care mă pot bizui oricînd :
românul.

Pretind că am învăţat de la el
ceva ce are pentru mine
o însemnătate deosebită :
omenia.

Pretind că aici,
în ţara sa liberă
am înţeles că
mai presus de orice
şi mai mult ca oricînd,
omenirea are nevoie de pace.

Şi mai pretind
că Omul care conduce destinele ei
cu înaltă înţelepciune,
a intrat în inima mea.

Mulţumesc acestui pămînt
şi neasemuiţilor lui stăpîni.

Marwan Abou Mehri

Liban

Şi visul meu se cheamă Ceauşescu

Visez o stare
căreia umanitatea
îi dă mereu mai puţine şanse
de a se realiza vreodată : fericirea.
Visez cu încăpăţînare
un timp care va veni negreşit
nu în întîmpinarea omului,
ci va fi creat de el : comunismul.
Visez cu încredere
o epocă de stabilitate deplină,
cînd umanitatea va începe,
însfîrşit,
să construiască punţi ale înţelegerii
trainice, fireşti, necesare
între indivizi şi popoare.

Şi visul meu se cheamă Ceauşescu.

Sabah Baghdadi

Irak

Epoca Ceauşescu

Numele Său
este perfect traductibil
în toate graiurile Pămîntului,
şi adevăraţii oameni
îl rostesc cu entuziasm.
El înseamnă, mai presus de toate
ieşirea din ignoranţă,
instaurarea unei noi ordini,
încetarea conflictelor armate,
dezarmare şi pace mondială.
Şi mai înseamnă, că,
dacă toate acestea într-o bună zi
vor deveni aevea ieşind din starea de vis,
umanitatea se va întoarce în Eden
iar Epoca Ceauşescu
nu va cunoaşte sfîrşitul.
Să-i urmăm drumul
deplin încrezători
în zodia cea bună a planetei.

Dr. Elhaourhaoui Hassan

Maroc

Surîsul

Inima ta rămîne veşnic tînără şi puternică,
legîndu-te de scopul pentru care te-ai născut
şi apoi, te-ai dăruit.
Răspunde tuturor
şi totdeauna, cu un surîs simplu,
senin şi uşor de înţeles.
Căci putem înţelege foarte multe prin surîs :
speranţa,
sau dragostea
pe care o dăruieşti din toată inima lumii.

În românește de
Rached Elias Daoud

Sinonimul viitorului

SPECTACOLUL LUMII

văzut de Ioan Grigorescu

Ni se spune că viitorul „se va năpusti asupra noastră sub forma unor succesiuni de incidente bizare, de descoperiri senzaţionale, de conflicte neobişnuite şi de dileme demenţiale prin caracterul lor insolit" (Alvin Toffler). Dar viitorul a început. El a fost grăbit să înceapă prin accelerarea schimbărilor ce se produc în decursul unei perioade de timp mai scurtă decît viaţa activă a unui om, ca o consecinţă a progresului social, a revoluţiei ştiinţifice şi tehnice. Multe şi grele sînt problemele ce se pun în faţa zilei de mîine, dar pămîntul e minunat şi omul rămîne capodopera naturii. Nu este prea mult de cînd viitorul a aruncat omenirii mănuşa. Am putea situa momentul acesta în clipa primei dezintegrări a atomului, sau atunci cînd omul s-a înălţat pentru prima dată în cosmos. Şi-a văzut planeta „din cer" a măsurat altfel pămîntul pe care, de milenii, îl cutreiera în lung şi în lat. A înţeles atunci că toţi, laolaltă, nu sîntem altceva decît colocatarii unei locuinţe comune, şi a mai înţeles că trebuie făcut totul pentru ca aceasta să dăinuie. Că trebuie să ne dereticăm casa noastră comună, să-i spălăm apele, să-i curăţăm solul, să-i repurificăm aerul, s-o facem cu adevărat viabilă, optimistă.

Pămîntul oamenilor. Al acelor relativ „recenţi", sau al celor ce vin din noaptea istoriei, trăgînd adeseori după ei, într-un prezent al contrastelor, stiluri de viaţă ancestrale şi aşezări gîrbovite de timp. Pe vetrele lor istoria a avut un cuvînt greu de rostit, pe care prezentul nu-l poate îndosaria în mape şi trimite în bibliorafturi. În cadrul nelipsit de magnificienţă al urbelor multiseculare oamenii îşi duc viaţa şi mai multă geografie dar nu din cauza aceasta au devenit mai trişti. Ci pentru că şi-au dat seama cît de mic este pămîntul „de necuprins", şi că prea multe şi prea mari sînt orgoliile care se înghesuie să încapă pe el. Conştiinţa aparteneţei la o patrie, dar şi la un univers al tuturor oamenilor, capacitatea viziunii globale asupra prezentului îl fac pe om mai înţelept, mai responsabil, mai implicat în destinul planetei pe care o locuieşte. Miracolul descoperirii lumii în care trăim este veşnic inedit. Fiecare generaţie vede cu ochii săi Pămîntul şi, cu toate că ecoul celor auzite de la predecesori nu s-au stins, mereu se cere o mărturie nouă, a celui ce abia deschide ochii spre lume. Trăim într-o epocă în care, chiar atunci cînd oamenii nu pornesc la drumuri îndepărtate în lungul şi în latul lumii, vine lumea la ei. Trăim în lumea imaginii. Descoperindu-i locul în univers, şi dimensiunile reale ale lumii în care trăim, Terra îi apare omului în luminile şi umbrele contrastelor sale, dar totodată ca un loc al tuturor splendorilor, ce nu poate rodi decît înduioşa armonie izvorîtă dintr-o imperioasă nevoie a înţelegerii. Călătorim, cum spunea Dickens, pentru marea societate a „intereselor umane în numele unei numeroase clientele a articolului fantezie". A descrie înseamnă a înfăţişa, nu doar a fotografia. Dar importanţa fascinaţiei stă în a sugera, nu în a descrie, în a evoca, nu în a numi. Un înţelept îmi spunea că aşteaptă timpul cînd, oraşele viitorului nu se vor mai încarhiza după statistica populaţiei, nici doar după vechimea sau după gradul de frumuseţe, ci după capacitatea fiecăruia de a oferi omului o adevărată calitate a vieţii. Nimeni nu invită : „Veniţi în Sahel, să vedeţi cum se moare de foame !" Sau : „Vizitaţi pămînturile dezmoştenitilor soartei să aveţi ce compătimi !" Nici : „Vizitaţi bazele noastre nucleare să aveţi de ce vă îngrozi !"

Văd acest „pămînt al oamenilor" adresîndu-şi lui însuşi, prin glasul raţiunii, chemarea la conştiinţă. Îmi revine în urechi strigătul speranţei, exprimînd patetica voinţă a omenirii de a-şi clădi un viitor de pace, lipsit de ameninţarea războaielor, un viitor demn şi omenesc pentru fiecare dintre locuitorii Terrei.

Speranţa se reîntrupează din ea însăşi. Stă în puterea popoarelor de a acţiona, clamînd pacea şi refuzînd neantul unui holocaust generalizat. „Viaţă şi viitor omenesc copiilor Terrei !" clama William Saroyan. Viaţă ? S-a calculat că 80 de copii ar putea fi instruiţi numai cu cheltuielile necesitatea de echiparea unui singur soldat al erei atomice. Cu contravaloarea unui submarin nuclear s-ar putea hrăni decent, pe timp de un an, un milion de guri. Dar un submarin costă mai mult decît bugetul anual al Organizaţiei Naţiunilor Unite pentru agricultură (F.A.O.), în vreme ce întregul buget O.N.U. pentru dezvoltare nu reprezintă nici a mia parte din totalul cheltuielilor mondiale militare pe timp de un an. Dacă în 1980 produsul naţional brut al întregii lumi atinge aproximativ 6 mii de miliarde de dolari — sumă echivalentă cu cheltuielile cursei înarmărilor de după cel de-al doilea război mondial —, înseamnă că omenirea a fost obligată să lucreze în totalitatea ei, timp de mai bine de doi ani, numai şi numai pentru producerea armelor propriei anihilări...

Voinţa noastră de pace izvorăşte din profunda convingere că numai pe calea eliminării războiului se pot asigura dezvoltarea liberă, progresul economic şi social al fiecărui popor, făurirea unei lumi a colaborării, în care toate resursele să poată fi consacrate progresului şi civilizaţiei umane. Există la poporul din spaţiul carpato-dunărean o poveste simplă, despre prunc㠍 hărăzit tinereţii fără bătrîneţe şi vieţii fără de moarte. Ci o condiţie : Ca eroul din poveste să nu treacă niciodată dincolo de „Valea Plîngerii". Să învăţăm să pătrundem tîlcul basmelor. Valea Plîngerii nu este decît un holocaust generalizat. Speranţa ne spune că, sub forma grosolană de azi, contrară raţiunii şi sentimentelor morale, războiul şi armele vor fi abolite. Tocmai pentru ca omenirea să poată evita Valea Plîngerii. Ia-i păsării aripile şi cîntul şi păsărea va muri ; ia-i omului cuvîntul, şi omenirea se va cufunda într-o iremediabilă tristeţe.

Avem cuvîntul şi spunem : Pace.

„Fiat pane ! Fiat pace !" — Fie piine ! Fie pace !

Luceafărul
Revistă editată de UNIUNEA SCRIITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Redactor şef : Nicolae Dan Fruntelată, Mihai Ungheanu (redactor şef adjunct), Teodor Balş (secretar responsabil de redacţie)

REDACŢIA : Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1, tel. 17 32 09
ADMINISTRAŢIA : Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 95
Tiparul executat la : COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA SCÎNTEII